ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER,** American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 51. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆԻՍ 6, 1908. Ն° 23

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՍԹԻՅԱԶ
Հ. Ք. ԿՐԻՆ

ՄԻՒ'ԷԼԼԻՖ
Հ. Մ. ԱԼԷՆ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻԻՆՏԷՐԻՀԷ

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

'Ագի ֆա'ալկէթ ջաղը

Եսայի հիէյղամպէը վէ ինթապը

Պու 'էօմր նէյէ՞ եարար

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

Փանամա ճիւմհուրիյէթի

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

Պիկիճիլա — ՀԻՒԼԻ ՍԸՔԸՐ

Հայաթա տա՞իր ալա'գը մէսա՞իլի հազբրէ — ՓՐՕՖ. Ս. ԼԵՒՈՆԵԱՆ

Վալիտէլէրէ մէքթուպ . — ՄԻՍԻՍ ՏԱՏ

Մ. Թ. Գօլէճի վէ մէ՞զունլաբը — ԿԱՐ. Մ. ՄԻՍԻՐԵԱՆ

ԻՆՃԻԼԻ ՔԻԼԻՍԷԼԷՐ

ԽՐԻՍԹԻՅԱՆ ՔԻԼԻՍԷԼԷՐ

Ք. ՄՈՒԳ. ՄԻԹԱԼԱ'ԱՍԸ

ՇՈՒՐՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՑԷ

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ

ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ

اوەدایر هفتەلق غزتە — درسعادتده بایل هاوسده

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ԷՐԱՆԵԼԻՆ
ՎԵՐ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՖԱԹԸ ԵՎԷ ԹՒՐՔԱՅԷ
ՀԱՖԹԱԼՕԳ ՂԱԶԷԹԱ
(ԱՆԿԷԼԻԱՖՕՐՕՍ)
ԲՈՒՄԻ ՀՈՒՐՈՒՖԱԹԸ ԵՎԷ ԹՒՐՔԱՅԷ
ՄԻՒՀԷՍԻՖ՝ Հ. Մ. ԱԼԷՆ
ՊԱՅՊԸԼ Հաուս, Իսթանպոլ
Տէր ի Սա՛տաէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER

(ANGELIAPHOROS)
A WEEKLY PAPER
PUBLISHED IN
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH, AND GRECO-TURKISH
EDITOR HERBERT M. ALLEN
Offices: American Bible House
Stamboul, Cons/ple, Turkey

ՇԻՐԱ�'ԻԹ

Անկելիսի	30 Ղրշ.
Ամբիգա իշիւն	1.50 Տօլ.
Ինկիլթէրրա ,,	6 շիլին
Մէմ. սաիրէ ,,	7. 75 Ֆր.

Էլտէն նուսխէսի 30 փր.

Ի'լանաթ գըյմէթլէրի միւ'թէահիլ.

TERMS

An. Subscrip.	Ps. 30
U. S. A.	$1.50
England	Shils. 6.—
Other countries	Frs. 7.75

Single Copy 30 Paras

Advertising rates on application

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՄԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 51. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՅՈՒՆԻՍ 6, 1908. Ն՝ 23

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՄԹԻՑԱԶ Հ. Ք. ԿՐԻՆ — ՄԻՒԷԼԼԻՖ Հ. Մ. ԱԼԷՆ

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

'ԱԳԼԻ ՖԱ'ԱԼԻՑԷԹ ՁԱՂԸ
(Հ. Մ. Ալէն)

ՊՈՒՆՏԱՆ իւչ սէնէ մուգատատէմ Մր. Նիւմըն Տօրլընտըն Թանզիմաթ իճրասընա, վէ էզմինէ ի միւԹէ'ախխիրէտէ եէԹիշմիշ օլան մէշհուր զէվաթըն գույուտաթըյէ խսլաթ օլունտըղը վէճճէլէ, 'ագլի ֆա'ալիյէթին նոգթա ի միւնթէհասընը գարարլաշտըրմագլըղա գարար վէրմիշ տիր։ Թանզիմաթըն նէթիճէսինի գանա'աթպախշ դըլմագ իչիւն զիհնտէ էվվէլճէ տիւշիւնիւլիւշ գարարլաշտըրըլմըշ պիր ֆիքր ու միւթալա'ա պուլունմամալը տըր։ Պիւթիւն պու միւատէթատէ անընն հէտէֆի մագսու

ձան Փոլ՝ ձոնս, Շեյքսփիր, Զոսբր, Գարլ Ռիթբր, Պէթօվէն, Մօցարթ, Հարվի, Քէնինկ, Ռէմպրանտ, ձէն. Կրանթ, Տիքընս, Հիւկօ, Կալէլիօ, Ռեվոլէր, Տ. Լ. Մուսի, Լօվէլ, Գրօմվէլ, Հըգսլի, Սփինոզա, ձան Հէյ, Հանտել, Ուաթ, Վիրխով, Տանթէ, Կէօթէ, Տօրէ, Սուիտէնպօրկ, Զամբրս, Տիւմա, Լօգ, Պօբրհավ, Կալվին, Լուտեր, Փասթէօր, Սիբրճըն, Արնըլտ, Մագոլի, Մոնթայն վէ Սէնթ Պէս։

Զիբր օլունան միւնթէխապ 400 զաթլարըն քէսպ ի նամ ու չէօհրէթ էթմիշ օլաբզլարը տա՞իրէլէրտէ ճալիպ ի տիգգաթ 'ազլի ֆա'ալիյէթ կէօսթէրմէյէ պաչլատըզլարը միւթէվասսրթ սինն 24 օլմուչ տբր։ «Ամիլէր», «Միւթէֆէքքիրլէր»տէն տահա էրքէն, եա՞նի էվվէլքիլէր 22տէ, սոնրաքիլէր իսէ 26տա իչէ պաչլամըչար տբր։ Էն էվվել պէսթէքեարլար 17 եաչընտա, սոնրա, թէաթրօ օյունճըլարը 18 եաչընտա տէրէճէ ի քէմալէ երիչմիչլէր տիր։ ձէնկեավէրլէր, ըէսսամլար, լահութիլէր (տատուածարան) վէ ֆաղբկար միւթէվասսրթ հիսապլէ 22 եաչընտա, անկէրտէն սոնրա թէաթրօճըլար 23 եաչընտա, չա՞իրլէր, թապիպլէր, ճէրրահլար, մուխթէրի՞լէր, քիմիակէրլէր, հիքմէթ ի թապի՞իյէ էրզալը իսէ միւվազէնէ ի 'ազլիյէնին սապիթ պիր հալէ կէլտիկի 24 սինինտէ տէրէճէ ի քէմալէ երիչմիչլէր տիր։ Քեաչիֆլէր, հիքեայէ նիւվիսլէր, նութդ եազանլար, միւվէրրիխլէր, քէնտիլէրին խուսուսի էֆքեար ու միւթալա'ալարընը թէվսի' ու իքմալէ 26տա, ֆէյլէսուֆլար 27տէ, քիլիսէ միւսլիհլէրի 28տէ, վէ հէվվասինտէն սոնրա հիճվիէրտաղլար վէ նէքրէկիլլէր իսէ 32տէ մուվաֆֆաղ օլմուչլար տբր։ Իչպու էտէպի թա՞պիրլէրին, եա՞նի նէքրէ վէ հիճվին էն սոնրա քէմալէ երիչմէլէրի չայան ը տիգդաթ օլուպ, թէտրիգ ու միւթալա'ա տա'վէթ էտէր։

Զիբր օլունան պէնտատէ 'ազլի թէքեամիւլ չու եօլտա թա'բիֆ օլունմըչ տբր։ «Սէպավէթ վէ կէնճլիքտէն սինն ի պիւլուղ վէ քէմալա դատար, ֆէրտին հիսսիյաթ ճիհէթի էն պալա տէրէճէսինտէ պուլունուր, վէ նօգթա ի միւնթէհասընա սինն ի քէմալտէ երիչիր։ Պա'տէհու տահա 'ալի 'ազլի 'ունսուրլար ինտանտա տահա եիւքսէք պիր տէրէճէյէ երիչտիքլէրինտէն, հիսսիյաթ չիտատէճէ թէնադուս էթմէյէ պաչլար։» Ինտանընն հէր չէքլ ու գալբպա կիրմէյէ միւսթա՞իտ օլաբզը սէնէլէրտէ, միւթէխասսիս, մուգալլիմ, տինի վէ մուհարիպ 'ունսուրլար՝ էն զիյատէ թէվէսսիւ' վէ թէքէմմիւլ էտէրլէր։ Պէօյլէճէ վա'ըզլար, քեաչիֆլէր, չա՞իրլէր, թէաթրօճըլար հիսսիյաթլարընընն դուվվէթլի օլաբզը տէվրտէ միւքէմմէլ իչ կէօրիւրլէր իսէ տէ, ֆա'ալիյէթ ի տիմաղիյէնին տահա մա'գուլ տէվրի պաչլատըզը զէման հայաթ եա տահանըզ խիթամ պուլուբ, եա տա տէյիչիլմիչ ահվալ ը 'ազլիյէյ ույմադ իչիւն խատէրսիզ պիր թա'տիլաթ վաղը՝ օլուբ։ Իչթէ պու քէյֆիյէթ պա'զըլարընն չի՞ր ինչատընը թէրքլէ նէսրի տասար մուհարրիրլէրի օլմալարընընն վէ միւթէֆէնինլէր իլէ ֆէյլէսուֆլարընն հէյէճան վէ թէ՞էսիւբ տէվրի կէչինճէյէ գատար պիր կէօնէ խուսուսի մէյլիյաթ կէօսթէրմէմիշ օլմալարընընն սէպէպ ու հիքմէթինի իլգահ էտէր։ Հաթթա չա՞իրլէրին վէ մուսիդիչինտալարընն տնվալինտէ պիլէ, թէճրիպէ վէ տահա ճիտատի էֆքեար վէ միւթալա'աթ եվվելքի թէ՞էսիւրաթը զապթ ու իտարէ էթմէք իւզրէ կէլիրլէր։ Քէզալիք 'ադնի թէզգիլաթ ուսուլը իլէ տիր քի, հագգըզլըզլար վէ մէրհամէթսիզլիքլէր կէնճլիք 'ադ ու չէվգինի սէօնտիւրտիւքտէն սոնրա, 'ազլի սա՝ ու 'ամէլին սապիթ զիյասընա էն սոն չըգանլարնազարի ֆէյլէսուֆլար իլէ ֆէնա հիճվիէրտաղլար վէ տահա միւրիւվվէթլի նէքրէկիլլէր տիրլէր։ Ինկիլիզ բէսսամ-բօմանճը օլան Տիւ Մօրիէր տէմիշ տիր քի, «Զանընմճա պիր տտէմին 'էօմրիւնիւն էն էյի սէնէլէրի 40 եաչընը կէչիրտիքտէն սոնրա կէչիրտիկի սէնէլէր տիր։ Գըրդ եաչընտան սոնրա ինտան ճիտատիլէնիր, լաքին 'իլավէթէն տերիմ քի օ զէման հայաթըն զէվզինի չըգարմադ իչիւն օլ սինտէ եէթիչմէզտէն էվվել պէլքի պիր չէյ հուսուլէ կէթիրմիշ օլմասը մուգթազլի տիր։»

Մր. Տօրընտա մար իւզ զիքր խուսուսլարտան չու նէթիճէյի չըգարըյօր քի, վագթընտան էվվել կէլիչիպ եէթիչմէքլիք տա՞իմա մաթլուպ վէ միւթէզէմ օլան պիր չէյ տէյիլ տիր։ Վագթընտան էվվել կէլիչիպ եէթիչմէքլիք 'ազլի գուվվէթլէրին տահա էրքէն զէվալ ու ինգըրազը տէմէք տիր, վէ փէք չօգ մէպհաս ը հայաթ 'ալիմլէրի պու հալը վագթընտան էվվել իսթիյարլըգ թէսիկի էթմիշլէր տիր։ Միւթէֆէնինլէրճէ Փիրլիք տէվրի նամըյլէ մա'բուֆ պիր նէչվ ու նէմա տէվրի վար տբր քի պու հալ չօճուղըն տօղմասընտան էվվել 4նճի վէ 5նճի այլարտա վաղը՝ օլուբ։ Անլաչըմըզ տբր քի մէզքիւր այլարտա նէչվ ու նէմանա ճիզ՞ի պիր տուրդունլըգ պիր թաղըմ գուսուրը չօճուգլար տօղմասընա պատի օլուբ, վէ վագթընտան էվվել կէլիչիպ եէթիչմէքլիք՝ իչպու նէչվ ու նէմանա գուսուրըն էսէր ու 'ալամէթլէրինտէն պիրիսի մագամընտա թանընմըչ տբր։ «Պէչ եաչընտա 'ազլ քէսիլմիչ պիր չօճուգ 20 եաչընտա անմագ օլուբ,» սէօզիւ խաղդն իչպու նախօշ հալիպթը

պէյան իշիւն դուլլանտըղը թա'պիր տիր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր վագթընտան էվվել պիր կէ-լիշիպ եէթիշմէ, եախսա թըգիլանէ պիր զէքեավէթ վար տըր քի էպէվէյնէ մախսուս թէ՞սիր ու նուֆուզուն վէ չօճուզուն խապէրի օլմադըղընն թագ-լա էթմէքլիք գապիլիյէթ ու իդթիսարլարընընն սէ-մէրէսի տիր։ Պու թապի'ի պիր հալ իսէ տէ, զայէթ տիդգաթը թէգայեիւա վէ իրշատա միւհթաճ տըր։ Վադթընտան էվվել կէլիշիպ եէթիշէն չօճուզլարընն իչուս սօն սընֆընտան պիր գաչը զապիլիյէթ ու իսթի'սատըն փէք էրքէնտէն չիչէքլէնմէլէրինին միսալլարը մագամընտա զիքր էտիլէպիլիր քի պունլար քէմալ ը տիդգաթ վէ հիքմէթլէ պաղըլըպ կէօղէտիլէրէք եէթկին մէյվէ հալինէ կէթիրիլմիշ-լեր տիր։ Մօցարթ փիանո տէրսլէրինէ պաչլատըղը զէման 3 եաշընտա իսի։ Տէօրթ եաշընտա օ պա'-ղը ուֆագ մուսիգի փարչալարը պէսթէլէմիշ տիր։ Սէքիզ եաշընտա իքէն Ինկիլթէրրա գրալ խանէ-ատանը հուզուրընտա փիանո չալմըշ, սօնաթալար, պիր սիմֆոնի վէ «Ալլահ պիզիմ դա'ամըզ տըր,» նամըյլէ պիր իլահի պէսթէլէմիշ տիր։ Օն եաշընտա իքէն պիր գասիտէ ի տինիյէնին հէմ պէսթէ-սինի (մագամընը), հէմ տէ կիւֆթէսինի (սէօզլէ-րինի) եաղմըշ տըր, վէ էրթէսի սէնէ պիր օփէրա թէրթիպ էյլէմիշ տիր։

Մայէրպէր պէշ եաշընտա իքէն մահիր պիր փիանիսթ օլուպ, եէտի եաշընտա իքէն խալգ էօ-նիւնտէ Մօցարթըն D. Մինօր ուսուլընտա գօն-չէրթօսընը չալմըշ տըր։ Մէնտելսըն 11 եաշընտա իքէն ֆէվգէ'ատէ սիւբ'աթլէ մուսիգի փարչալարը պէսթէլէմիյէ պաչլամըշ տըր։ Լիսթ, Վէրտի, Ուէպէր, Շէրուպինի, Շուպէրթ քէնտիլէրին փար-լաղ մուսիգի մէպլէքլէրինէ փէք քիւչիւք չաղատա իքէն պաչլամըշլար՝ տըր։

Էտէպիյաթ տա՞իրէսինատ տաիսի պունլարա միւ-մասիլ միսալլէր պուլունուր։ Սալթը եաշընտա իքէն Հօրէյս Կրիլի Բ. Մուգ-ի օգումըշ իսի, Միրապօ օն եաշընտա իքէն քիթապլար նէշր էթմէյէ պաչլամըշ, վէ ճ. Ս. Միլ՝ 8 եաշընտա իքէն հէմ Լաթինճէ հէմ տէ Եունանիճէյի պիլիր իսի։ Բէն 4 եաշընտա իքէն պիր պէթ ի նիւճումիյէ իճատ, վէ Լաթինճէ պիր թանրիրաթ իլէ անը քէնտի փէտերինէ իճատ էյլէմիշ տիր։ Ճ. Ուէլթըն 10 եաշընտա իքէն Լաթինճէյէ, Եունանիճէյէ, 'Իսլանիճէյէ, Բիլանիճէյէ, Սիւրեա-նիճէյէ վէ Արապճայա աշինա իսի։ Բէզալիք կէօթէ 'ալնի սինատ իքէն պիր դաչ լիսանլարատա եա-զապիլիր իսի։ Օն իքի եաշընտա իքէն Թէնիսըն 6,000 մըսրա'լը պիր սէսթան եաղմըշ տըր։ Բա-ֆաէլ 14 եաշընտա իքէն քէսպ ի չէօհրէթ էյլէմիշ իսի, վէ Ֆէնէլօն տահա անճագ 15 եաշընտա ի-քէն պիր վա'ըզ սըֆէթիյլէ քէսպ ի նամ ու չէօհ-րէթ էյլէմիշ տիր։

Ֆէյլէսուֆլարը ալտըղըմըզտա, պիզ Փասպալ, Գօնթ վէ Գանթ կիպի մէշհուր սէրամէտանը քէնտի իլլերինէ փէք քիւչիւք չաղատա իքէն պաչ-լամադատա պուլուր իսէք տէ, միւ՞էլլիֆ կէօսթէ-րիյօր քի անլէրին իլք էսէրլէրի կիւնիւն անճագ չաֆաղը կիպի իսիլէր։ Մէսէլա, պիլճիւմլէ միւ-նագդիալէրին էն պէօյիւյիւ օլան Գանթ ֆէյլէսուֆ «Զիհայաթ Գուվվէթին Թագտիրի» նամ էսէրինի 33 եաշընտա իքէն եաղմըշ իսէ տէ, «'Ագլ ը Մահ-ղըն Միւնագդիսի» (Critic of pure reason) նամ էսէրինի 57 եաշընտա եաղմըշ տըր։ Պու սէպէպ-տէն տըրլ մուհիմմ խուսուս էն պէօյիւք էսէրիդ հուսուլէ կէթիրիլտիյի սինինի պուլմադ տըր քի, պիր ատէմին քէնտի հէմճինսլէրինէ 'էն ֆա՞իտէլի օլտըղը սինինի թա'եին էտիլսին։ Պիր ճիհէթլէ պիզ պիր ատէմին հայաթընն հէր հանկի թէք պիր ֆի'իլ ու մու'ամէլէսինին քէնտինին էն ա'լա խըս-մէթի օլտըղընը պէյան վէ իտահ'ա էտէմէզ իսէք տէ, էն պէօյիւք զաթլարատա 'ագլ ու զէքեանընն էն 'ալի էսէր ու 'ալամէթինի պուլմադըղ փէք օ դատար միւշքիլ պիր իշ տէյիլ տիր։ Մէսէլա Միլ-թընն հիչ պիր ղէմանտէ 'ագլ ու զէքեաճա Փէրէ-պոյս Լյոն նամ էսէրինի եաղտըղը զէմանտաքինտէն տահա 'ալի պիր սէրէճէյէ էրիշմէմիշ տիր։ Վէ Պէյդընընն էն նէֆիս էսէրի՝ Նօվըմ Օրկանըմ նամ էսէրինին սօն սահիֆէսինի եաղտըղը զէման իքմալ օլունմըշ տըր։ Իթթիպա' էթտիյմիզ մուհարրիր ինթիխապ էտիլմիշ 400 քիչիտէն հէր պիրիսինին քէնտինին պէլլի իշինի հուսուլէ կէթիրմիշ օլտըղը սէնէյի միւմքին մէրթէպէ տօղրու սուրէթատ թա'-եին էթմէյէ չալըշմըշ տըր։ Մէսէլէք ու մէշղելէլեր հիսապլյէ թէրթիպ էտիլէրէք, միւթէվասսըթլար ատիսէքիլեր տիր։ Քիմեակէրլեր վէ թապի'իյուն 41 եաշընտա, հիքեայէնիւվիլեր, չա'իրլեր, մուխ-թէրի'լեր 44, բօմանճըլար 46, քեաչիֆլեր վէ ճէն-կեավէրլեր 47, պէսթէքեարլար վէ թէաթրօ օյուն-ճըլարը 48, բէսսամլար իլէ 'իլմ ի իլահիյաթ մու'ալ-լիմլերի 50, միւ՞էլլիֆլեր վէ միւպիհլեր 51, թապիպ-լեր, ճէրրահլար վէ սիյասէթչիտասլար 52, ֆէյլէ-սուֆլար 54, հէյ՞էթչիտասլար, ըիյազիյուն, հիճվիկեր-տագլար, նէքբէկիլեր 56, միւվէրրիխլեր 57, 'իլմ ի հայվանաթ 'ալիմլերի իլէ ֆաղընլեր 58։ «Նէթիճէ պէսիսի տիր։ Սըհհէթ ու 'ափիյէթ վէ նիքպինդիյին պաղը դալմասը չարթըյէ, օթուզ եաշընտան սօնրա, ինսան քէնտինին էն նէֆիս էսէրինի մէյ-սանա կէթիրիր։»

ԵՍԱՅԻ ՓԷՂՂԱՄՊԷՐ ՎԷ ՔԻԹԱՊԸ. Պու պիր գաչ հաֆթալար զարֆընտա Ք. Մուգատտէս միւթալա'ալարբմըզ Եսայի փէյղամպէրին քիթապընտան օլաճադ տըր։ Եսայի Թ. Մ. էվ. 710տա (պա'զըլարընը զանընընճա 758տէ) Երուսաղէմտէ փէյղամպէրլիք էթմէյէ պաշլայըպ, պիր փէյղամպէր մագամընտա 60 սէնէ դատար իֆա ի խըսմէթ էյլէմիշ տիր։ Պիր բիվայէթէ կէօրէ, Եսայի ասլզատէ պիր խանէտէն օլուպ, Ցուդա մէլիքլէրի իլէ խուսուսի միւնասէպէթլէրտէ պուլունմըշ, վէ հաթթա Ողիանընը միւտատէթ ի սաղթանաթընընը թէվարիխինի տէ եազմըշ տըր (2 Թէվ. 26. 22)։ Թ. Մ. իքինճի 'ասր զարֆընտա կէրէք Եէհուտիէրին կէրէք Խրիսթիյանլարընը արասընտա ճարի օլան պիր բիվայէթէ կէօրէ, Մանասէհին էյամընտա զուհուր էտէն պիր թէ'ատտի էսնասընտա Եսայի սինն ի չէյխուխէթինտէ (պէյքի 80 եաշընտա) ատսթերէ իլէ պիչիմիշ օլուպ, 'Իպր. 11. 37տէքի սէօզ պու վազը'այր իմա էտէր։

Եսայի Եէհուտիլէրին էն մէշհուր փէյղամպէրլէրինտէն պիրի տէյիւ թանընըմըշ տըր։ Փէյղամպէրլիք մէ"մուրիյէթի հագդընտա պիր եանընշ թէսավվուր վար տըր, կէօյա քի փէյղամպէրին իչի միւսթագպէլտէ վուգու' պուլաճադ վազը'ալարը փէչին խապէր վէրմէք տիր։ Պու ֆիքր ատրու տէյիլ տիր։ Փէյղամպէր Ալլահտան իլհամաթ գապուլ վէ թէպլիղ էտէն զաթ իտի։ 'Ալէյ'ուսսալամ պու իլհամաթ գավմընն տիպագի հայաթընա 'ալագասար պուլունուպ, փէյղամպէրին էյամընտա իրթիքապ էտիլէն կիւնահլար թէվպիխ էտիլիր, վէ իճրա էտէճէքլէրի վաղիֆէլէրի թա'րիֆ էտիլիր իտի։ Լաքին իլհամաթընն պիր մագսէտի տէ Մէլէքիւթ Ուլլահընն նէվ' ի պէչէր արասընտա խէ"սիս վէ թէրադդըսը օլարը իչիւն, փէյղամպէր պու մէլէքիւթիւն, եա'նի տին ի հագիգինին խթիդպալընա տա"իր տէ իխպարաթտա պուլունուր իտի։ Իչթէ պու էսնատէ պա'զէն միւսթագպէլտէ վուգու' պուլաճադ վազը'ալարը փէչինտէն խապէր վէրմէք տէ օլուր իտի։ Լաքին փէյղամպէրլիյին հայաթի վէ էն մուհիմմ ղըսմը հալը հազրա նազարէն թէպլիղ էտիլէն տիպագի վէ տինի էսասլար իտի։ Վէլհասլ փէյղամպէրլէր պիր նէվ' վա'ըզլար իտիլէր։

Եէհուտիլէր արասընտա փէյղամպէրլէր պաչըճա իքի սընֆա միւնդասէմ տիրլէր։ պիրի քէնտի փէյղամլարընը իրատ էտէնլէր, տիկէրի իրատ էթտիքլէրի փէյղամլարը թահրիր էտէնլէր։ Սամուէլ, Եղիա, Եղիսէ պիրինճի սընֆտան, Եսայի, Երեմիա, Ամոս իքինճի սընֆտան տըրլար։ Իլք սընֆ փէյղամպէրլէրին միւատէթինտէ փէյղամպէրլէրին չակիրտլէրի տէ պուլունուր իտի։ Պու չակիրտլէր պիր մէքթէպ եա մանասթըր հէյ'էթինի պարադ, պիր արատա իգամէթ էտէրլէր իտի։ Պունլար պա'զէն վահի կէօրէլիմ, իլհամ ալալմ տէր իքէն, 'ադի միւվազէնէլէրինի չաչըրըլար վէ մէճնունանէ իչլէր եավարլար իտի։ Իքինճի սընֆ փէյղամպէրլէր Թ. Մ. էվ. 8ինճի 'ասրտա պաչլամըշ օլուպ, պրադտըզլարը էսէրլէրտէն կէօրիւլտիւյունէ կէօրէ, Եէհուտի գավմընն 'ադի վէ ախալադի զլաղուզլարը իտիլէր։ Պու իքինճի սընֆ փէյղամպէրլէրին պիրինճիսի պա'զըլարընը զանընընճա Ամոս իտի։ Լաքին թէսավվուրաթընը 'ուլվիյէթի վէ ուսլուպը իֆատէնին դուվվէթի ճիհէթիյլէ բիյասէթ Եսայիյէ վէրիլսէ տէյէր։ Եսայի քիթապընն 'Ահտ ը 'Աթիդտէ էն զիյատէ ճալիպ ի տիդգաթ գըթ'ա օլտըզընա չիւպհէ եօգ տըր։ Պիր 'ադի էսէր մագամընտա թէսավվուրաթը զայէթ եիւքսէք, պիր չի'ր մագամընտա խայալաթը փէք միւրթէֆի, պիր թահրիրաթ մագամընտա լիսանը ֆասիհ, ուսլուպը 'ալի, հաթթա տէյէպիլիրիզ քի, պիր էտէպի էսէր մագամընտա հէր հանկը պիր լիսանընն քիթապէթինտէ միսլի նատիր կէօրիւլէն պիր էսէր տիր։ Ալլահընն զաթը, իտարէսի, ատէմին մահիյէթի, կիւնահընն գապիհլիյի, բուհանի խէլասընն թասի'ատը վէ էմսալի տինի մէսէլէլէր հագդընտա անոտ պէյան էտիլէն էֆքէար ու թէսավվուր օլ դատար 'ալի տիր քի, պու քիթապընն մուհարրիրինէ պա'զէն «Ինճիլի փէյղամպէր», վէ քիթապա՝ «'Ադիզ Եսայի միւճէպլինճէ Ինճիլ» թէսմիյէ էտիլմիշ տիր։ «Իմմանուէլ» հագդընտա. իխպարաթ, Մէսիհին խըսմէթ վէ մէլէքիւթիւնէ տա"իր իֆատաթ, խուսուսա 53իւնճիւ պապ՝ «'Ահտ ը 'Աթիդտէ Ինճիլ» տէնիլմէյէ չայան գըթ'ալար տըրլար։

Եսայի քիթապընն միւհթէվիյաթը չու սուրէթլէ թագսիմ էտիլէպիլիր. 1-12 պապլար Ցուդա վէ Իսրայէլ հագդընտա իլք իխպարաթ օլուպ, փէյղամպէրին խըսմէթ ի բուհանիյէյ տա'վէթ օլունմասը 6ինճը պապտա թա'րիֆ էտիլիր. 13-23 պապլար պաչըճա դօնչու դավմլար, եա'նի Բաբէլոն, Մոաբ վէ սա"իրէ 'ալէյհինտէ իխպարաթը փէյղամպէրանէյի չամիլ տիր։ 24-27 պապլարտա տիւնեա իւղերինէ Ալլահըն հիւքմլերի թա'րիֆ էտիլիր. 28-35 պապլար Յուդանընն Ասորեստան իլէ օլան 'ալագասընա վէ Եգոմ իլէ Իսրայէլին միւսթագպէլինէ տա"իր իխպարաթը փէյղամպէրանէյի հավի տիր։ 36-39 պապլարտա Եզեկիանընն էյամընտաքի պա'զը վազը'ալար նազլ էտիլիր։ 40-66 պապլար Իսրայէլին Բաբէլոն էսարէթինտէն 'ավէթինէ տա"իր իխպարաթը հավի տիր։

Պու քիթապա տա՞իր էն զիյատէ մուճիպ ի մէրագ մէս՞էլէլէրտէն պիրիսի, անընն պա՛ղը ղըթ՛ալարընընն, խուսուսա 40-66 պապլարընն, միւ՞էլլիֆի մէս՞էլէսի տիր։ Պա՛ղը միւֆէսսիրլէր իտի՛ա էտէրլէր քի, մէղքիւր ղըթ՛ատա Երուսաղէմին Ֆիլատելֆիէր Թարաֆընտան Թէսիսիր էտիլտիյի, վէ եէհուտիլէրին Բաբելոնա նադ էտիլմիշ օլմասը, եէհուտիլէրին Երուսաղէմէ 'ավտէթի վէ սա՞իր էօյէ վաղը'ալար վէ իսմէր զիքր վէ իմա էտիլմիշ տիր քի, պունլարը անճադ Բաբելոն էսարէթինտէ եախօտ անտէն պիր աղ սոնրա, եա՛նի Եսայիտէն 200 սէնէ սոնրա եաշամըշ օլան պիր քիմսէ պիլէ-պիլիր իսի։ Պու նէվ՛ միւֆէսսիրլէր պու իքինճի ղըսմընն լիսան վէ ուսլուպընն վէ անտէ իսթի՛մալ օլունան իսթիլահաթըն, հաթթա Ալլահ վէ Մէսիհ հաղընտա պէյան օլունան թէսավվուրաթըն պիրինճի ղըսմընքիլէրտէն ֆարգը օլտըղընը, պինա՞էն 'ալէյհ ֆարգը պիր միւ՞էլլիֆին էսէրի օլտըղընը իտի՛ա էտէրլէր։ Պու էֆքեարա կէօրէ, պու իքինճի ղըթ՛անընն միւ՞էլլիֆի Սմովա օղլու Եսայի օլմայըպ, Բաբելոն էսարէթինին սոն ղըսմընտա տօղրու եաշամըշ, վէ Երուսաղէմէ 'ավտէթ էտէն եէհուտիլէր իլէ 'ավտէթ էթմիշ օլան իսմի նամա՛լիմ պիր մէշհուր փէյղամպէր օլտըղընը զանն էտէրլէր։ Պու ֆիքրի դապուլ էթմէքլիք, պու քիթապընն իլհամը իլահի օլմասընը թէպարի էթմէղ, անճադ ֆարզ էտէր քի, պու իքինճի ղըսմ՝ Եսայինինքի իլէ եանեանա գօնուլտըղընտան, իքիսի պիր փէյղամպէրին էսէրի զանն օլունմըշ տըր։ Պու ֆիքրի դապուլ էթմէյէնլէր իտի՛ա էտէրլէր քի, պու իքինճի ղըսմընն (40-66) թահրիրինտէ Եսայի փէյղամպէր հալը վէճատէ պուլունարադ, 200 սէնէ սոնրա վուղու՛ պուլաճադ վաղը'ալարը փէյղամպէրանէ պասար իլէ վուղու՛ պուլույօր տէյիւ կէօրմիւշ տիր։

Եսայի քիթապընը միւթալա՛ա էտէր իքէն Տր. Հէրիքին «Նապլիյաթ վէ Նէպէվիյաթ» նամ էսէրինին ղըսմը սանիսինտէ Եսայի քիթապը հաղընտա վէրիլէն թա՛րիֆի, վէ անընն միւհիմմէվիյաթընընն թահլիլինի (սահ. 341-461) միւթալա՛ա էթմէք պու քիթապը տահա էյի անլամադա եարարմ էտէճէյինտէն, մէղքիւր ղըթ՛այը օգուամադը դարիյուն ը քիրամա թավսիյէ էտէրիզ։ Ե. Գ. Գ.

ՊՈՒ 'ԷՕՄՐ ՆԷՅԷ ԵԱՐԱՐ. Պու տիւնեատա ատէմին մահտուտա օլան միւատէթ ի հայաթը էն զիյատէ նէյէ՞ եարար։ Վադա՛ա պու հայաթը՝ ուղրունա սարֆ էտէճէք նիչէ լայզգ վէ 'ալի մագսէտլէր վար տըր։ Բէյֆ ո՞ սա՛ադէթ պունլարատան պիրի իսթիֆատէ չիւպհէ եօգ տըր։ Տէրունլէրինտէ հայաթ պոլ պոլ ճէվէլան էտիպ, ֆազլասը օյունլար վէ սէքիպ սըչրամալար իլէ թաշրոպ տէօքիւլէն սաղլամ չօճուղլարը կէօրիւրսէք, քէյֆ վէ սա՛ատէթին հայաթ իչիւն թապի՛ի պիր մագսէտ օլտըղընա էմին օլուրըզ։ Բէզալիք չէպապէթին արզու վէ իչթիհալէրինի, վէ հէնուզ էվ պարդ օլմուշ օլան նէվճիվան էրքէք վէ դատընլարընն չէվգ ու չէթարէթլէրինի, հաթթա քէմալ չաղընա վէ չէյնուլիսէթ պիլէ վասըլ օլմուշ օլանլարընն արա սըրա սըրա քէնտի դա՞իլէլէրինի ունուտուպ, քէյֆ, ճիւնպիւշ էթմէք իսթէտիքլէրինի կէօրիւրսէք, քէյֆ վէ սա՛ատէթին ինսան հայաթընտա նէ՞ դատար մուհիմմ վէ զըմէթլի պիր մէվզու՛ թութտըղընը կէօրիւրիւզ։ Մէլուլ, մահզուն հալ ու հէյ՞էթ 'էօմրիւն հիչ պիր միւատէթինտէ ինսան իչիւն թապի՛ի տեյիլ տիր։

Գո՞ովէր թահսիլի տէ ինսան իչիւն էյի պիր մագսէտ տիր։ Պէպէք պէօյիւյիւպ չօճուգ օլտըգճա, չօճուգ՝ նէվճիվան վէ նէվճիվան՝ քեամիլ օլտըգճա, մատտի վէ բուհանի գուվվէթլէրին արթմասընա սա՛յ էթմէք ինսան իչիւն էն թապի՛ի պիր հալ տըր։ Ճէսէտին ա՛զալտըր քէսպ ի գուվվէթ էտէր, ատէմ թապի՛ախ գուվվէթլէրինատէն սերվէթ ճէմ՛ էտէր, հէմնէվլինտէն նիչէ էֆրատ իւզէրինէ հիւսն ի թէ՛սիր ու նուֆուզ գազանընը, 'իզզէթ ու ի՛թիպար սահիպի օլուր, 'ադլի գուվվէթլէրի արթմադատ օլուր, մա՛րիֆէթ, հիւնէր, սէն՛ատ տա՞իրէսինտէ քէսպ ի մէլէքէ էտէր, տահա էյի տիւչիւնիւր, տահա վասի՛ պասարա մալիք օլուր։ Ատէմին պու սուրէթլէ թէրագզըսընը կէօրմէք տասի փէք լոչ վէ թապի՛ի պիր չէյ տիր։ Ճէսէտի թապի՛ի նէմատան տուրմուշ պիր քիմսէնին հալը խասխալըզ 'ալամէթի օլտըղը կիպի, մա՛նէվի գուվվէթ վէ սերվէթի նէմատան տուրան ատէմին հալի տէ զայր ի թապի՛ի վէ նասիհ պիր հալ տըր։

Թահսիլ ի մա՛ղ-մոն տասի ինսան հայաթը իչիւն կիւզել պիր մագսէտ տիր։ Ատէմ տա՞իմա եէնի չէյէր էօյրէնմէք իսթէր, վէ թահսիլ ի մա՛ղիւմաթըն մէսէրրէթի ճիմանի քէյֆ վէ ճիւնպիւշինքինտէն կէրի գալմադ։ Վէ մա՛ղիւմաթ գուվվէթի հէր հանկը նէվ՛ սերվէթինքինտէն էքսիք տեյիլ տիր։ Ատէմին հուզուրընա աչըլան 'ալէմատէ անընն պիհուտուտա մա՛ղիւմաթա տա՞իր արզուսընը պոլ պոլ գանարրահադ հայիդաթ վար տըր։ Պինա՞էն 'ալէյհ հէր կէօրտիւյիւ չէյէ տա՞իր սիւ՞ալար սօրարադ, պէօյիւքլէրի թա՛ճիզ էտէն մէրագը չօճուգլարատան թա թապի՛ախընը էսրարընը քէշֆէ չաղընան 'ուլէմա վէ ֆէլսէֆէնին 'ումդալարընա տալան

ֆէյլէսուֆա վարանատէք ճիւմլէսինին տէ հագի-գամի թանսիլինէ տա՛իր արդուլարը թապի՛ի վէ անտէն տույտուղլարը քէյֆ վէ սա՛ատէթ հաղիգի տիր։

Զիքր օլունան մագսէտլէրին հէր պիրինին տէ տտէմէր իչիւն թապի՛ի վէ խօշ մագսէտլէր օլտըղընա չիւպհէ եօգ իսէ տէ, 'ամէնա պու մահտուտ հայաթ ը ինսան պունլարըն հաֆնկլոսը իչիւն թամմ իչէ եարայան պիր հայաթ տըր։ Հայաթը հէրի հալ ու քէյֆիյէթլերի իլէ հիսապա ալըր, վէ անը տիդգաթլէ խաթի՛մալ էտէր իսէք, հայաթ պունլարըն հաֆնկլոսընա միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ ույտուրուլմըշ տըր։ Պու սիւ"ալա ճէվապէն՝, «Հայաթ ը ինսան պունլարըն հիչ պիրինէ տէ քէամիլէն ույտուրըլմամըշ տըր» տէմէյէ մէճպուր օլույօրըզ։ Էկէր պու տիւնեատա միւքէմմէլ քէյֆ վէ սա՛ատէթ արար իսէն, անը պուլամայաճաղընը 'էօմրտէ պիրդաղ թէճրիպէքեար օլմուշ օլան հէր քիմսէ սանա խապէր վերիր։ Մա՛լիւմաթ խաթիհսալը պիլէ նէ մաթլուպ տերէճէտէ, նէ տէ իգթիտարըմըզ հուտուտը տա՛իրէսինտէ միւքէմմէլ օլմայօր։ Պու 'ալէմտէ պուլունան թէպէտտիւլաթ, դարարսըզլըզ, 'աքսի գուվվէթլէր վէ ուճու ուճունա կէլմէյէն պին պիր հալլէր՝ մէղքիւր խուսուսլարտա քեամիլ օլմաղը իմքեանսըզ գըլըյօրլար։ Լաքին պու մուխալիֆ հալլէր արասընտա վար պիր խուսուս քի, պու հայաթ անա փէք մուվաֆֆըգ կէօրիւնիյօր, եա՛նի էյի «էրէն էռՒէհուլը։ Օլպիր մագսէտլէր տօղրու թարիգտէ խաթիհսալ օլունտըղլարը տերէճէտէ սիրէթ խաթիհսալընա խըտմէթ էտէրլեր, հաթթա անլէրէ մանի՛ օլան խուսուսլար պիլէ սիրէթին միւքէմմէլ օլմասընա խըտմէթ էտէ պիլիրլեր։ Քէյֆ, քէտէր, սըհհէթ, 'իլլէթ, սէրվէթ, զարուրէթ, մուվաֆֆագիյէթ, պէտալիթլըգ, տօսթլար, տօսթսըզլըգ, հայաթ, մէմաթ, վէլէհսըլ հայաթտա խայալ էտէպիլէճէյլին հէր նէվ՝ խօշ եա նախօշ հալ ինսանըն էյի սիրէթ վէ քեամիլ էվսաֆ խաթիհսալինէ թա՛լիմ օլունմասընա խըտմէթ էտէպիլիրլեր։ Իմանի պունատան խաթիալալ էտիլէպիլիր քի, չու մահտուտ հայաթ ը ինսան քէնտինտէ էնճամ օլմայըզ, անճագ տանա եիւքսէք վէ տանա միւքէմմէլ պիր հայաթ իչիւն սիրէթ վէ էվսաֆ ու իգթիտար հաղըրլայան պիր մէքթէպ տիր։ Էօյլէ իսէ պու հայաթտա միւմքին օլան տերէճէտէ քէյֆ, գուվվէթ վէ մա՛լիւմաթ խաթիհսալընա չալըշալըմ, լաքին պու հայաթըն պունլարը իքմալ իչիւն տէյիլ, անճագ պիղի էյի սիրէթէ թա՛լիմ իչիւն ույտուրըլմըշ օլտըղընը պիլէրէք, էն եիւքսէք դըյմէթի սիրէթէ վերէլիմ։

Ֆ. Գ. Գ.

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԱԼԼԱՀԸ թէմմիտ էտէն չօլ քիմսէլէր տիր քի Ալլահըն իշլէրինէ քէսքին պատար վէ մուհապպէթի գալպ իլէ նազար էտէրլեր, պիլճիւմլէ չէյլէրտէ պա՛ղը հիւսն ու գուվվէթ չէօ'լէլերի կէօրիւրլեր, խայրըն կէօզէ հիչ չարփմայան էսէրլերինտէ պիլէ բուհանի պիր մա՛նա պուլուրլար, վէ տիւնեայը էօյլէ պիր սուրէթտէ թէֆսիր էտէպիլիրլեր քի տիւնեա ուլուհիյէթէ պիր չահիտ ի ճէլի օլուր։

Զէնէլ

«Բապպ «էնի հէր պէլապտա հըֆշ էպէճէ, ճանընը հըֆշ էյլէյէճէ» (Մէզ. 121. 7)։

ՏՈՒ՝Ա պէլաղէթ վէ ֆէսահէթ տէյիլ, անճագ ճիտանէթ տիր. պիչարելիյին թահտիտի տէյիլ, անճագ անը հիսս էթմէքլիք տիր։ Տու՛ա մէրհամէթին գուլաղընա իմանըն նիտասը տըր։ Հէր չէյ քէնտի նէվ'ինէ կէօրէ եաչար, մէսէլա զալպ մուհապպէթլէ, 'ադլ հաղիգաթլէ, ինսանըն 'ալի մահիյէթի Ալլահ իլէ սըզը 'ալագա վէ միւնասէպէթտէ պուլունմաղլէ պագտիէզիր օլուր։

Ի. Հ. Զէյֆ

«Վէ պէր ՝աղ էլերէ վերըզ՝ էլ-ղէ- ի-ղերինէ ֆէփոռը, վէ, Էյ Փէրուերդի՛, եկեր դ-մէրն ի՝սէ, պո- ֆեռէ պէնդէն կէլէն. լաքին պէնիմ ի՝մրէդէյիմ կիպի պեյէլ, ռ՝ճաֆ «էնին ի՝մրէդէյին կիպի օլսուռ, պեյէ- պու՝ա էյլէդի» (Մատթ. 26. 39)։

ԼԱՔԻՆ նէ՞ եափա պիլիրիզ։ Ալլահ պու հայաթը էօյլէ թանզիմ վէ թէրթիպ էյլէմիշ տիր քի, պիզ անճագ պու տիւնեատա Անըն իլահի վէ քեամիլ իրատէթինի էօյրէնիպ իճրա էթմէյէ մէճպուրըզ, պիր սուրէթտէ քի պիզ Անըն իրատէթինի քէնտի նէֆսլէրիմիզտէն, վէ զէմին իւզերինտէ սեվմէք վէ թէմէթթիւ՝ էթմէք իւզրէ պիզէ ինսան էթմիշ օլտըզը պիլճիւմլէ չէյլերտէն զիյատէ սեվիպ սեվմէտիյմիզէ վէ թադտիր էտիպ էթմէտիյմիզէ տա՛իր քէնտիլերիմիզի իմթիհան էտէպիլիրիզ։ Լ-ոռեր

«Ճի՝-մլէ ենդիլենիզ ան՝ը ի՝-զերինէ պրոֆէտը, զէր՝ ո «էզի ֆայդէրը» (1 Պետ. 3. 7)։

ՃԻՄԼԷ էնտիչէմիզի Բապպըն իւզերինէ պրոֆմաղլըզմըզ պիզէ եալնըզ միւսա՛ատէ տէյիլ, հաթթա էմր օլունույօր, վէ պու էմր տախի պիզէ Անըն պիզի դայրըմասը էսասընա պինա՝էն վերիլիյօր։ Հէ՞ի էնտիչելերիմիզի։ Քեա՛չքի հիչ պիր էնտիչէյի քէնտիմիզէ սաղլամայըպ, էն ճիւզ՝ի էնտիչելերիմիզի պիլէ Ալլահա հէվալէ էթսէ իտիք, պիզիմ էն ուֆգաղ վազիֆելերիմիզին իճրա-սընտա անըն եարտըմընա, պիզիմ էն ուֆգաղ

թէճրիպէլերիմիզէ սապը իչիւն անքն գուարէթի-նէ, պիզիմ էն ուֆագ աղրը վէ էլեմէրիմիզի տէֆ՝ ու իզալէ իչինտէ անքն թէսէլիկերինէ թէ-վէքքիւլ էտէ իտիք։ Էկէր հէր պիր ուֆագ չէյի Ալլահան կիզլէմէյէ չալըշմասա՝ իտիք, հէր պէօ-յիւք չէյտէ անը պիզիմ եանը պաշըմըզտա պուլուր իտիք։ Էկէր հէր չէյի Ալլահըն նազար ը տիզդա-թընա 'արզ էթմէքլիյէ չայան սայսա իտիք, անքն իչիւն իմքեանարզ հիչ պիր չէյ պուլմազ իտիք։

Հէնրի Մէրվէլ

«Սանա ընվէ++է-ը էնդէյ, ճանըմը ճահրոմ էնդէ» (Մէզ. 141. 8)։

ՍԻԶ սէրչէնին եէրէ տիւշտիւյունիւ վէ սէֆինէ-լերին պաթաղընը կէօրտիւյունիւզտէ, խաթ-ընըզտան չըգարմայընըզ քի պիզ թարիխին ան-ճագ պիր զըամընը կէօրիւյօրզէ, վէ անքն սօն պաղը Էպէտի Մուհամպէթին գուճաղընտա իս-թիրահաթ էտէր։ Բէմալ ը թէվազու՝ իլէ ինթիզար էտէրիզ։ Իման ֆանի չէյլէրին եէրինի թուլթա-պիլիր, իման էնտիչէլերին մէզարը տըր։

Ֆրէդրիխ Ա.ոլֆ Գրոմմաբը

«Ոյան . . . վէ Եմվլիպոան ֆըյամ էյլէ, վէ Բրէսոոս-սանա գէյա վերէճէ+ ֆէր (Եփես. 5. 14)։

ԶԱՎՊԸՆ էօյլէ սէպէպլերի վար տըր քի 'ադլ ու իզան անլերի անլայամազ։

Նպէկ. Ժաֆ Պոսէ

ԱՆԱՏԱՆ տօղմա պիր քէօրէ քեամիլ պասար մէվհիպէսի նէ տերէճէտէ նամա'լիւմ պիր չէյ իսէ, ճէննէթին տախի պիզճէ 'այնի տերէճէտէ նամա'լիւմ օլան սէֆա վէ սա'ատէթի օլապիլիր։ 'Աֆիֆանէ վէ 'ալի մուհապպէթի միւթէգապիլէ, 'ադլի վէ ճէսէտի հիւսն ու լէթաֆէթլեր իւզերինէ միւ"էսսէս օլարազ պու տիւնիատա էն 'ալի սա'ա-տէթի թէչքիլ էտէր իսէ տէ, դապիլ քի ճէննէթին էն 'ատի սա'ատէթինի թէչքիլ էտէր։ Բիմ պէօյլէ տէյլի պիր տէյէպիլիր. սէմա իլէ զէմին արա-սընտա պիր բապթանըն մէվճուտիյէթի սա'իր ումուրատա կէօրիւնէն մուդատտէր ի իլահիյէ մու-վաֆրզ տըր տէյիւ կէօրիւնմէքտէ տիր։ Զիրա Ալ-լահ հէր չէյտէ դաստէն կիրատազ պուլունտըրմազ-տան ինթիրազ էթմէ՝ կիպի կէօրիւնիւյօր։ Մէսէ-լա, մատտի 'ալէմին պիր թազամ հազդալարը վար տըր քի, պունդար վասըթասըյլա սանդրըսըն օնէպա-թաթ 'ալէմի իլէ, նէպաթաթ 'ալէմի հայվանաթ 'ալէմի իլէ, հայվանաթ 'ալէմի 'ալէմի 'ադլ ու զէքիա իլէ, 'ադլ ու զէքիա սահիպլերի իսէ մէլաիքէ իլէ էլչէմէյէ թա'ինի օլունմըշլար տըր։

Դալրէ

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ՓԱՆԱՄԱ ՃԻՒՄՀՈՒՐԻՅԷԹԻ

1.

(Տէս Ալէ Ո-էլէ)

Տահա էյի պիր իսմ պուլունմամասը սէպէպլիյ-լէ էլեկվմ Փանամա Մինթագասը նամըյլէ եաս օլունան եէնի Ամէրիդա թօփրազընը զիյարէթ էտէն պիր քիմսէ՝ պուրատա Մ. Ամէրիգանընն պիր դըսմը պուլունտըզընը անլամասը իչիւն, չէր էպնիյէսի իւզերինտէ սօգագլարտա մէրքիւզ տի-րէքլէր իւզերինտէ Մ. Ամէրիդա պայրաղընընն թէ-մէվվիւճ էթմէքտէ իսիյինի կէօրմէսինէ հաճէթ եօգ տըր, զիրա Ամէրիգալըլար հարֆիյէն հէր եէրտէ տիրլէր։ Պունտան տահա անճագ պիր գաչ սէնէ էվվէլ, եա՝նի 1902տէ Մ. Ամէրիդա հիւքիւմէթի՝ Փանամա գանալը թէսմիյէ էթտիյմիզ պէօյիւք խէնտէքի էշէրեք, զարպի նըսֆ ը քիւրէյի իքիյէ թագսիմ էթմէքլիյէ գարար վէրմիշ տիր։ Պու գա-բարը վէրտիքտէն սօնրա հաֆրիյաթ իչինին պիր դըսմընը զաթէն իճրա էթմիշ օլան Ֆրանսըզ գում-փանիասընա՝ անքն պիզճիւմէ հուզուզ վէ ալաթ ու էտէվաթընա պէտէլ 40 միլեոն տօլար թէ"տիյէ էյլէտի։ Լաքին գանալը պիր ուճունտան տիկէ-րինէ վափօրլար իլէմէսի իչիւն տահա ապալի 200 միլեոն տօլար սարֆ էտիլմէք իդթիզա էտէճէյնի-տէն, պէօյլէ պիր գանալը էճնէպի պիր թօփրագ-տա հաֆր ու քիւշատ էթմէքլիք 'ատէթա համա-դաթ օլուր իտի։ Մէրքէզի Ամէրիգանընն պու դըս-մընտա ատէմլէր վագթ վագթ եէքթիկերլերի իլէ միւնազա'ա էտէրլէր, վէ էկէր Մ. Ամէրիդա հիւ-քիւմէթի գանալը քէնտի միւրազաբէսի ալթընտա պուլունտըրմայաճագ օլուր իսէ, Մէրքէզի Ամէրի-գա մէմլէքէթլերի արասընտա զուհուր էտէճէք մուհարէպէլեր զարֆընտա զայէթլէ խասարտիտ օլարազ, պիր իչէ եարամազ հալէ կէլէպիլիր. օ զէման իչպու 'ազիմ մէպլազ պօչունա սարֆ էտիլ-միշ օլուր։ Պունա պինա"էն մէզքիւր մինթագա Փանամա ճիւմհուրիյէթինտէն նիզամը տա"իրէսին-տէ սաթըն ալընը։ Սաթըն ալընան թօփրազընն վիւս'ատընա նազարէն, Ամէրիգալըլար անքն իչիւն փէք պէօյիւք պիր պէհա, եա՝նի 10 միլեոն տօլար թէ"տիյէ էյլէմիշլեր տիր, զիրա պէրզախը զամ՝ է-տէն պու մինթագա 10 միլ էնինտէ պիլէ օլմայըզ, սատէճէ 42 միլ ուզունլըզընտա օլուզ, պիր տեր-եատան տիկէրինէ իմթիսատ էտէր։ Պու մինթա-գա վիւս'ատճա զարպի էյալէթլերատէն պիրինին փէք ճիւզ'ի պիր զըսմընա միւսաբի կէլէպիլիր իսէ տէ, ինտան գօվանը թէսմիյէ օլունապիլիր, զիրա օրա-տա Ամէրիգա պայրաղը թէմէվվիւճ էտիպ, օրանքն

եկեղեցի սահիպի Մ. Ամերիգա օլաբղը կէօսթէ-բիլտիյի զէմանտան պէրու Փանամա պէրզախնա պինէրճէ քիմսէյէր տիւնեա թարիխնտէ գայտ օ-լունակէյէն էն պէօյիւք թէչէպպիւսէրտէն պի-ռինտէն քէնտիլէր իչիւն տախի պիրէր հիսսէ ալ-մադ իւզրէ օրայա հիճրէթ էթմիշէր տիր։

Վադա՛ա Դարպի Հինա ատալարընտան զէնճի-լէր, ուզաղ Իսփանիա վէ Իթալիատան քէօյլիւլէր, քէզալիք սա՛իր ադամա մէնսուպ քիմսէյէր՝ ազ-ղընա դատար տօլմուշ սէֆինէյէր իլէ կէլմիշ իսկ-լէր տէ, Նիւ Եորգատան եախօտ պիզիմ տիկէր լի-մանլարըմըզատան Գօլօնա եախօտ Փանամայա միւ-թէվէճճիհէն հարէքէթ էտէն հէր պիր սէֆինէ թէ-չէպպիւսիւ պաչա չըգարմադ իչիւն, մուղթադի օ-լան Ամերիգալիլարը կէօթիւրմիւշ տիր։ Իչթէ ա-րալարընտա 2,000է եադն դատըն վէ չօճուղլար պուլունան 10 պին դատար Ամերիգալիլարըն օ թարաֆլարա հիճրէթ էթմէյէրինին սէպէպի պու տըր։ Սէն անլէրի թիւճճար մաղազալարընտա մէ՞-մուրլար, վէ եաղըխանէյէրտէ քեաթիպլէր սըֆէ-թիյլէ չալըշմադա պուլապիլիրսին։ Զօղլարը խա-քի էլպիսէ վէ չիզմէյէր կիյմիշ օլարադ, գալֆալար վէ նաղըրլար սըֆէթիյլէ պէօյիւք խէնատէյին իքի քէնարլարը վէ եիւքսէք պայըր սըրթլարը իւզէ-ռինտէ չալըշմադա տըրլար։ Անլէր դայա վէ թօփրաղը հարֆիյէն դափըզ ըսրան վէ պու վէճճ-լէ հէր այ՝ 350,000 միւքէ՛ապ եարտա եէր էշէն դայէթ ճէսիմ մաքինալարը, էզճիւմլէ պուխարլէ իչլէյէն միճրէֆիլէրի (քիւրէք) զապթ ու իտարէ էտէն չարիալարը վէ դօլարը սէվդ ու իտարէ է-տէրլէր։

Պու տէմէք տիր քի Ամերիգալը միւհէնտիսլէ-ռին թահթ ը իտարէսինտէ պուլունան պուխարլէ իչլէր քիւրէքլէր Մէրքէզի Ամերիկատա էօյէ պիր տէլիք աչմադա տըրլար քի, պու տէլիսին էշիլ-մէսինտէն մէյտանա չըկան թաչ վէ թօփրադ կիպի մատատէլերի դալտըրմադ իչիւն հէր 24 սա՛ադատա 2չէր ադ դօչուլու 10,000 'արապա իդթիզա էտէր։

Վէ լաքին պունլար Ամերիգալիլարը իչթիզալ էթմէքլէրի իչլէրին անճադ պա՛զըլարը տըր։ Պէօ-յիւք խէնատէքտէն չըգարըլան թաչ վէ թօփրադ եըզընլարընը սա՛իր եէրլէրէ նազլ էթմէքլիք իչիւն մունթազամ պիր չմէնտրքէր, ուֆագ պուխար մա-քինալարը իլէ պուրայա չուրայա սէվդ օլունան պինէրճէ չէօվ արապալարը մուղթադի տիր։ Անլէրին արապալարը եանընա կիթէն, կէօ-ռիւրսիւն քի անլէրտէ իչլէյէն սուվարիլարը, (պուխարը վափորը իւսթիւվանէսինէ կեսհ վէրէն կեսհ դափայան դափաղլարը) վէ դօլարը պաչ-լարընտա Ամերիգալիլար տուրմադատա տըր։ Հէր դաթարը պաչընտա պիրէր Ամերիգալը տուր-մադատա տըր։ Եէնի չէհիրլէր եափըլան եէրլէր-տէ Ամերիգալը տիւլկէրլէր վաթանտաչարընը .խանէյէրինի ինչա իչիւն թախթալարը պըչզը իլէ պիչիպ մըխլարլար, սա՛իրլէր սօգաղլարը տէօչէրլէր, լաղրմ պօրուլարընը եէրլէչտիրիրլէր վէ ճէսիմ սու խաղինէյէրի պինա էտէրլէր։ Իչթէ մէղքիւբ մինթադանը կէրչէքտէն Մ. Ամերիգանը պիր դըսմը թէսմիյէ օլունապիլմէսինին սէպէպ վէ հիքմէթի պու տըր։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ՊԻԼԻՀԻԼՏ
(ՃԷ-ԼԷ ՍԷՐԷ)
7.

Օրմանըն օլ կիւզել վէ ուլու աղաճլարը իլք պահարըն եէչիլիքլէրիյլէ թէզելին օլունմադա եէնի պաչլամըշ իսի, գըշ ֆուրթունալարընտան հէյ-պէթլի աղաճլար տէվրիլմիշ վէ էօթէ պէրի եէրտէ սէրիլմիշ իսիլէր։ Հէր եէրտէ եօսուն չըգմըշ, վէ օթլարըն եէչիլիքլէրի արասընտան չիչէքլէրին հատտսըզ հիսապսըզ զօնչէլէրի չուրատա պուրատա պաչ կէօսթէրմէքտէ իսիլէր։ Եէնի թուլու՝ էթմիշ ակիթապտան միւնթէչիր օլան փէրթէվլէր սըզ տալլար արասընտան իչէրի սիվիշիլ կիրմէքտէ ի-սիլէր։ Գուշլար, պինէրճէ գուշլար թէրէննիւմ-սաղ օլմադատա իսիլէր։ Պիր ճէյրան պիր աղաճ արգասընտան չու կէշմէքտէ օլան ատթլըյը քէմալը տիգգաթլէ կէօզէթիքտէն սոնրա, անըն քէնտինէ խայլըճա եաղլաշմասը իւզերինէ, խոֆիֆ պիր սըչրայըշ վէ քէյֆ իլէ ալըպ եիւրիւյիւ վէրտի Սկյոտ պիր սընճապ կիւլկէն աղաճընըն տալլարը իւզերինտէն եօգարը ֆըրլայըպ, ալթընտան կէչիպ կիթմէքտէ օլան ատթը նէվճիվանա տէօնիւպ, խա-յին խային պադմադա պաչլասը։ Հէյտան կիւլիւմ-սէյերէք իշպու չէվիք հայվանը կէօյա թութմադ իւզրէ էլինի ուղաթտըզընտա, օ՝ պիր սըչրայըշտա աղաճըն թէվիսէնէ չըդմըշ, դայպ օլմուշ իսի։ Շէմ-սին խոֆիֆ, զարիֆ չէօ'լէյէրի, եուվալարը եանընա էօթէն գուշլարընը խոշ նազմէյէրի, ելնասրլ պիթիւն թապի՛ադ անըն բուհրնը իլք պահարըն իչպու իլք էյեամընըն զուհուրընտա սէրմէստ էյլէ-մէքտէ իսիլէր։ Հալ պու քի՝ օ՝ քէնտիսինին բուհ-լարտան սէմավաթա սու՛ուտ էյլէյէն թէզանիյա-թը մէն՝ էթմէյէ կիթմէքտէ օլաբղընը պիւսպիւթիւն ունութմըշ իսի։

Վէ իչթէ օրմանըն տէրինինտէն, ուզագտան

կէլմէքտէ օլան խօշ ահէնկլի պիր սէս իշիտիյօր իտի։ Նիհայմ 'իպատէթխանէսինին չանընին սէսի իտի։ Օլ ուզադտաքի չան սէսի քէնտիսի իշիւն քիւլիյէն եէնի պիր չէյ տէյիլ իտի. տահա պիր չօճուգ իքէն փէտէրինին էլինտէն թութմուշ օլարդը հալտէ, չանընն օլ տա'վէթինէ չօգ տէֆ'ա իճապէթ էթմիշ, վէ տու'ա էտէն ճէմա'աթըն 'աշգը թէրէնիւմէրինի պիր թավը ը ինթիրամքտարանէ իլէ իսթիմա' էյլէմիշ իտի։ Օլ թաթը չան սէսի՝ քէնտինէ թապի'աթըն ահէնկլինին պիր գըսմը կիպի կէօրիւնտիւ։ Հէտան աթը տուրտուրարադ, պիր խայը միւտտէթ տինլէտի, 'ալէմ ի խայալաթտա քէնտինի զայպ էթմիշ օլարդը հալտէ, անճադ պիր սադսաղանընն ուչուչու չամաթասընտան այրլարը։ Հէման պու սըրատա եօլ իւզէրինտէ պիր գայա արդասընտան հիւզնէնկիզ ֆիղանլար իշիտիպ, նէֆէսինի զապթ էտէրէք, պիր միւտտէթ տինլէտիքտէն սոնրա, աթըն պաշընը սէս կէլէն թարաֆա չէվիրտիքտէ մաթ գալտը։

Սէմավի հիւսն ու 'ան իլէ միւշա'շա'ա պիր պաքիրէ ի նէվրէսիտէ՝ պէնզի» քիւլ կիպի սօլմուշ օլան պիր ատէմին եանը պաշընտա պէքլէմէքտէ օլուպ, պու քիմսէնին իսէ կէօզլէրի գափալը վէ անը գան իլէ միւլէմմա պուլունույօր իտի։ Գըզընն էլինտէ պիր չիշէ եազ վար իտի. եարայը թէմիզէյիպ սարմադ իւզրէ իքէն, պիր չամաթա իշիտէրէք տէօնտիւյիւնտէ, սիւզիւլէն սաքին կէօզլէր միւթէհայեիր Հէտանընն կէօզիւնէ իլիշտի։

Հէտան հէման աթտան աշաղը սըչրայըպ, չաշա գալարադ, «Սէն քի՞մ սին, էկէր պիր ինսան իսէն, պու իզսիզ օրմանտա եափա եալընըզ գալմաղա նա՞սըլ ճէսարէթ էտէպիլիյօրսըն» տէտի։

«Պանա Իպէրիուսըն գըզը Պիլիհիտա թէսմիյէ էտէրլէր, պէն եալընըզ տէյիլ իմ, Ալլահ պէրապէրիմճէ պիր. Անա իֆա ի խըսմէթ իշիւն պուրատա պուլունույօրըմ» տէյէրէք, մէրգումէ քէնտի խայը իշինի տէվամ էթմէքտէ պուլունտու։ Հէտան թէհայեիւր իլէ «Ալլահա՞ մը, խըսմէ՞թ էթմէք իշիւն մի» տէտիքտէն սոնրա, «Պու մէճբուհ քի՞մ տիր» տէյիւ սորտու։

Մէրգումէ ճէվապէն, «Պէն անընն քիմ օլարդը-նը պիլմէյօրըմ, վէ լաքին տէնիլտիյինէ կէօրէ, պու ատէմ տիր քի իւչ կիւն էվվէլ պիզիմ դուվլէէրիմիզտէն պիրինի թութուշտըրմադ իսթէմիշ տիր։ Մուվաֆֆադ օլսա իտի, էհալի քիւլլիյէն մահվ օլաճադ իտի. հա՞մա օլսուն, պիրատէրլէրտէն պիրի տահա ալէվլէր ինթիշար էթմէզտէն էօնիւնիւ ալապիլմիշ տիր։»

«Շու հալտէ սիզէ ֆէնալըգ եափմադ իսթէյէնէ սէն էյիլի՞ք մի եափըյօրսըն։»

«Պիրատէրլէրտէն պիրինի չիֆահաղ օթլար թօփլամադ իւզրէ օրմանա կիթտիյինտէ, պու ատէմի օրատա մէճբուհ վէ եարը էօլիւ պիր հալտէ պուլուր, վէ տէր'ադադ սէյիրտէրէք պիրատէրլէրէ խապէր վէրիր։ Բահիպ պունու իշիտիր իշիթմէզ պու զէվալընընն եարասընը թէտավի էթմէքլիյիմ իշիւն պէնի պուրայա կէօնտէրտի։ Շիմտի իքի պիրատէրլէր կէլիպ, քէնտիսինի պիզիմ խասթախանէմիզէ նազլ էտէճէքլէր, օրատա պիզիմ թահթ ը թէտավի վէ նէզարէթիմիզտէ իֆադաթ պուլաճադ սրը։»

«Պիւթիւն էհալիյի մահվ էթմէք իսթէյէն չու ատէմի՞ մի։»

«Պիզէ պուզդ էտէնէ նի՞չիւն պուզդ էտէլիմ. սէֆիլ պիր փութփէրէսթ օլարդը սէպէպտէն օ պիզի բէտա էտիյօր. օ՝ պու սուրէթլէ քէնտի իլահլարընա խօշ կէօրիւնիւր զանն էտիյօր։ Լաքին պիզիմ Ալլահըմըզ պիզի թահդիր էտիպ, պիզէ քէմլիք էտէնլէրէ էյիլիք էթմէմիզի թէնպիհ էտիյօր։»

Հէտան թահրիք օլունարադ, «Պիլիհիլա, Ալլահըմ պէնիմ իլէ պէրապէր տիր տէյօրսըն . . .» վէ լաքին տէվամ էտէմէտի։ Սէլամէթ վա'զ էտէն սապտանընն սիւքիւնէթի, օլ իզսիզ, տէրին օրմանտա քէնտի Ալլահը իլէ քէնտինի մուխթարատան սաֆիմ հիսս էտէն չու նազիք զըզընն հէյ'էթի, վէ քէնտիլէրինէ դարչը 'ատավէթ փէրվէրտէ էտէն չու ատէմ հադգընտա մէրգումէնին իպրադ էյլէտիյի մէրհամէթ բուհը՝ քէնտիսինի ալթ իւսթ էթտիլէր։ Անընն տէրունինտէ Վ.օտընտան տահա 'ազիմ պիր իլահընն սեօյլէմէքտէ օլան սէսինի տուլյուպ, պու՝ քէնտինի թահրիք էյլէտիյինտէն, սեօզիւնէ տէվամ էտէմէտի։

Շու փաքիզէ ի նէվրէսիտէ քէմալ ը հիճադ իլէ «Միւհթէրէմ էֆէնտի, Ալլահ պանա եազընն տը, վէ սիզի տէ պուրայա տէլալէթ վէ սէվգ էտէն Օ տը» տէտի։

Հէտան պիր թավը ը թէ'աճճիւպլէ, «Պէնի թանը՞մըսընըզ» տէյիւ սիւ՞ալ էթտի։

«Սիզի նա՞սըլ թանըմամ, սիզ չօգ տէֆ'ա Ութսպերկ տէրունինտէն կէչէր խոնիպ։»

«Պէնի պուրայա սէվգ էտէն սէնին Ալլահը՞ն մը տը. նէ՞ մադսէպլէ սէվգ էթմիշ տիր։»

«Շու իզթիրադ չէքմէքտէ օլան ատէմին աղրըլարընը թախֆիֆ էթմէք զըմնընտա պանա մու'ավէնէթ էթմէնիզ իշիւն։ Զօգ դան զայ' էթմիշ օլարդը սէպէպտէն զա'իֆ տիւշմիւշ տիր, ըլճա էտէրիմ լութֆէն սիզին թէրքիսինէ ալարադ, անը պիզիմ խասթախանէմիզէ կէօթիւրիւնիւզ։»

Հէտան քէնտի դուվվէթլի պաղուլարընյէ ատէմի դալարընդ աթընդն իւղէրինէ գոյարադ, եօլա բէվան օլտու։

Հէտան Ալլահդն 'իպատէթինի լաղվ էթմէք իւղրէ եօլա չընդմընչ օլտընը հալտէ, չիմտի Անդն իշինէ իշթիրաք էտիյօր իտի։

Պիլիհիլա աղընը ատընմար աթարադ անդէրի թա'դիպ էթմէքտէ իտի։

Հէտան մէճրուհա «Սէնի քիմ ճէրհ էթտի» տէյիւ սօրտու։ Հէրիգ ճէվապդն, «Օթհմար նամ դաթ, վէ օ պէնիմ վուրուպ էօլտիւրտիւյիւմ պիր ճէյրանը 'Պէն վուրտում' տէյէրէք էլիմտէն ալմադ իսթէտի։»

Պիլիհիլա Հէտանտան իտայը միւտատէթ սօնրա ճէմա'աթ սուրընդն էօնիւնէ վասը օլտրգտա, իսթիյար դափուճընդն տավրանդչընդ կէօրէրէք հայրէթտէ գալտը, չիւնքի մէրգում քէմալ ը իհթիրամէ պիր եանա չէքիմիշ, վէ էլէրինի կէօքսիւնէ գոմուշ օլարադ, քէնտինին (Պիլիհիլտին) հուզուրընտա էյիլէրէք, «Սիզին կիրիչինիզ վէ չըգըչընը միւպարէք օլսուն» տէտի։ 'Իպատէթիանէ դափուսընա միւվասէլէթ էյլէտիքտէ, քէմալ ը մէրադ վէ չէվզ ու չէթարէթ ալամէթլէրի. իպրաղ էթմէքտէ օլան պիր քիւչիւք ինսան գալապալըդը միւշահէտէ էյլէյիպ, անդէրին պու հարէքէթինի Հէտանդն հուզուրընա 'աթգ էթտի։ Վէ լաքին գալապալըդ քէնտիսինի կէօրիւր կէօրմէդ իւղէրինէ եիւրիւտիւլէր, քէնտի վալիտէսինին գատիմ տօսթ վէ բէգիդէսի պուլունան Հէրտարտա քէնտինի պուս էթտի, վէ իսթիյար Թօթման մէրգումէյէ եաղլաչարադ, «Պիլիհիլա, բահիպ սիզի իսթէյօր» տէտի։ Պիլիհիլա վաղը' օլան էմրի իճրայա չիթապան օլտու։ Բահիպդն սաքին օլտըդը քիւչիւք դուլիպէ՝ տիկէր դուլիպէլէր միսիլլու փէք սատէ վէ տուն պիր հալտէ իտի։ Պիլիհիլա դափուտան իչէրի կիրտիկինտէ, Հէտանը միւհթէրէմ վէ էհլ ի վագար բահիպդն եանընտա տուրմադտա կէօրտիւ։

Բահիպ Պիլիհիլտէ, «Հէտան սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէյօր» տէտի։

Հէտան մէրգումէյէ «Սիզէ պիր սիւ՞ալըմ վար, սէն պանա Պէնիմ Ալլահըմ սէնի օրայա տէլալէթ էթտի, տէտին. պու տօղրու օլամադ, չիւնքի Ուլեսպրկտա Ալլահա 'արդ օլունան 'իպատէթի լաղվ էթտիյիմ կիսպի, 'այնի չէյի պուրատա տավի էթմէյի դաթիյէն դարար էթմիշ իտիմ։ Պիլիհիլա, սէն պէնիմ դարարըմը թէպտիլ էթտիրտին, պէնի սանա էսիր գըլան օլ էսրարէնկիզ ճաղիպէյի վասֆ էթմէքտէն 'ամիզ իմ, պէն քի պու մէմալիքին բէ-ֆիսի իմ, իրատէթիմի այաղընդն ալթընա վաղ' էտէրիմ, վէ էկէր գալպիմ սէօյլէմէյէ մուգթէտիր օլսա իտի, Սանա 'ա՞իտ օլան իշէ պէն տէ իշթիրաք էթմէք իսթէրիմ, տէյէճէք իտի։ Սէօյլէյինիզ Պիլիհիլա, պէնիմ զէվճէմ օլմադ իսթէ՞ր մի սինիզ։ էկէր մուվաֆագաթ էտէր իսէն, սէնին իսրամէթ էթտիյին տինի պէն մուհաֆազա էտէճէյիմ, վէ հէմ պիրատէրլէրինին պունտան պէօյլէ պիրա միւմանա'աթ քէնտի Ալլահարընա 'իպատէթ էթմէլէրինէ միւսա'ատ էտէճէյիմ։»

Պիլիհիլա ճէվապ վէրէմէյիպ պէնդի աթը, վէ պայըլմադ իւղրէ իքէն, Թօթմանը գուճաղընա տիւշտիւ։

Իսթիյար բահիպ «Ա՞ֆվ էտէրսինիզ էֆէնտի, պու թէքլիֆ պէօյլէսի պիր էհլ ի 'իֆֆէթ վէ նամիք պիր գըզ իչիւն մէ՞մուլին զայրի պիր պէյանաթ տը։ Պիր աղ սապ էտինիզ, չիմտի քէնտիսինի պուլուր» տէտի։

Թօթման Պիլիհիլտի եանընտաքի օտայա կէօթիւրիւպ, օրատա բահիպին ղէվճէսի սօղուդ սուլէ մէրգումէնին պաղընը վէ եիւղիւնիւ եըյդատը։ Պիլիհիլա կէօզէրինի աչըպ հայրէթ իլէ էթրաֆընա պաղտըդը սըրատա, աղղընտան «Կիզիլհար» սէօղիւնիւ գաչըրտը. վէ պունու էօյլէսի պիր խաֆիֆ սէս իլէ սէօյլէմիշ իտի քի, հիչ պիր քիմսէ ֆարգընա վարմատը։

Պիլիհիլա քէնտիսինի էվէյիճէ պուլունճա, Թօթման մէրգումէյէ «Սիզէն պիր ճէվապ ալմատրգճա Հէտան միւֆարադաթ էթմէք իսթէմէյօր։ Շուրասընը տէրխաթը էտինիզ քի, պուրատաքի բուհանի իչին տէվամը սիզէն ասըլը տը, Ալլահանը սիզէ թէպլիմ էթմիշ տիր. պինէրճէ քիմսէլէրին միւսթադվէլ սէլամէթի թէկլիքէտ տիր, Հէտանդն թէքլիֆինի ըստա էթտիյինիզ թագտիրտ նէթիճէսինին նէ օլաճաղընը պիր տիւշինինիզ։ Պէօյլէսի պիր ֆէտաքեարլըդ եամմադլըդընը մահդա Ալլահ սէնտէն թալէպ էտիյօր» տէտի։

Պիլիհիլա «Էօյլէ օլտըդընը պիլիյօրըմ, Ալլահդն իրատէթինին իճրասը իչիւն ֆէտա օլունմադա հազըրըմ, իրատէթի օլսուն» տէտիքտէն սօնրա ա-յաղա դալդարադ, պաչընը ատատօղրու թուրմուշ օլտըդը հալտէ, սապիթ ատըմտար իլէ գափույա տօղրու իլէրիլէտտի։ Պիլիհիլա՝ բահիպդն եանընտա տուրան Հէտանդն նէղտինէ եաղլաչընդ, կէօզէրի ըչըլ ըչըլ եանտըդը հալտէ, Հէտանա խիթաղդն, «Միւհիմէրէմ էֆէնտի, սիզին թահթ ը հիմայէնիզտէ կէրէք Նիւհայմտա վէ կէրէք Ուլեսպրկտա պուլունան պիրատէրլէրին Ալլահա 'իպատէթ էտէպիլէճէքլէրինէ տա՞իր եէմին վէ 'անտ էտէպիլիր-

ոչնիզ, թէքլիֆինիզի գապուլ էտէրիմ։ Սիզէ էմին պիր զէվճէ օլուպ, իթա՛ատ վէ հիւրմէթաէ դուսուր էթմէյէճէյիմ, վէ պունը պիլինիզ քի, Ալլահ տա՛իմա պէնիմ իլէ պէրապէր օլաճադ տըր» տէտի։

Պիլիհիլա էլինի ուզաթաբդտա, Հէտան թուրթուպ անը գալպի իւզէրինէ պաստը, վէ մէրդումէնին լէպլէրինի պուսէլէր իլէ տօլտուրտու։

ՀԱՅԱԹԱ ՏԱ՛ԻՐ ՊԱ՛ԶԸ ՄԷՍԱ՛ԻԼ Ի ՀԱԶԸՐԷ

(Փրոֆ. Ս. Լէ՝ոնէան, Ա.Դ.Ն.Պ.)

1.

Ա. Հայաթ նէ՞ տիր։

Հայաթ՝ նիսպէթէն էն էյի պիլտիյիմիզ չէյ տիր. անը նէ իտիյինէ պիլա վասըթա միւթթալի՝ իլ. պունունլա պէրապէր, անը նէ օլաբզընը թա՛րիֆ ու թահտիտ էտէմէզ իլ։ Պիր չէյի թա՛րիֆ էթմէք, անը էմսալի օլան նէսնէլէրէ միւշապէհէթ վէ միւպայէնէթինի կէօսթէրմէքտէն 'իպարէթ տիր, վէ պիր չէյի թահտիտ էթմէք, օլ նէսնէնին մէվզը'ինի էմսալի օլան չէյլէրին արասընտա քէամիլէն թէֆրիզ ու թա՛ռին էթմէք տիր։ Իմտի պիր քիմսէյէ էմսալինի պիլմէտիյի պիր չէյ թա՛րիֆ ու թահտիտ էտիլէմէզ։ Պիլֆարզ, պիր ա՛մայա նուր թա՛րիֆ էտիլէմէզ, չիւնքի նուր թէք պաչընա տուրուր, վէ օլ ա՛մայա մա՛ղիւմ օլան հիչ պիր սընֆ մէվճուտաթ իչինտէ պուլունմազ։ Քէզալիք հայաթ տախի պէօյլէ օլուպ, հայաթ իլէ հայաթըն զայրիսի օլան չէյլէրին արասընտա միւշապէհէթ կա միւպայէնէթ թարիֆինտէ զըյաս խաթթլարը պուլունմազ։ Օլսա օլսա, հայաթ պիր քո՝վվէթ տիր տէնիլէպիլիր. լաքին գուվվէթ տէմէքլէ, մատտէնին հալը հազըրընը մէխանիքի սուրէթտէ թէպտիլ էտէն չէյ անլամալը իսէք, հայաթ հագզընտա վիաք զամիր իլէ գուվվէթ տախի տէնիլէմէզ, զիրա հայաթը մէվճուտաթտա մէխանիքի թէպէտտիւլաթ՝ էսասէն մատտի վէ քիմեավի գուվվէթլէր վասըթասըյլա իճրա օլունուպ, հայաթ օլ գուվվէթլէրի թէվճիհ ու խատրէ էտէն պիր չէյ տէյիւ կէօրիւնիւր։ Իմտի հայաթ պաչգա չէյլէրէ թաթպիղէն թէֆրիզ ու թահտիտ էթտիյիմիզ պիր չէյ օլմայուպ, անը անճադ պա թէճրիպէ պիլիրիզ, վէ պինապէրին անը անճադ պիր ֆո՝ իլէ թէսմիյէ էտէպիլիրիզ։ Պու սեպեպտէն տիր քի հայաթը թահտիտ էթմէյէ չէքիլէն էմէքլէր՝ չիմտիյէտէք ճիւմլէթէն պօչա չըգմըշ տըր։

Բ. Հայաթը մէվճուտաթ հայաթսըզլարտան նէ՞ խուսուսլարտա միւթէֆէրրիզ տիրլէր։

Հայաթը մէվճուտաթտա թէնսիզաթ, պինապէրին մու՛այէէն նիշանկեահլարա տօղրու ֆա՛ալիյէթ, նէմա ու ինգըրաղ, թէնասիլ՝ վէ ֆէրտիյէթ խասսիյէթլէրի օլուպ, հայաթսըզլար հայաթլըլարտա օլտըղը մա՛նատա պու էվսաֆտան մահրում տըրլար։ Պունլարտան մա՛տա, հայաթը օլանլարտա մէվճուտիյէթին իլքի թարաֆը վար տըր. պէրուն՝ վէ պէրուն՝. հայաթսըզլարտա իսէ մէվճուտիյէթ սալթ պիր եիւզլիւ, կա՛նի պիրունի տիր։

Պու սոն խուսուս նազար ը տիզգաթա ալընըպ չօգ թագտիր էտիլմէտիյինտէն, ինսան իւզէրինտէ անը պիրազ իզահ էտէլիմ։ Ակէռ պիրունի թարաֆտան պագըլտըգտա, հավանըն, գուլագտաքի ալէթլէրին, սէմ՝ 'ասապէլէրինին, վէ պէյնին սէմ՝ տա՝իրէսինին ճիւզ՝էլէրինին թէլաթիւմ կա իհթիզազը տըր. լաքին տերունի ճիհէթտէն պագըլտըգտա, սէտա պիր նէվ՝ հիս տիր քի, պու հալտէ մատտէնին իհթիզազաթընտան էռռէն ֆարզը պիր չէյ տիր։ Քէզալիք դէռ պիրունի թարաֆտան պագըլտըգտա, իհթիզազաթ տըր. հալ պու քի, տերունի թարաֆտան պագըլտըգտա պիր նէվ՝ հիս տիր քի, մատտէնին իհթիզազաթընտան ճէռռէ ֆարզը պիր չէյ տիր։ Պիրունի 'ալէմտէ սէտա վէ նուր հօգ տըր, անճադ թէլաթիւմ կա իհթիզազ վար տըր. իմտի սէտա վէ նուր 'ումումըն գուլլանտըզը մա՛նատա տերունի 'ալէմէ 'ա՛իա տիրլէր։ Իչթէ պէօյլէճէ տերունի օլմազըզ, հայաթը մէվճուտաթը սա՛իր մէվճուտաթտան թէֆրիզ էտէն էն մուհիմմ խուսուսաթտան պիրի տիր, վէ մատտէ պուռնտան մահրում տըր։

Պէլքի խաթրա կէլիր քի նէպաթաթտա հայաթըն ճիհէթ ի տերունիսի հօգ տըր. լաքին սուրէթի զահիրէտէ հօգ տըր կիպի կէօրիւնիւր իսէ տէ, հագիգաթ ը հալտէ պէօյլէ օլմատըզընը հիւքմ էթմէք գօլայ տէյիլ տիր։ Անլէրտէ ըշըգա վէ 'ումումէն մուհիթին անվալ ը մուխթէլիֆէսինէ պիր նէվ՝ հէսասալըզ օլտըղը, վէ պու հէսասալըզ պա՛զը խուսուսի նէպաթաթտա հէման հայվանաթտա պուլունտըզը սուրէթտէ զահիր օլտըղը մա՛ղիւմ ի 'ամմէ տիր։ Վադա՛ա չօղլար նէպաթաթտա պու հալը մէխանիքի սուրէթտէ թէֆսիրէ դալգըշըրլար իսէ տէ, էօյլէ օլտըղընը մութլադ սուրէթտէ իսպաթ էտէմէզլէր։ Վէ պիզէ կէլիր քի, նէպաթաթտն հայվանաթ միսիլլու էսասէն ֆէրֆէօֆլաղ տէնիլէն տիրի մատտէէն միւթէհասսըլ օլտըղը, վէ դըսմէն նէպաթի, դըսմէն տախի հայվանի օլան հայաթը մախլուգաթտն մէվճուտ պուլունտըզը օլ թէֆսիրին 'ալէյհինտէ տիրլէր։

Պա՛զը քիմսէլէր տիւշինմէյէ մա՛իլ տիրլէր քի, մատտէ հախոտ հայաթսըզ տէնիլէն մէվճուտաթ

հայաթատան մահրում տեյիլ տիրլէր։ լաքին հայաթ անլէրտե օլ տերէճէ մէքթում վէ հաթթա մու'ամ-թալ պիր հալտե տիր քի, պիզէ սրգիր հիւքմիւնտե կէօրիւնիւր։ Թապի'աթին վահտէթինէ իման էտէնլէր պիթթապի' եա պու դանըշա ուզրու մէյլ էտէրլէր, վէ եա տա հայաթին կէրէք պիրունի վէ կէրէք տերունի ճիհէթլէրինի մատտի սուրէթտե թէգիր էթմէյէ սէվգ օլունըրլար։ Պու սոն խուսուս պիպի ատիտէքի իւչիւնճիւ սիւ'ալա դլաղուղլար։

Գ. Հայաթ մատտէսէ՞ն մի մէ՞խուզ տըր, եօգ իսկ զայր ի մատտի պիր մէնսպա'ատա՞ն մը տըր։

Հայաթլը մէվճուտաթ էսասէն փրօթօփլազմ, եա'նի միւքէվվէն ի էվվել տէնիլէն պիր մատտէտէն մա'մուլ տըրլար, վէ պու մատտե տախի բու ի դէմինտե կէօրիւլէն քիմէէվի թէրքիպլէրին էն միւշթէպիքի տիր։ անըն պիր ճիւզ'ի իչինտե եիւզլէրճէ էճզա ի լայէթթէճէզզա վար տըր։ Իմտի էվէյլի 'իւլէմա տիւշիւնիւրլէր քի, հայաթ պու քիմէէվի թէրքիպլին պիր սրգէթ ի թապի'իյէսի տիր։ Օքսիժէն վէ Հիտրօժէն զաղլար քիմէէվի սուրէթտե ֆիւլան նիսպէթտե պիրլէշիքլէրինտե, սու վիւճուտե կէլիր քի, ֆիզիքի էվսաֆընճա մէզքիւր զաղլարտան փէք ֆարգը պիր չէյ տիր։ պի'այնիհի փրօթօփլազմ իչինտե պուլունան էճզա տախի ֆիւլան նիսպէթտե պիր քիմէէվի թէրքիպ եավտըզլարընտա, հայաթ քիւլիյէն եէնի պիր սրգէթ մազամընտա զահիր օլուր։ Վէ եինե, ճիւմլէ հայաթլը մէվճուտաթ ադէտմճէ տէտիյիմիզ միսիլսու պիրեր միւշթէպիք մաքինա տըրլար։ Իմտի խայը 'իւլէմա տիւշիւնիւրլէր քի, հայաթ անլէրին մէխանիքի պինաղարընդն պիր թապի'ի նէթիճէսի տիր։ Սա'ատ՝ մէխանիքի պինատընդն թապի'ի նէթիճէսի օլարադ իչլէր։ նէպատ իլէ հայվան տախի մէխանիքի պինաղարընդն նէթիճէսի օլարադ եաշարլար։ Սա'ատն իչլէմէսի, անըն մէխանիքի պինատընա 'իլավէթէն պիր ատ մա'նէվի դուվվէթ նէթիճէսի օլմատըզը կիպի, նէպատ իլէ հայվանդն հայաթը տախի մատտիտէն էօթէտե վէ անա 'իլավէթէն պիր մա'նէվի դուվվէթին էսէրի տեյիլ տիր։

Պու դավլարա դարչը չօգ ի'թիրազլար վար տըր։ պիզ անլէրտէն եաղընըզ հայաթին իքի եիւզլիւ, եա'նի պիրունի վէ տերունի օլմասընտան կէլէն ի'թիրազը զիքր էտէճէյիզ։ Հայաթ՝ էկէր փրօթօփլազմն քիմէէվի թէրքիպի նէթիճէսի իսկ, օլ տէմ հայաթին տերունի ֆա'ալիյէթի իլէ քիմէէվի դուվվէթլէրին միյանէսինտե պիր մու'այնէն քէմմի 'ալաղա թա'նին օլունատպիլմէլի տիր։ պիզիֆարզ չու դատար հիսսիյաթ ու էֆքեար վէ իթթիլա'ը տերունի իչիւն չու դատար փրօթօփլազմն քիմէէվի սուրէթտե իթլաֆը լազըմ կէլիր տէնիլէպիլմէլի տիր։ վէ պու եադընէն օլմազ իսկ, հիչ տեյիլ իսկ թադրիպէն թա'նին օլունատպիլմէլի տիր։ Քէզալիք հիսսիյաթ, էֆքեար վէ իթթիլա' կիպի ֆա'ալիյէթլէր քիմէէվի դուվվէթլէրէ կէրի ի'ատե էտիլէպիլմէլի տիրլէր։ Հէրարէթ մէխանիքի հարէքէթ հուսուլէ կէթիրտիյի կիպի, մէխանիքի հարէքէթին ատ պէ թէքրար հէրարէթէ թահվիլ օլունտըզը մա'լիմի 'ամմէ տիր։ պի'այնիհի քիմէէվի պիր թէրքիպին սարգը իլէ էֆքեար, հիսսիյաթ վէ էմսալի հուսուլէ կէլիյօր իսկ, մէզքիւր տերունի ֆի'իլլէր պիր աւէթ իչինե ալընարադ, քիմէէվի դուվվէթլէրէ ի'ատե էտիլէպիլմէլի տիր։ Հալ պու քի պիզիմ պիպիյիմիզէ կէօրէ, քիմէէվի դուվվէթլէր իլէ մէզքիւր տերունի ֆա'ալիյէթլէր միյանէսինտե պէօյլէճէ 'իլմի սուրէթտե քէմմի 'ալաղալար քէչֆ օլունմամըշ տըր։ Հիսսիյաթ, միւթալա'աթ վէ էմսալի սըրալարտա պէչինտե պիր մըզտար մատտի սարգիյաթ օլուր։ լաքին պու սարֆիյաթըն պէտեկի էլէքթրիզ եա հէրարէթ չէքլինտե զահիր օլուր, վէ մէզքիւր ֆա'ալիյէթլէր էսասէն պօչտա դալըր։

Հայաթ՝ քիմէէվի թէրքիպ էսէրի օլմադան զիյատե մէխանիքի պինա մահսուլը իտիյի դավլընա տախի պու ճիհէթտէն 'այնի սուրէթտե ի'թիրազ օլունուր։ Պիր հայվանի ճէսէտտե եէմէք, հազմ էթմէք, դան ճէվէլանը, թէնէֆֆիւս էթմէք, վէ էմսալի ֆա'ալիյէթլէր ճէսէտին մէխանիքի պինասընդն պիր թապի'ի նէթիճէսի տիր տէնիլիր իսկ, տուրտուղմազ նօգթատան ի'թիրազ կէօթիւրմէզ, չինքի մէխանիքի պինատան մէխանիքի ֆա'ալիյէթ պիթթապի' մէ՞մուլ տըր։ Լաքին հայաթին տերունի ճիհէթի, եա'նի հիսս, թէֆէքքիւր, խայալ վէ էմսալի ֆա'ալիյէթլէր ճէսէտին մէխանիքի պինասընդն նէթիճէսի նա՞սըլ օլապիլիր, չինքի ռեֆանէէ վէ մա՞նէվի հէմճինա պէյէլ պէրլէր։ Հիսապտա նէ սէպէպտէն արչընդ՝ պաթմանա եա ատ'աթա վէ եա տերէճէյէ (զավիյէ մէդեասը) թահվիլ օլունամազ իսկ, պահնը հայաթտա տախի 'այնի սէպէպտէն պիրունիյի տերունիյէ թահվիլ էթմէք զայր ի միւմքին տիր։ Լօրա Քէլվին պիր կիւն Ինկիլիզ մէշահիրինտէն պիր ատսթու իլէ զըրտա կէզիլիր ի-քէն, կէօրտիւյիւ չիչեքլէր ֆիքրինե չու սիւ'ալը իլհաթար էթտի, եա'նի «'Իլմի նէպատթը՝ Ֆիմա, եա'նի պէչինտե վուդուտ՝ պուլան քիմէէվի թէպէտիւլաթ վիւճուտե կէթիրիր տէնիլէպիլի՞ մի։» ատսթու տախի անա «Խայըր» ճէվապընը վէրտի, վէ իքիսի պու պապտե քէտմիլէն միւթթէֆիզ ի-տիլէր։

ՎԱԼԻՏԷԼԷՐԷ ՄԷԲԹՈՒՊ
(Մէնէ Տոպ, Թալաս)

ՓուԹվէրէսԹ իքէն իմանա կէլմիշ օլան պիր քիմսէ, տու՛այը վէ Ք. Մուգ. զրա՛ԹԸՆԸ չու եօլտա Թա՛րիԹ էԹմիշ տիր. — Տու՛ա էԹտիյիմ-տէ պէն Ալլահա սէօյլէրիմ Ք. Մուգատտէոի օղուտըզըմտա Ալլահ պանա սէօյլէր։ Սօն մէքԹուպըմըզ-տա, վասըԹասըյլէ Ալլահըն պիզէ վէ էվլատլա-ըմըզա սէօյլէտիյի Ք. Մուգ. հազրընտա գօնուշ-տուգ։ Պու կիւն, պիզիմ տու՛ա վասըԹասըյլէ Ալլահա սէօյլէմէմիզ հազրընտա եուզմագ իս-Թէրիմ։

«Տու՛ա,» սէօրԹ հարԹտան 'իպարէԹ տաԹի պիր քէլիմէ տիր։ Զօհուզլըզըմըզտան պէրու անը ի-չիԹմիշ իզ վէ անը եիւզէրճէ տէԹ՝ա ԹէլէԹԹիւզ էԹմիշ իզ։ Զօզլարըմըզ անըն հազրընտա վա՛զ էԹմիշ վէ անըն նէ իսիյինի իզահ էԹմէյէ չալըշ-մըշ իզ. եինէ տէ անըն տէրին տախիլի մա՛նասընը անլայանլար նիսպէԹէն նէ՞ գատար ազ տըր։ Պիզ-տէն հիչ պիրի Ալլահըն ԹախԹը հուզուրընտա տուրմատըգճա, անըն նէ իսիյինի քեամիլէն ֆէհմ էտէմէյէճէյիզ։ Օլ վազԹ �թախԹտա օԹուրան Զաթ, սէմավի լիսան, սէմավի հիքմէԹ վէ սէմավի մու-հապէԹ իլէ, Ալլահըն էն մահհուզ վէ էն զա՛իֆ էվլատլարընա մէճճանէն պախչ էտիմիշ օլան 'ա-ճա՛իպ տու՛ա իմԹիյազընը հայրէԹամիզ սըրրլա-ըընը պիզէ Թա՛րիֆ էտէճէք տիր։

Պու մէքԹուպըմը օղուշանլարը իչէ Թագսիմ էԹմէք իսԹէրիմ. Էվվէլա. ճանլարընը հէր կիւն Ալլահըն հուզուրընտա տէօքէնլէր, վէ տու՛ա քէնտիլէրի իչիւն ճանըն նէֆէսի տէմէք օլան քիմսէլէր. Սանիյէն. Հէր կիւն տու՛ա էտէրլէր իսէ տէ, տու՛ալարը 'ատէԹ նէվ'ինտէն օլուպ, անճագ Թէքէրրիւրտէն իպարէԹ օլանլար տըր։ Սալիսէն. հիչ տու՛ա էԹմէյէնլէր։

Էվվէլա, Ալլահ իլէ միւլագաԹտան քէյֆ տու-յարագ, եէվմի իհԹիյաճլարը իչիւն եէվմի գուվ-վէԹէ միւհթաճ իսիքլէրինի պիլէնլէրէ, վէ էքմէյէ չալըշըգլարը հէվ Թօխմար իւզէրինէ պէրէքէԹ կէլմէսի իչիւն հասրէԹ չէքէնլէրէ սէօյլէմէք իս-Թէրիմ։ Կէչէն կիւն պիր կէնճ գասընն հազրընտա չու կիւզէլ չէհատէԹ վէրիլա. «Տու՛ա 'էօմրիւ եաչայօր։» Տէմէք իսԹէնիլէն չու տըր քի, անըն 'էօմրիւ վէ տու՛ասը իհԹիհտա իւզրէ կիսիյօր, եաչար իքէն տու՛ա էտիյօր, վէ տու՛ա էտէր իքէն եաչայօր։ Ճէմա՛ԹԹարըմըզ տրասընտա տու՛ա էօմրիւ եաչայան չօղլար վար տըր։ Եիւզէրճէ ճանլարընը խէլասընա վասըԹա օլմըշ օլան՝ պիր զաԹ չէօյլէ տէմիշ տիր. Բրիստոսը Ներսասքեար մադամընտա դապուլ էԹտիքտէն, վէ Բուհ. իւլ Գուտասընն տօլուլըզընա մալիք օլտըգտան սօնրա, պիզիմ վէ պաչդալարը իչիւն էն պէօյիւք ֆա՞իտէ-յի մուճիպ օլմագ իւզրէ եարատալիէճէյիմիզ պի-րիճիք չէյ, հէր կիւն, կիւնիւն իլք եարըմ սա՛ա-ԹընԸ Ալլահ՝ իլէ կէչիրմէքլիյէ դավիյէն գարար վէրմէք տիր։» Պու գուվվէԹլի պիր իտտի՛ա տըր, լաքին չօգլարընն անը Թաստիգ էտէճէյինի պիլի-րիմ։

Տու՛աքեար վալիտէլէր պու նօգԹայա նէ գա-տար չօգ էհէմմիյէԹ վէրսէլէր, լուզումընտան զի-յատէ եավաճագլարընա իհԹիմալ եօգ տըր։ Հէր կիւն, կիւնիւն իլք եարըմ սա՛ԹԹընը Ալլահա վեր-մէք տա՛իմա միւմքին օլմագ, լաքին Ալլահա սա-պահլայընն նէ գատար էրքէն կիտիլիրսէ օլ գատար էյի օլուր։ Վալիտէլէր մադամընտա պու վազԹ սիզէ մուԹլագա լազըմ տըր։ Միւմքին իսէ, ԹէքՄիլ պիր խալվէԹ մահալի պուլարագ, իչիտիլիր սէս իլէ Բապպընընզա տու՛ա էտինիզ։ Պիր գարը Թանըրրըմ քի տու՛ա էԹմէք իւզրէ աչաղըյա քի-լարա կիտէր։ Պիր ատէմ Թանըրրըմ քի Բապպը իլէ եալընըզ օլարագ, Անընն իլէ սէրպէսԹ գօնու-չապիլմէք իչիւն, պա՛զէն էվէրինին արգասընտա պուլունան ԹէվԹէյ չըգար, վէ եա ախօրա կիտէր վէ եա տամա չըգար։ Պիր վալիտէնին կէչէն կիւն պանա իպրար էԹտիյինէ կէօրէ, սօզուզլըզընը եա-խոտ սըճագլըզընը արամայարագ եալընընզ պիր օ-տայա չէքիլիպ իչիտիլիր սէպէ տու՛ա էԹմէյէ պաչլատըզընտան պէրու տու՛ալարընտա զիյատէ լէզզէԹ վէ ֆա՞իտէ պուլմուչ տըր։ Շէվզլի խրիս-Թիյան վալիտէլէր օլմագ իսԹէրսէնիզ, չախսի մախֆի տու՛անընզ ասա իհմալ էտիլմէլի տէյիլ տիր։ Ցամիլանընզլէ եախոտ պաչդա հէր հանկի պիր քիմսէ իլէ օլան տու՛ալարընընզ մախֆի տու՛ա-նընն եէրինի ԹուԹմալը տէյիլ տիր։ Անճագ օրատա տըր քի պաչդա հիչ պիր քիմսէնին հուզուրը հազրընտա տիւչիւնմէյէրէք, անճագ սիզ վէ Բապ-պընընզ հազըր օլտըզը հալտէ, անընն իլէ աղատ գօնուչապիլիրսինիզ, վէ գալալինիզտէ պուլունա-նընն հէվսինի սէրպէսԹճէ անա նապլ էտէպիլիրսի-նիզ։ Էօլմէզ ճանլարընն Թա՛լիմ էտիլմէսի իչիւն օլան պէօյիւք մէսուլիյէԹինիզէ հէր կիւն հազըր-լանապիլմէքլիք անճագ պէօյլէ մախֆի միւլագաԹ իլէ միւմքին տիր։

Բէնտինիզ իչիւն ճիտատի տու՛ատան սօնրա, տիւնեատա էն եիւքսէք իչինիզ, չօճուղլարընընզ իչիւն միյանճը օլմանընզ տըր։ 'ԻնայէԹին Թախ-ԹընԸ անլէրին հէվսինի պիր ԹԷք տէմէԹ 'հալինա-տէ Թագտիմ էԹմէքտէն իսէ, անլէրին հէր պիրի-

նի այրըճա, թէք թէք կէթիր։ Թալատա եէսի ա'զալը պիր ֆամիլեա վար։ Կիրակի կիւնիւ փէտէր իչիւն տու'ա էտիլիր. Փաղար էրթէսի կիւնիւ վա-լիտէ իչիւն. Սալը կիւնիւ պէօյիւք էվլատ իչիւն վէ պէօյլէճէ տէվամ էտիլիր։ Հէր չօճուգ քէնտի-նին կիւնիւնիւ պիլիր, վէ օլ կիւն խուսուսէն քէնտիսի իչիւն տու'ա էթտիյինատէ մէսրուր օ-լուր։

Զօճուգլարընը իչիւն տու'ա էթտիյինիզատէ, անլէրին խուսուսի դուսուրլարընը գիքր էտէրէք, վէ օլ դուսուրը եէնմէսի պապընատա չօճուգըն եարտըմ պուլմասը իչիւն, խուսուսի տէլալէթ թալէպ էտինիզ։ Ումումի տու'ալարատան սարը-նալըմ, վէ տու'ալարըմըզ խուսուսի վէ պէրրատ օլսուն։ Պիր ֆամիլեատա պուլունան չօգ կիւզել վէ թաթը պիր ատէթ պիլիրիմ. չօճուղըն տօղուշ կիւնիւնատէ վալիտէսի անը ալը, վէ մախսուսէն քէնտիսի իչիւն վէ քէնտիսի իլէ պիրլիքատէ տու'ա էտէր. պու չէյ անըն իւզէրինատէ զայէթ դուվվէթ-լի վէ ֆա"իտէլի պիր թէ"սիր պրագը։

Սօն մէքթուպըմըզատա ֆամիլեա տու'ալարը հադգընատա սէօյլէտիմ։ Զօգ տու'ա ճէմիյէթլէրինէ կիտէրիզ, քիլիսէնին ումումի տու'ա ճէմիյէթլէ-րինէ, դատընլարըն տու'ասընա, վէ զայրի, լաքին հէր պիր Խրիսթիյան ֆամիլեասընընն, սապահատա վէ ագշամատա խանէլէրինին տէօրթ տիվարը արա-սընատա էթմէք կէրէք իտիքլէրի եէվմի տու'ա ճէմիյէթլէրինատէն տահա մուհիմմ օլան պիրիսի 'ահէպա վա՞ր մը տըր։ Պուրատա մադսէտիմ ֆա-միլեա տու'ալարընընն սալթ սիզին իչիւն օլմայըպ, չօճուգլարընըզ իչիւն իտիյինի տէր խաթըր էթ-տիրմէք տիր։ Պէնիմ չօճուգլարըմ տահա քիւչիւք իքէն պէն տու'այը դըսա էտէրիմ, վէ խուսու-սըյլէ քէնտիլէրինի վէ քէնտիլէրէ 'ատա օլան չէյլէրի, եալնատ պիր աղ էվվել Բ. Մուդ. տէն օ-դուսուրզըմըզ մատատէյի գիքր էտէրիմ։

Տու'աքեար վալիտէլէրէ պիր սիւ"ալ էթմէք իսթէրիմ։ Զօճուգլարընըզատան հէր պիրինին՝ հէր կիւն տու'ա էթմէսի պապընատա տիգդաթ էտի՞ր-միսինիզ։ Հէր կիւն 'այնի չէյ հադգընատա տու'ա էթմէմէլէրի, վէ տու'ալարընատան քէնտիլէրինին օսանմամասը իչիւն, անլէրէ եէնի մատատէլէր իսթար էտէրէք, տու'ալարընա չէքլ վէրմէլէրի պապընատա անլէրէ հիչ եարտըմ էտի՞րմիսինիզ։ Ան-լէր տու'ալարընատա չօգ եարտըմա միւհթաճ տըր-լար, վէ անլէրէ եարտըմ էտէճէք օլանլար սիզ սինիզ։

Տու'աքեար վալիտէլէրէ օլան սէօզիւմիւ խի-թամա էրտիրմէզատէն էվվել, անլէրին հէր պիրին-տէն չունու բէճա էթմէք իսթէրիմ. — 'Էօմրիւ-նիւզիւ տու'ա իլէ եաչամաղա ճէհատ էտինիզ, խա-նէլէրինիզ տու'ա մահալի օլսուն, վէ չօճուգլա-րընընզա էօրնէյինիզ վէ նասիհաթընըզ իլէ 'ամա"իլ վէ պէհասընզ օլան տու'ա իմթիյազընը թա'լիմ է-տինիզ։

Շիմտի իքինճի թադրմա կէլիրիզ։ Պու վալի-տէլէր՝ տու'այը հէր կիւն 'ատէթ հալինատէ էտէր-լէր, լաքին տու'ալարընատա հայաթ եօզ տըր։ Պու տու'ալարատան չօգլարընընն Ալլահըն հուզուրընա տալա եէթիշմէտիյինի պիլիրսինիզ։ Պիր վալիտէ քէնտի տու'ալարը հադգընատա չէօյլէ տէտի. «Ան-ճագ թավանա դատար չըգըպ, չիրքին սիյահ եա-բասա կիպի օրատան ասըլըյօրլար։» Պա'զէն սա-պահլայըն տու'ա էթմէսինի պիւս պիւթիւն ունու-տան վալիտէլէրատէն տէյլի՞մ սինիզ։ Պա'զէն էօյլէ վագթը տէմէ՞զմիսինիզ. «Աման, պու սապահ տու'ա էթմէյի ունութմուշ իմ։ «Հէվիմիզ տէ պու ճինս գարբլար թանըմա՞զ մը իզ։ Պունլար տու'ա ճէմիյէթլէրինատէ տա"իմա տու'ա էտէրլէր. լաքին Ալլահ անլէր հադգընատա տէյօր. «Պու դավմ պա-նա ազզլարըյլէ եաղլաչըզ, պանա տուտագլարըյլէ հիւրմէթ էտէրլէր, վէ դալպլէրի պէնտէն ուզաղ տըր» (Ես. 29. 13։) «Բասպզ իւզէրինիզէ աղըր ույգու բուհը տէօքթիւ, վէ կէօզլէրինիզի գափա-տը» (Ես. 29 10)։

Տու'ալարընըզ սօղուգ վէ հայաթընըզ իսէ, չօ-ճուգլարընընզըն միւսթադիմ, հագիգաթ փէրվէր վէ իթա'աթը օլմասընը նա՞սըլ մէ՞մուլ էտէպիլիրսի-նիզ։ Անճագ միւսթազպէլ ճէզատան գօրգաբզընընզ իչիւն 'ատէթ նէվինատէն տու'ա էտէրսէնիզ, խա-նէնիզին սէմայա կէօթիւրէն պիր դափու օլմասը-նը նասը՞լ իւմիտ էտէպիլիրսինիզ։

Է՛յ հէմշիրէլէրիմ, ույգունընզատան ույանընընզ, վէ կէօզլէրինիզի աչարագ Բասպը քէնտինին հիւս-նիյլէ կէօրիւնիւզ։ Թէքրար էթտիյինիզ պիր թա-դրմ ֆա"իտէսիզ սէօզլէրի պրագարագ, Մասլուպ օլան իչիւն վէ Անը սիզէ եափմըշ իտիյի հէվ չէյլէր իչիւն թէշէքքիւր իլէ մէմլու օլան պիր դալպ իլէ Բէֆարէթկեահա եաղլաչընընզ։ Կէլինիզ, վէ հէվ կիւնահլարընընզը իպրար էտիպ, մաղֆիրէթ տիլեյէրէք, խաչըն էթէյինատէ բահաթ վէ սէլամէթ պուլունուզ։

Իւչիւնճիւ թադրմա, եա'նի հիչ տու'ա էթմէ-յէնլէրէ կէլիրիզ։ Իհթիմալ քի պիզիմ ճէմա'աթ-լարատա պէօյլէսի եօզ տըր տէրսինիզ։ Գօրգաբզմ քի սէվկիւլիւմ, եանըլըյօրսընընզ։ Ճէմ'իյէթլէրի-միզ իչինատէ հիչ տու'ա էթմէյէնլէր վար տըր։ Պէօյլէլէրին իպրարլարընը իչիթմիչիմ։ «Իմանի սիզի

տու՛տան կէրի տուրտուրան, դալպիհիլտէ օ-
լան կիպլի պիր կիւնա՞հ մը տբր, հօդսա դալպի-
հիլտէքի հանլըշ էֆքեահ՞ մը տբր, հախսա դայ-
ղըրզը՞գ մը տբր։ Ամէնի իրչատ էտէն սէմաւի
պիր էլ օլմատըգճա, սէնի թէսլիյէ էտէն սէմաւի
պիր մուհապպէթ օլմատըգճա, վէ սէնի թադվիյէ
էտէն սէմաւի պիր տօսթըն պուլունմատըգճա
չօճուղլարընը թա՛լիմ էթմէյէ նա՞սըլ ճէսարէթ է-
տէպիլիրսին։ Պու իշ զաթէն քեափի տէրէճէ կիւճ
տիր, լաքին ֆէհիմ վէ մուհապպէթլի պիր գըլա-
զուզըն ճապա վէ հիւսն ի րիպա իլէ էտիլէն մու-
՛ալէնէթինի բէտատ էտէրէք, սէն անը նի՞չիւն տա-
հա կիւճլէշտիրիյօրսըն։ «Անլէրի պանա կէլմէյէ
պըրագընընը վէ մէն՝ էթմէյինիզ, չիւնքի մէլէքիւթ
իւս սէմաւաթ պու կիպիլէրին տիր» տէյէն Զաթ
տիւնեատա իքէն քիւչիւք օղլանլարա վէ ղըզլարա
չիֆա վէրմէյի սէվէն, վէ տա՞իմա սէվիմլի օլան
պիրիսի, չօճուղլարընը հադգընտա սէնինլէ գօ-
նուչմագ, հէր մէս՞էլէլէրտէ սէնինլէ միւչավէրէ
էթմէք, վէ թաչը վէ տիւզ օլմայան հօլլարատա
գա՛ֆի այագլարընա հարամ էթմէք իւզրէ հաղը
տո՞ւրմայօր մը։ Ալլահ վէրէ իսի քի, պու մէք-
թուպըմը օգուչանլարընըզըն հիչ պիրիսի տու՛ա-
սըզ հաչամաղա, հախսա պօշ թէքէրրիւրէր իլէ
Բապպը օսանտըրմաղա ճէսարէթ էթմէյէ իսի։
Սահիպի Մէզմուր իլէ տէյէլիմ, «Եա՛ Բապպ, սա-
պահլայըն սէսիմի իշիտէէքսին. սապահլայըն
տու՛ամը սանա թէվճիհ էտիպ միւնթազըր օլու-
ըրմ» (Մէզ. 5. 3). «Զիւնքի սանա թէվէքքիւլ էթ-
տիմ» (Մէզ. 7. 1)։

Մ. Թ. ԳՕԼԷՃԻ ՎԷ ՄԷ՞ՂՈՒՆԼԱՐԸ

Մ. Թ. Գօլէճի՝ Թիւրքիատա Ամէրիգան Պօրտ
Լէտիյլէ թէ՞սիս օլունան օղլան գօլէճէրինին սինու-
ճէ իւչիւնճիսիս տիր։ Բօսէրթ գօլէճի քէնտի
մէ՞ղունլարընը 1868ատ, Պէյրութ 1870ատ, Մ. Թ.
գօլէճի իսէ 1880ատ չըգարմըշ տբր։

Մ. Թ. գօլէճի՝ 1876ատա իլք բէ՞իսի մէրհում Տր.
Թրոպրիճ վէ էլան պէրհայաթ օլուպ, դավմընը
կինճէրինին թա՛լիմի ուզրունա սաչ աղարթմըշ
օլան սէվկիւլիւ սէր մու՛ալլիմիմիզ Փրոֆ. Ա. Պէզ-
ճեանը թահթ ը իսարէսինատ օլարագ, պիր ֆը-
րէչմէն սընըֆըյէ պէտ՞ էյէմիշ տիր։ Վէ 1880ատէն
ի՛թիբարէն պէհէր սէնէ վասաթ հիսապ իւզրէ 11
մէ՞ղուն օլարագ, 1907 սէնէսինին նիհայէթինէ
գատար 296 մէ՞ղուն չըգարմըշ տբր։ Շու սօն սէ-
նէլէրատ մէ՞ղունլարընը սայըսընտա կէօրիւլէն թէ-
ռագը՝ ֆիլհագիգէ չայան ը տիգդաթ վէ մուճիպ ի
մէսէբրէթ պիր քէյֆիյէթ օլմուշ տբր։

Իշպու գօլէճին Պէյրութ վէ Բօսէրթ գօլէճլէ-
րինքի կիպի վասի՝ պինալարը, վէ հէր ճիհէթէ
միւքէմմէլ տա՞իրէլէրի հօղ իսէ տէ, սէրմայէսի
Աղարխա Սմիթհ խասթախանէսինինքի իլէ 13,000
լիրայը միւթէճավիզ տիր։ Սէնէվի թալէպէսինին
՛տատէսի տիկէրլէրինքինէ նիսպէթէն մահտուտ օլը-
ղը կիպի, չիմտիքի հալատ տախի 4 փրոֆէսօր վէ 5
մու՛ալլիմի վար տբր։ Մա՛մաֆիհ չու կէչմիշ 30
սէնէլիք պիր միւատէթ ղարֆընտա վէրվէրտէ էյ-
լէմիշ օլտըղը մէ՞ղունլարընտան տօլայը տա ու-
թանճագ պիր հալատ տէյիլ տիր։ Պիլ՛աքս ի՛ֆթի-
խար էտէճէք խուսուսլարը չօգ տբր։ Էլհէվմ հիչ
տէյիլ իսէ ՛Ա.յնթապ վէ Մար՛աշ սթասիօնը սախի-
լինատ մուվաֆֆաղէյէթլէ իշլէմէքատ օլան հաղիգ
հէքիմլէր վէ էհլիյէթլի պատուելի, վա՛ըզ վէ մու-
՛ալլիմէր պու գօլէճին մէ՞ղունլարընտան տբրլար։
Իշպու գօլէճին սէնէլէրատին պէրու մատէրանէ
պաղրընտա թա՛լիմ ու թէրպիյէ էթմիշ օլտըղը
296 գատար մէ՞ղունլարընտան 27սի վէֆաթ էյլէ-
միշ, 70-80 գատարը տա տիյար ը էճնէպիյէյէ ՛աղլ-
մէթ էթմիշ օլուպ, քիւչիւք պիր ղըսմը թանսիլ
իլէ, վէ գըսմը ա՛ղամը իսէ՝ ֆարգը սէն՛աթլար
իլէ մէշղուլ տբրլար։ Էլան պէրհայաթ օլան մէ՞-
ղունլարընը 56սը տօղթօր, 13իւ պատուելի, 20սի
վա՛ըզ, 1ի քահանայ, 48ի մու՛ալլիմ, 4իւ փրոֆէ-
սօր, 49ը թիւճճար, 6սը էճղաճը, 3իւ միւհէնտիս,
2սի ավօգաթ, 3իւ մաքինիսթ, 3իւ մարանկօզ,
2սի ֆօթօղրաֆճը, 1ի զաղէթաճը, 1ի դօմիսիօն-
ճը, 1ի արապաճը, 12սի ՛իլմ ի իլահիէ, 11ի թըպ-
պիյէատ, 3իւ Եէյլ տարիւլֆիւնունընտա, 2սի Ա-
մէր. տար իւլ մու՛ալլիմունտա վէ 1ի զրա՛աթ մէք-
թէպինատ տիր։

Գօլէճ վէ մէ՞ղունլարընին եէքտիկէրինէ ի՛ֆտաը
մէ՞մուլ օլունան պիր գաչ ֆարգլարը ՛ատիպանէ
զիքր էթմէք էմէլինատէյիզ։

Էվվէլ, Գօլէճին մէ՞ղունլարընա ֆարգը։

Գօլէճին պիր ֆարգը կէրէք բուհանի վէ կէ-
րէք ֆիքրի թա՛լիմի տա՞իրէտէ իշլէյէն մէ՞-
ղունլարընը մա՛աշընը թէզելիսի խուսուսընա քէն-
տինէ միւնասիպ կէօրիւնէն պիր թարղատա ճէհտ
էթմէք տիր։ Պալատէքի բագամարատան ունդա-
չըլարընա կէօրէ, մէ՞ղունլարընը գըսմը ա՛ղամը
չօպան, վա՛ըզ, մու՛ալլիմ վէ ՛իլմ ի իլահի թալէ-
պէսինատէն ՛իսպարէթ տիր։ Լաքին չայան ը տիգ-
դաթ պիր վաղը՛ա տբր քի, պու սէնէ մու՛ալլիմ
հալինատ թանընան 40-45 մէ՞ղունլարատան կէլէճէք
սէնէ անճագ 5-10 տանէսի իսրամէթլէրինատ տէվամ
էթմէքատ տիր։ ՛Ամէնա նի՞չիւն վիւսթա վէ ի՛տա-
սի կիպի մէքթէպլէրիմիզատ մու՛ալլիմլիյի ՛էօմր

մէշղուլիյէթի հալինտէ ինթիխապ էտէրէք, սէնէ-տէն սէնէյէ անտէ քէսպ ի մէլէքէ էտէր մու'ալիմ-լէր պուլունմայօր։ Նի՞չիւն չու գատար էշիյէթ-լերի մա'լիւմ մու'ալիմլերիմիզ վար իքէն, անլեր-տէն լազըմ օլաբզը տերէճէտէ իսթիֆատէ էտէմէ-յօրբզ։ Սէպէպի աչբզ տբր։ Էթրաֆըմբզտա օլան չէհր վէ դարիյէլերտէ պիր մէ՞զուն մու'ալիմէ վէ-բիլէն մա'աչ, վատաթ հիսապ իւզբէ, սէնէտէ 22-23 լիրայը թէճավուզ էթմէյօր։ Հաղիրի մա'նասընտա պիր մու'ալիմ պու ճիւզ'ի մէպլաղ իլէ քէնտի քէն-տինի՞ մի, (վար իսէ) 'ա՞իլէսինի՞ մի իտարէ էթ-սին, եօգտա չախսի միւթալա'ա վէ թա'լիմի իչիւն էլզէմ վէ զարուրի օլան զազէթա վէ քիթապլա՞ր մը կէթիրթսին։ Պիլա չիւպհէ պէօյէ պիր մու'ալ-լիմ պա'զէն սալթ պու հիւզտէն խըտմէթինի թէք-միլ մա'նասընտա իֆա էտէմէտիյինտէն տօլայը մէ՞յուս օլարադ, քէնտի հալընա էլ վերիր տիկեր պիր մէշղուլիյէթ ինթիխապ իլէ, օլ տա՞իրէտէ չալըշմաղա մէճպուր օլույօր։ Զօպան, վա'ըզ վէ մու'ալիմլերին մա'աչլարընին ազբզը՝ էհալինին ֆիկրան տերէճէտէ պիր մէպլաղ վերէմէյէճէք դա-տար ֆագիր օլմասընտան նէչ'էթ էթմէյօր։ Տանա զիյատէ կէօրիւնիւյօր քի, մէ՞զունլար էվվել էմր-տէ 'ատի էհալինին ֆիքրինի թա'լիմ ու թէրպիյէ ճէլպ էթմէք մագսէտիյլէ ֆէտաքէարանէ սա'յ ու զայրէթ իլէ մա'աչլարը խուսուսընտա չօգ էհէմմի-յէթ վերմէմիշ տիրլեր։ Ֆագաթ չիմոի մու'ալիմլերի-միզին մա'աչլարընին զանա'աթպախչ օլմասբզընը փէք աչբզ սուրէթտէ կէօրմէքտէ իզ։ Պու խու-սուսատա դօլէճ՝ մէքթէպ մէճլիսլերի իլէ պիր ան-լայըշա կէլէրէք, պէլլի պիր թէնսիֆաթ մէյտանա կէթիրսէ, նիչէ էհլիյէթլի մէ՞զունլարըմբզին մու-'ալիմլեր մագամընտա սօնա դատար տէվամ էտէ-ճէքլերինէ էմին օլապիլիրիզ։

Սանէյէ. Մէ՞զունլարընին դօլէճէ ֆարզը։ Մէ՞-զունլարընին դօլէճէ օլան ֆարզլարը՝ դօլէճին մէ՞-զունլարընա օլան ֆարզլարընտան չօգ տբր։ Դօ-լէճ՝ մէ՞զունլարընին պիր նէվ' իքինճի վալիտէսի օլաբզը հալատ, փէրվէրտէ էյլէտիյի քիմսէլէր պէր-հայաթ օլտուղճա, անլերին մու'ավէնէթի վէ իչթի-բաքընա միւհթաճ տբր։ Պիղճէ պու խուսուս մէ՞-զունլար իչիւն պիր ֆարզ տէյիլ, տանա զիյատէ իմթիյազ տբր։ Մէ՞զունլար դօլէճէ օլան ֆարզլա-բընը չու պիր իքի եօլտա իֆա էյլէսէլեր, օլուբ։

Նիչէ վալիտէն ետա դօլէճ իտարէսի 'ալեյհինտէ եանլըշ էֆքէարա զահիլ օլաբզլարընտան, ետա տա թա'լիմ ու թէրպիյէ հադբզնտա դայտսբզ պուլունտբզլարընտան, էվլատլարընը պու պէօյիւք պերէ-քէթտէն մահրում էթմէքտէ տիրլեր։ Մէ՞զունլար պիղզաթ թէճրիպէ ի չախսիյէլերինտէն սէօյլեյէ-բէք, օլ եանլըշ թէտավվուրաթը տէֆ' իլէ պիր չօգ թա'լիմսիզ կէնճլերին պու պէօյիւք պերէքէթտէն իսթիֆատէ էթմէլերի իչիւն էպէվէյլերի թէչվիզ էթմէլի տիրլեր։

Մէ՞զունլար՝ միւքեաֆաթլար վա'տ էտէրէք, դօլէճէ եարտըմ էտէպիլիրլեր։ Էլեկվմ Տօգ. Ալ-թունեան, Փրոֆ. Մանիսաճեան, Տօգ. Նազարեան վէ Տօգ. Նագդաչեան կիպի մէ՞զունլարընն ֆարզը տա՞իրէլերտէ միւքեաֆաթ վա'տ էթմիշ օլմալարը 'աճէպա դօլէճ իչիւն ազ պիր պերէքէ՞թ մի տիր։ Պիր միւ՞էսսէսէտէ միւսապադանընն պուլունմասը, անընն տիրի օլտըզընա պիր իսպաթ տբր։ Ամերիդա վէ Եվ-բօպա մէքթէպ ի 'ալիլերինին 'իլմէճ իրի տարմար իլէ թէրադզըլարընա պիր սէպէպ տէ արալարընտա օլան միւսապադա տեյի՞լ մի տիր։ Իմոի պիր չօգ մէ՞զունլարըմբզ իդթիտարլարընճա ֆարզը տա՞ի-բէլերտէ միւքեաֆաթլար վա'տ էյլէսէլեր, դօլէճ իչիւն մուճիպ ի իֆթիխար պիր խուսուս օլանաղը պէտիհի տիր։

Մէ՞զունլար դօլէճէ տօղրուտան մատտի վէ 'ա-մէլի իչթիրաքտա տախի պուլունմալը տբրլար։ Իչպու դօլէճտէն էհալինին չիմտիյէտէք օլաբզընտան զիյատէ միւսթէֆիտ օլմալարը իչիւն, էս-հապ ը սէրվէթին տախի էտէճէք իչլերի վար տբր։ Պաչզա տիյարլարտա օլտբզը կիպի, արամբզտա պու նէվ' մագսէտլերէ միկեօնլար վերէպիլէն զէն-կինլերիմիզ եօգ իսէ տէ, սէնէվի 10-12 լիրա կի-պի ուֆաճբզ պիր մէպլաղը թէ՞տիյէյ մուգ-թէտիր կերէք մէ՞զուն վէ կերէք մէ՞զուն օլմայան զէնկինլերիմիզ տէ ազ տեյիլ տիր։ Իմոի նիչէ միւս-թա'իտ վէ նատիտէ թալանթլար իլէ միւթասբֆ կէնճլերիմիզին թա'լիմ ու թէրպիյէսի ուզրունա 60-70 լիրա սարֆ էթմէք պէօյիւք պիր չէ՞յ մի տիր։ Պիր ինսանընն պէչէրիյէթ վէ միլլէթինէ պուլունտան էյի հիւսնի խըտմէթի օլմամբզ։ Շու հալտէ մէ՞զուն-լար քէսէլերինտէ մբզտար ը քիֆայէ ազչէ վար իսէ, պիզզաթ քէնտիլեր եարտըմ էթսէլեր, եօգ ի-սէ փարասը օլանլարը պու խուսուսատա թէչ-վիզ էյլէսէլեր, զանն էտէրիզ չօգ կէչմէզտէն դօ-լէճ պու ի՛անէլերին հիւսնի թէ՞սիրինի հիսա էթ-մէքտէ օլաճադ տբր։ ԿԱՐ. Մ. ՄԻՍԻՐԵԱՆ

Մ. Թ. Դօլէճի, 'Ա.ինթասլ

Սալտան ի'թիմատ վէ թէվէքքիւլիմիզ օ դատար քեամիլ վէ մուԹլաղ օլմալը տբր քի, հէր հանկի պիր մուզայադատա ինսանի թէսէլլիլերէ միւրա-ճա'աթ էթմէքլիք լիւզումընը ատա խաթրըմբզտան կէչիրմէմէլիյիզ։ — Թէմքալը Թովմաս

ԻՆՃԻԼԻ ՔԻԼԻՍԷԼԷՐ

Բէսսաղ վէ ճէվար գարէյէլէր. Պու թարաֆլարտա Փրօ.լըգ 50-60 սիննինտէ օլուպ, ճէպէլ ի 'Ադրանը (գատիմ իսմի Բասիօս) էթէյինտէ 2,500-3,000 նուֆուս գատար Փրօ. պուլունուր. պունլար 11 ֆարգը գարիյէ վէ էա չիֆթիլիքլէրտէ տաղըլմըշ տըր։ Պու գարիյէլէրին էն պէօյիւյիւ օլան Բէսսաղտա 1,500 նուֆուս Փրօ. վար տըր։ Պու հէվալիտէ 5 քիլիսէ վէ 5 'իպատէթ մէրքէզի վար տըր։

Պու ճէմա'աթլարըն ճիւմլէսի տէ վագթըյլէ Բէսսաղ քիլիսէսինէ մէնսուպ օլուպ, 1899տա Բէօրքինէ, — Էքիզօլուգ ճէմա'աթը այրը պիր քիլիսէ թէչքիլ էտէրէք այրըլմըշ տըրլար։

Պու հէվալիտէ օլան Փրօ.լար ճինս, լիսան, քիսվէթ, 'ատէթ վէ սա"իրէ ճինէթիյլէ պիր տիրլէր։ Պու ճէմա'աթլար տա"իմա մինպէրէ էհէմմիյէթ վէրմիշլէր, վէ վէրիլէն վա'զլարըն գա՛ւվէթլի օլմասընը թալէպ էյլէմիշ տիրլէր։ Պու գատարը թանսինէ չայան տըր։ Լաքին տիյանէթին օլպիր ճինէթլէրի սայբի իմամ էտիլմէքտէ օլմուշ տըր։ Ցուա մէճլիսլէրի 'ումումէն չէվգսիզ տիր։ Կիրակի մէքթէպ տէրսլէրի չօղլարըն նազարընտա մա'նասըզ տըր։ Բիլիսէ ա'զալըզընա տա"իր 'ումումի պիր պիւրուտէթ ճարի տիր։ Զօղլար քիլիսէյէ ա'զա ալմագ ուսուլընը Գաթօլիքլիյին պիր չէքլի տիկէրի սայարլար։ Զանընը 'ամիզանէմիզճէ, պու էֆքարըն պիր պէյլի սէպէպի, պու թարաֆլարտա քեռֆի մըգտարտա բուհանի իշճիլէրին պուլունմամասը տըր։ Պա'զէն պու հէվալիտէ անճագ պիր թէք չօպան էա վա'ըզ իշէմիշ տիր։

Ենէ տէ պու քիլիսէլէր վէ ճէմա'աթլարըն բուհանի ահվալընընն ճէսարէթպախշ պիր մէվզը'տէ պուլունտըրընա սէվգինիրիզ։ Պու գարիյէլէրտէ թա'լիմ ու թէրպիյէ տա"իրէսինտէ մէսէրրէթպախշ հալար կէօրիւլմէքտէ տիր։ Շու սօն սէնէլէրտէ պու քիլիսէլէրտէ թա'լիմէ տօղրու խուսուսի պիր մէրաղ ույանմըշ տըր։ Պու կիւն պուրատա էն չօղ պահս էտիլէն մէս'էլէ չօճուղլարըն թա'լիմ ու թէրպիյէսի տիր։ Զարշուտա էն չօղ սաթըլան չէյ քեաղըտ վէ գալէմ տիր։ Զօղլարըն կէրի չօճուգ օլմաղա հէվէսլէրի ույանըյօր։ Թա'լիմ ու թէրպիյէյէ տօղրու պիր արզու վէ չէվգ սայբի եէքտէն պաչլատ։ Մէքթէպ ի 'ալի իշիւն ֆէրման ը 'ալի իհսանը, արամըզա պիր միսիոնէր գատընըն (Միս Զէյմպըրսըն) կէլմէսի, Բէսսաղ կէնճէլէրինի ճէլպ էտէն Իսքէնտէրուն համմալըզընընն ինդիրազա եիւզ թութմասը, կէրէք մինպէրտէն վէ կէրէք սա"իր միւնասէպէթլէրտէ թա'լիմին զարուրի իսկինին թէ'քիտ էտիլմէսի պու լսօշ նէթիճէյէ պատի օլմուշ տըր։ Էհալի մէքթէպլէր իշիւն էտիլէն հիչ պիր միւրաճա'աթը ըէտտ էթմէզլէր։ 1907 սէնէսինտէ սալթ Բէսսաղ ճէմա'աթընն վէրտիյի բուհանի ի'անէ 25,000 ղրշ. սաղ ադչէ օլտը։ Պունըն 200 լիրասը մէքթէպլէրէ վագֆ էտիլմիշ տիր։ Բէսսաղ պիր մէրքէզ մադամընտա օլարագ, էթրաֆ գարիյէլէրտէ օլան մէքթէպլէրի 'ումումի պիր փրօղրամ իւզրէ իտարէ էթմէք տիչիւնիւլիյօր։ Պու մադսէտէ խրտմէթ էթմէք իւզրէ, օղլանլար մէքթէպ ի 'ալիսինէ մախսուս պիր սէրմայէ թէտարիք էթմէք իչիւն պու գարիյէլէր էհալիլէրի պա'զը մէպլաղալար թէ'ահհիւտ էթմիշլէր, վէ պիր մըգտար ադչէ տախի թօփլամըշլար տըր։

Բէսսաղ քիլիսէսի վէ իւչ չիւ'պէլէրինտէքի մէքթէպլէրտէ պու սէնէ 477 զըզ օղլան չակիրտ պուլունմուշ, վէ անլէրտէ 16 մու'ալլիմ վէ մու'ալլիմէ իսթիհսատամ էտիլմիշ օլուպ, 18,000 ղրշ. մէսարիֆաթ օլմուշ տըր։ Բէօրքիւնէ-էքիզօլուգ քիլիսէսի իլէ չիւ'պէլէրինտէ 5 մու'ալլիմ վէ մու'ալլիմէ իտարէսի թահթընտա 160 օղլան, զըզ չակիրտ պուլունմըշ, վէ 3,500 ղրշ. մէսարիֆաթ օլմուշ տըր։

Պու սէնէ Միս Զէյմպըրսըն իտարէսի թահթընտա 5ի օղլան, 7սի զըզ օլմագ իւզրէ, 12 լէյլի չակիրտլէր տէ պուլունմըշ տըր։ Պունլարըն ճիւմլէսի Պիթիաս վէ Անթաքիատան օլուպ, պիրիսի Օրտուլը պիր Ռում զըզը տըր։

Մէ"մուլըմըզ պու տըր քի Սալահ պուրատտա պաչլատըզը պու բուհանի վէ թա'լիմի իչի քէնտիսի իթմամ էտէճէք տիր։

Բէսսաղ Տ. Ց. ԳՈՒՆՏԱԳՃԵԱՆ

1908, Ապրիլ 13

—·—

Թեսսոնս. Ս. Փօլ Ինսթիթիւթ Գօլէճին իմթիհան զիյնեթլէրի Մայ. 8տէ իճրա էտիլմիշ տիր։ Միւնթէհի սընֆտա 13 թալէպէ պուլունուպ, իմթլէրի պէր վէճհ ի աթի տիր. Սեհեքերիմ Առաքելեան (Սնտէրըն), Խաչեր Բէչիչեան (Մար'աշ), Գէորգ Տամլամեան (Գայսէրիյէ), Միհրան Նազարեան (Էվէրէք), Վահան Պէզիրճիեան (Ատանա), Յովսէփ Թուզլաճեան (Ատանա), Յարութիւն Գասպարեան (Էվէրէք), Արմենակ Ափրիկեան (Մար'աշ), Յովհաննէս Արզումեան (Մա'տէն), Ալէքսիս Տիպպ (Թարսուս), Մելգի Գըլըճեան (Ատանա), Սեդրակ Գալըպճեան (Ատանա), Ընծայիք Տէր Ստեփանեան (Մար'աշ)։ Պունլարըն 4ի Փրօ., 8ի Լուս. վէ 1ի Օրթօտօքս մէդհէպլինտէն տիրլէր։ Գօլէճին բէ"իսի Տօգ. Քրիսթի հալը պուլունմատըզը իչիւն թէ'քիտ էտիլմէսի պու լսօշ նէթիճէյէ պատի օլմուշ տըր։ Էհալի մէքթէպլէր իչիւն էտիլէն հիչ պիր միւրաճա'աթը ըէտտ էթմէզլէր։ 1907 սէնէսինտէ սալթ Բէսսաղ ճէմա'աթընն վէրտիյի բուհանի ի'անէ 25,000 ղրշ. սաղ ադչէ օլտը։ Պունըն 200 լիրասը մէքթէպլէրէ վագֆ էտիլմիշ տիր։ Բէսսաղ պիր մէրքէզ մադամընտա օլարագ, էթրաֆ գարիյէլէրտէ օլան մէքթէպլէրի 'ումումի պիր փրօղրամ իւզրէ իտարէ էթմէք տիչիւնիւլիյօր։ Պու մադսէտէ խրտմէթ էթմէք իւզրէ, օղլանլար մէքթէպ ի 'ալիսինէ մախսուս պիր սէրմայէ թէտարիք էթմէք իչիւն պու գարիյէլէր էհալիլէրի պա'զը մէպլաղալար թէ'ահհիւտ էթմիշլէր, վէ պիր մըգտար ադչէ տախի թօփլամըշլար տըր։

Բէսսաղ քիլիսէսի վէ իւչ չիւ'պէլէրինտէքի մէքթէպլէրտէ պու սէնէ 477 զըզ օղլան չակիրտ պուլունմուշ, վէ անլէրտէ 16 մու'ալլիմ վէ մու'ալլիմէ իսթիհսատամ էտիլմիշ օլուպ, 18,000 ղրշ. մէսարիֆաթ օլմուշ տըր։ Բէօրքիւնէ-էքիզօլուգ քիլիսէսի իլէ չիւ'պէլէրինտէ 5 մու'ալլիմ վէ մու'ալլիմէ իտարէսի թահթընտա 160 օղլան, զըզ չակիրտ պուլունմըշ, վէ 3,500 ղրշ. մէսարիֆաթ օլմուշ տըր։

Պու սէնէ Միս Զէյմպըրսըն իտարէսի թահթընտա 5ի օղլան, 7սի զըզ օլմագ իւզրէ, 12 լէյլի չակիրտլէր տէ պուլունմըշ տըր։ Պունլարըն ճիւմլէսի Պիթիաս վէ Անթաքիատան օլուպ, պիրիսի Օրտուլը պիր Ռում զըզը տըր։

Մէ"մուլըմըզ պու տըր քի Սալահ պուրատտա պաչլատըզը պու բուհանի վէ թա'լիմի իչի քէնտիսի իթմամ էտէճէք տիր։

Բէսսաղ Տ. Ց. ԳՈՒՆՏԱԳՃԵԱՆ

1908, Ապրիլ 13

—·—

Թեսսոնս. Ս. Փօլ Ինսթիթիւթ Գօլէճին իմթիհան զիյնեթլէրի Մայ. 8տէ իճրա էտիլմիշ տիր։ Միւնթէհի սընֆտա 13 թալէպէ պուլունուպ, իմթլէրի պէր վէճհ ի աթի տիր. Սեհեքերիմ Առաքելեան (Սնտէրըն), Խաչեր Բէչիչեան (Մար'աշ), Գէորգ Տամլամեան (Գայսէրիյէ), Միհրան Նազարեան (Էվէրէք), Վահան Պէզիրճիեան (Ատանա), Յովսէփ Թուզլաճեան (Ատանա), Յարութիւն Գասպարեան (Էվէրէք), Արմենակ Ափրիկեան (Մար'աշ), Յովհաննէս Արզումեան (Մա'տէն), Ալէքսիս Տիպպ (Թարսուս), Մելգի Գըլըճեան (Ատանա), Սեդրակ Գալըպճեան (Ատանա), Ընծայիք Տէր Ստեփանեան (Մար'աշ)։ Պունլարըն 4ի Փրօ., 8ի Լուս. վէ 1ի Օրթօտօքս մէդհէպլինտէն տիրլէր։ Գօլէճին բէ"իսի Տօգ. Քրիսթի հալը պուլունմատըզը իչիւն

Միսիս Բրիսթի տիզլօմալարը թէվզի՛ էյլէմիշ, վէ Մր. Զէյմպրս մէ՞զուն էֆ.էրէ նասիհաթ էյլէմիշ տիր։ Գօլէճին Փրօֆէսօրլարընտան Սիմօն էֆ. Բիւվէլիեան տախլ Փատիշահ ը մէ՛արիֆիէրվէր էֆէնտիմիզ հազրէթլէրի իչիւն տու՛ալար 'արզ էյլէմիշ տիր։ 'Այնի կիւնտէ էօյլէտէն սօնրա՝ իճրա էտիլէն տէօրթ լիսանտան էզպէրլեր միւսապազա-սընտա միւքեաֆաթ դազանան էֆ.էրէ միւքեաֆաթլարը Մէրսին Ամէրիդան վիս գօնսօլօսը Մ. Ճօն Տապպաս թէվզի՛ էյլէմիշ տիր։

—.—

Թ՝ուրէնդա Վէքը՝ Ռէճէպ Բէյ՝էֆէնտիյէ ի էրուբէլէբէնէ

Միւհթէրէմ էֆէնտիլէր.

Պա՛զը քիլիսէ հէյ՝էթլէրիմիզ իլէ վա՛ըլ արբմըզ ճէմա՛աթլարընտան պուլունան պա՛զը ֆուդարա-նըն էլլերինէ պիրէր թավսիյէնամէ վէրէրէք, բասթ կէլտիքլերի մահալէ տիլէնմէյէ կէօնտէրիյօրլար. պունլարըն սայըսընըն չու կիւնլերտէ չօղալմագտա օլաբաք կէօրիւլիւյօր։ Իչպու թավսիյէլիլերին եէտ-լերինտէ եէրինէ վէ իճազընա կէօրէ էրմէնի եա Դարթօլիք եա Փրօթէսթանթ քիլիսէլերինէ 'ա՞իտ թաղլիտ թավսիյէլեր պուլունտըղը տա միւշահա-տէ օլունմըշ տըր։ Ցաղաթ վէյէվ տօղրու պիր թավսիյէլի տէ օլսա, նէթիճէսի չու օլույօր քի, քէնտի մահալինտէ մահիյէ 50 զրշ. իլէ իհթիյաճը թէսվիյէ օլունապիլէն պիր ֆազըր, քէօյտէն քէօյէ, չէհրտէն չէհրէ կէզմէսի իլէ 250 զրշ. տա եօլ մէ-սարիֆի էտիյօր, վէ էկէր եայա կիտիյօր իսէ, վարտըղը չէհրին լսան վէ քիւչան քէօչէլերինտէ եօլ սէֆալէթինտէն իսաթա վէ փէրիչան օլույօր. ունլերին թէտավի վէ թէհվին ի իհթիյաճը իչիւն կէզտիքլերի մահալլերին պահալըղը տա հիսապա ալընարագ եինէ մահալինտէ վէրիլէճէք ի՛անէնին 5 միսլի փարա վէրիլմէք լազըմ կէլիյօր. պու տա վարտըղլարը մահալ քիլիսէլերինէ լիւզումսըզ պիր աղբրըղա, վէ տիլէնէնլերին իսէ 'իզզէթ ի նէֆս հիսսինին զայ՛ընա պատի օլմագտա տըր։ Պունա պինա՞էն 'ահիզանէ թավսիյէ վէ բէճա օլունուր քի, պէօյլէսի ֆազիրլերէ թավսիյէնամէլէր վէրմէք-տէն իսէ, միւմքին իսէ քիլիսէլէր պու նէվ՝ իհթի-յաճլարը իչիւն էթրաֆընտա պուլունան քիլիսէլեր-տէն մու՛ավէնէթ իսթէսինլէր, վէ ալապիլտիքլերի ի՛անէյի մահալինտէ ֆազըրլարընա թէվզի՛ էյլէսին-լեր։ Վէ էկէր պու եօլ իսոչ կէօրիւնմէզ իսէ, հիչ տէյիլ իսէ Լինդարէյէ պու նէվ՝ թավսիյէլի ֆուդա-բա կէօնտէրիլմէսին։ Թէվֆիզաթ ը իլահիյէյէ մադ-հարիյէթինիլ թէմէնիսիյլէ զալըբըզ։

Լինդարէ Ինճ. Բիլիսէ Հոդ. հէյ՝էթի թարաֆընտան

Բէ՞ռնէպ Ս. Ց. Սերովբեան

Լինդարէ, 1908, Մայիս 20

ԽՐԻՍԹԻՅԱՆ ՔԻԼԻՍԷԼԷՐ

Ռուսիատա Կ. Խ. Շիրքէթի պիր թէճրիպէ օ-լունմագ իւզրէ պաչլանըլտը իսէ տէ, կէօրիւնիյօր քի կիթթիքճէ մուֆիտ վէ մուվաֆֆագ պիր միւ-էսսէսէ մագամընտա նազար ը տիգգաթ ճէլպ էթմէք-տէ տիր։ Պու հազընլարտա Ռուսիանընն մալիյէ նա-զարը մէղքիւր չիրքէթէ 5,000 ռուպլի ի՛անէ էյլէմիշ տիր։ Շիրքէթին նազարլարը Ամէրիդալը օլուպ, 1,500 գատար կէնճլեր չիրքէթին իմթիյազլարընտան իս-թիֆատէ էթմէքտէ տիրլեր։ Գօնթ Օպօլէնսքի չիրքէթին բէ՞իսլէրինտէն պիրի օլուպ, մէղքիւր մէպլաղըն հիւքիւմէթ թարաֆընտան վէրիլմէսինէ քէնտիսի սէպէպ օլմուշ տըր։ Շիրքէթին հիւսն ի խրատմէթինտէն միւթէ՞էսիրէն միլի պանգալար վէ չմէնտրֆէր գումփանեալարը տախլ անա հիւսն ի թէվէճճիւհ կէօսթէրմէքտէ տիրլեր։

—.—

Ամերէքէ Իլէ՝ զաղէթասը Մ. Ամէրիդատա միւսքիրաթ ֆիւրուխթը մէմնու՛ օլան 80 չէհրլէ-րին իսմինի ի՛լան էթմիշ տիր։ Պունլարտան 33իւ տանա կէչէն սէնէ զարֆընտա պու ֆիհրիսթէ 'իլավէ օլունմըշլար տըր։ Պու 80 չէհրլերին հեր պիրինին էհալիսի վասաթ հիսապ իլէ 25,000 նուֆուս օ-լուպ, եէքիւն էհալի 2,200,000 տիր։

—.—

Ինկիլթէրրանընն մէչհուր էհլ ի սիյասիյունընտան մա՛բուֆ Ճօզէֆ Զէյմպրլէյն միւսքիրաթ ա՛լէյհին-տէ չու սուրէթլէ իտարէ ի լիսան էյլէմիշ տիր. — «Ինկիլթէրրատա միւսքիրաթ խուսուսընտա իսլա-հաթըն սիյասի, իւնսի վէ ախլագի թէրագգընըն էսասընտա պուլունտըղընը Ինկիլիզ էհալիյէ կէօս-թէրմէք իչիւն իսթաթիսթիզ ճէմիյէթլերինէ մի-բաճա՛աթ էթմէյէ լուզում եօգ տըր։ Մէմլէքէթին պէլասը միւսքիրաթ տըր։ Սէրվէթի թէլէֆ էտէն, սընհէթի միւթէզարրիր դըլան, էհալինին 20տէ պիրինին հայաթընը խարապ էտէն պու տըր։ Ին-կիլթէրրա էհալիսինտէն իչկի արդուսընը եարըն մանվ էտէմիլսէմ, նէ՝ 'ահա՞իպ թէպտիլաթ կէօրէճէք ի-տիք։ Վէրկիլէր միլեոնլարճա լիրա թէնզիլ էտի-լիր, մահալէլերիմիզ խալի պրագըլըր իսի, վէ 12 այ զարֆընտա գուրթուլան հայաթլար պիր տէր զարֆընտա մուհարէպէտէ թէլէֆ օլանլարտան չօգ օլուր իսի։

——

Ճափոնիատա՝ ափիոնըն մէմլէքէթէ իտխալը, ա-լըպ սաթըմասը վէ 'իլահատան պաչդա պիր մադսէտ

իչիւն իսթի՛մալը դաթ՛իյէն նէէի էտիլմիշ օլուպ, պու նիզամա 47,000,000 էհալի (8,000ի Զինլի օլտըզը հալտէ) սըզը սըզբյա իթա՛աթ էտէրլէր։ Պու խուսուսատա նիզամ օ դատար սըզը տըր քի պա՛զէն տախիլի չէհրլէրտէ 'իլաճ իչիւն պիլէ ագիյոն պուլմադ միւշքիլ օլուր։ Տօշիչա տար իւլ ֆիւնունը մու'ալիմլէրինտէն Փրօֆ. Կիւլիք Ճափոնլուլարըն ագիյոն 'ալէյհինտէ «սուլհ գապուլ էթմէզ խուսումէթլէրինի» թա՛րիֆ էտէր իքէն, «20 սէնէտէն պէրու պիր Ճափոնլունըն ագիոն իչտիյինի կէօրմէմիշ իմ» տէմիշ տիր։ Գօրէատա 6 Ճափոնլու 'ասքէրլէր ագիոն իչմէքտէ թուլթուլարդլարընտա տիվանը հարպ հուզուրընա չըգարըմըշլար վէ դուրչունա թուլթուլմուշլար տըր։ Ֆօրմօզատա տախի պու ֆէնա 'ատէթի նիզամ մա'ըֆէթիյէ տէֆ' էթմէյէ չալըշըյօրլար։

—.—

Պիր Փարիզ զազէթասընտա կէօրիւլտիւյինէ կէօրէ, էլէէվմ տիւնեատա 11,150,000 Եէհուտի պուլունուպ, պունլարդն 8,750,000ի Էվրօպատա, 1,600,000ի Ամէրիգատա, 360,000ի Աֆրիգատա, 342,000ի Ասիատա, վէ 17,000 դատարը Ավսթրալատա պուլունուր։ Պէօյիւք չէհրլէրտէ էն չօգ Եէհուտի Նիւ Եօրգատա պուլունուր, եա'նի 700,000, վէ Վիէննատա 130,000, Պէրլինտէ 95,000, Լօնտրատա 80,000 վէ Երուսաղէմտէ 30,000 նուֆուս Եէհուտի պուլունույօր։ Եէհուտիլէրտէն խրիսթիյան օլանլար հաղգընտա մէվսուզ մա'լիմաթը Ամանիաը մուհարրիր վէ միսիօնէր Էր Բօյ վէրմիշ տիր։ Միամալէյէհն խսթախիսթիզ ճէմաէլինտէն անլաշըլըզընա կէօրէ, կէչէն տէհր զարֆընտա 250,000 Եէհուտի խրիսթիյանլըզը դապուլ էթմիշ տիր։ Պունլարտան 73,000ի Ինճ. քիլիսէլէրէ, 58,000ի Դաթօլիք քիլիսէսինէ, 75,000ի Օրթօտօքս քիլիսէսինէ վէ 20,000ի սա՛իր ֆըրգալարա զամմ օլունմըշլար տըր։ Ինկիլթէրատա 23,000 վէ Մ. Ամէրիգատա 11,000 Եէհուտի խրիսթիյան օլմուշ տըր։ 1880 իլէ 1905 արասընտա Ամանիատա 10,000, Վիէննատա 10,000, Պուտափէշթատէ ադալի 30,000 Եէհուտի խրիսթիյան օլմուշ տըր։ Ս. Փէթրսպուրկ վէ Մոսդուատա 40 սէնէ զարֆընտա 30,000 Եէհուտի խրիսթիյան օլմուշ տըր։

—.—

Ճափոնիատան կէլէն խապէրլէր պա՛զը չէհրլէրտէ «Շուլը պէչարէթի» նամ պիր բուհանի հարաքէթին տէվամ էթմէքտէ իսիյինի թէպշիր էտիյօրլար։ Պու հարաքէթ Ռուսիւայ քիլիսէլէրինտէն պաշլամըշ օլուպ, պունլար էվվէլա քէնտի մէսաբիգէրինի թէտարիք էտէմէյէն քիւչիւք քիլիսէլէրէ մու'ավէնէթ էթմէքտէ օլտըլար։ Մէչհուր չօպան եա վա'ըզլարատան պա'զըլարը պու նէվ' քիլիսէլէրէ կիտիպ, անլէրէ վա'զլար վէրտիլէր, տու'ա մէճլիսլէրի 'ադտ էթտիլէր, ֆէրալէր իլէ դօնուշտուլար։ Վէ պու զիյարէթլէր օ դատար ճէսարէթպախշ օլտըլար քի պու վա'ըզլար տահա պէօյիւք քիլիսէլէրի տէ պու սուրէթլէ զիյարէթ էթմէյէ պաշլատըլար։ Էվվէլա Բիյօթատա պիր հաֆթա դատար պու նէվ' բուհանի ճէմիյէթլէր 'ադտ էտիլտի, վէ նէթիճէսի էհալինին, խուսուսա խրիսթիյանլըզ հագգընտա էվվէլճէ էփէյի մալիումաթ ալմըշ օլան էհալինին խրիսթիյանլըզդա ճէլպ օլունմասը օլմուշ տըր։ Պիր քիմսէ օ չէհրտէն Թօքիօյա կիթմիշ օլան պիր իշ ատէմինէ թէլէգրաֆ չէքիպ տէտի, «Տէրհալ պուրայա կէլ. նէ իշին վար իսէ պրադ կէլ. միւսթէ'աճէլ։» Ատէմ Բիյօթօյա եէթիշտիյինտէ անլատը քի քէնտինի բուհանի ճէմիյէթլէրէ տա՛վէթ էյլէմիշ տիր։ Պու ատէմ օ մէճլիսլէրտէ խրիսթիյանլըզը դապուլ էյլէտի։ Ալէնէն Բրիստոսը խղբար էտէնլէր արասընտա Բիյօթօնըն չէհր էմինի իլէ զէվճէսի տախի պուլունմուշ տըրլար։

—.—

Զինտէ Մկրտական միսիօնէրլէրտէն Վեր. Օուէն չէօյլէ եազըյօր. — Զինտէ կիթտիքճէ սայըլարը արթմադտա օլան եէրլի խրիսթիյանլար քիլիսէճէ իթթիհատ թալեպ էթմէքտէ տիրլեր։ Զին խրիսթիյանլարը հիսս էտիյօրլար քի Ցիսուսա ճիտտէն իման էտէնլէր վէ հայաթլարընը անա թէսլիմ էթմիշ օլանլար անտէ պիրատեր վէ հէմշիրէլէր տիրլեր, եախսա էօյլէ օլմադ կէրէք տիրլեր։ Կ. Խ. չիրքէթի վէ պա՛զը սա՛իր միւ"էսսէսէլէր պու իթթիհատ բուհունու թէրվիճէ չօգ խըտմէթ էթմիշլեր տիր։ Պու եազընլարատա Կ. Խ. չիրքէթլէրինին 'ումումի մէճլիսինտէն 'ավտէթ էթմիշ օլան պիր կէնճ տէմիշ տիր քի, «Պէն ճիւմլէ խրիսթիյանլարը օլ դատար սեվէրիմ վէ անլէր իլէ միւշթէրիք օլան օլ դատար չէյլերիմ վար տըր քի, Քրիստոսըն օլանլարը պիրի պիրլէրինտէն այրրան միւ"էսսէսէլերի թէչվիզ էթմէք իչիւն հայաթըմը վագֆ էթմէյի ճա՛իզ սայմամ։» Զինտէքի խրիսթիյանլար չու սուրէթլէ պէյան ը էֆքեար էտէրլեր, «Ալլահ պիր վէ Ք. Մուդ. պիր օլտրդճա օլ քիթապա կէօրէ Ալլահա խըտմէթ էտէնլէր տախի պիզզարուբ պիր օլմադ կէրէք տիրլեր։ Իմամ խրիսթիյանլարըն ինդիսամը եա Ք. Մուդ. է մուխալիֆ եա անտէն խարիճ պիր մէնպա'ատան նէչ"էթ էտէր։ Էկէր հալ սօնրաքի իսէ, պու թադսիմլեր լուզումսըզ տըր, էկեր էվվէլքի իսէ կիւնահ տըր։

Հէր հանկըսը տա օլսա թէրք էտիլմէք կէրէք տիրլէր։»

—.—

Շանկհայտա իմթիմա՝ էտէն քիլիսէլէրին 'ումուս-մի մէճլիսինտէ ամթիտէքի դարար դապուլ օլունմըշ սրը.— «Պու մէճլիս իթթիֆադ ը արա իլէ 'Ատ ը 'Ամթիգ վէ 'Ատ ը Ճէտիտտէն 'իսլարէթ օլան Բիւթիւսլի Մուգատտէսէյի իման վէ 'ամէլին էն ելիւքսէք մի'յարը տէյիւ դապուլ էտէր, վէ իլք ըսուսլի իմանը գավի թութար, վէ Ըսուլի վէ Նիկիա իման իդրարլարընդն՝ խրիսթիյան իմանընա 'ա՞իտ օլան էսասի թա'լիմաթը ուզրու իֆատէ էթտիյինէ ինանը իսէ տէ, պու մէճլիս, քիլիսէ իթթիհատը իչիւն հիչ պիր իման իդրարը դապուլ էթմէզ վէ ադա՞իտ մէսէլէլէրինի Զին քիլիսէսինին միւսթազէլէտ միւթէլա՝ա վէ թա'յին էթմէսինէ թէրք էտէր։ Վէ պիզ պիրիպիրիմիզին թա'լիմաթ, թէվարիխ, իչ վէ սիրէթինի էյի պիլտիյիմիզէն, պիլ մէսէրրէ քէնտիմիզի պիր հէյ'էթ ի վահիտէ թանը ըզ, եա'նի հայաթ ը էպէտիյէ իչիւն պիր թարիգ վա'ղ էտէն, ատէմլէրի պիր միւթթէհիտ հէյ'էթէ տա'վէթ էտէն, վէ Փէտէր Ալլահը, Օղուլ Ալլահը վէ Ռուհ իլ Գուդուս Ալլահը մուհապէթինի թա'լիմ էտէն պիր հէյ'էթ, կիւնահ վէ խէլասա չէհատէթ էթմէքտէ, ատէմլէրին իլահի վէ մուգատտէս խէլասքարընա հիւրմէթ էթմէքտէ պիր օլան, խրիսթիյան հայաթընդն վազըզընա տա'վէթիմիզտէ պիր օլան վէ խրիսթիյան իմանինին ճէլալինէ չէհատէթ էթմէքտէ պիր օլան հէյ'էթ տէյիւ թանը ըզ։»

—.—

Ֆրանսա արթըզ Բօմա Գաթոլիքլիյինէ թապի՝ պիր մէմլէքէթ տէյիլ իսէ տէ, չօգճա տինսիզ օլան պիր մէմլէքէթ տիր։ Բիլիսէ իլէ տէվլէթի այբրան նիզամ Փրօթէսթան քիլիսէլէրի պիր իթթիհատա դուլաղուզլամըշ սրը։ Պու քիլիսէ իթթիհատընդն 1,000 չօգանլարը վէ 200 միւպէչչիրլէրի վար սրը։ Վէ պու իթթիհատըն նիզամնամէսինտէ իլք պէնտ չու սրը. «Ինանըրըմ քի Ցիսուս Քրիստոս տիրի Ալլահը օղլու վէ ատէմլէրին խէլասքարը սրը, Ռ. Մուգ. Ալլահը միւթէրադը իլհամընդն դայը մադամընտա իսուսուսի տինի էհէմմիյէթի հա՞իլ տիր, վէ քիլիսէլէրին հէմ միւ՞մինլէրին պէօյիւք վազիֆէսի 'իլմի մէսլէյին դավա'ինտէ մուվաֆըզ օլմադ վէ էֆքարը ճէտիտէ իլէ Ինճիլի պարըշարմադ չարթը իլէ սէրպէսթ թէհարիյի մէվզը՝ ի իճրայա դօյմադ սրը։»

Ք. ՄՈՒԳ. ՄԻԻԹԱԼԱ'ԱՍԸ

ՅՈՒՆԻՍ 21-27

Փազ., Եսայի 8։ Իսրայէլ դավմը Երուսաղէմին Սելովա սուլարընը թահդիր էթտիյի իչիւն Բապպ տա անը ըէտա էթտի վէ քէնտինէ պիր պագըյէ հըֆզ էյլէտի։ Եէհովա պու իման էտէն պագըյէ իչիւն պիր մադիս տիր, լաքին Իսրայէլ իչիւն թէօքէզ թաչը սրը։ Բէզալիք մասլուպ Յիսուսա իման վէ ի'թիմաա էտէնէ օ մադիս տիր. իման էթմէյէնէ թէօքէզ թաչը սրը։ Ս.յ. 17. պիզիմ տէ գարարըմըզ օլսըն։

Փազ. էր. Եսայ 9։ Ս.յ. 6տա 'Ամիպ իլէ Միւչիրի պիրլէշտիրիպ, «'Ամիպ միւչիր» տէյիւ օդու, վէ պու տէօրթ իսմին Բապպըմըզա նազարէն մանասընը սէն քէնտի հայաթընա թահդիգ էյլէ։

Սալ. Եսայ. 10։ Նիչէ տէգ'ա ատէմլէր տինսիզ օլսըդլարընը լիսանէն թագրիր էթմէզլէր իսէ տէ, պիլգի'ի տինսիզ կիպի հաչարլար, կէօյա քի մատաի դուվվէթլէր Ալլահան զիյատէ հագիգի տիրլէր կիպի մու'ամէլէ էտէրլէր։ Պէօյլէլէր իչիւն «Վա՛յ» թագրիր էտիլմիչ տիր։ Պիզիմ խրիսթիյանլըզըմըզ գա՞վլէն մի տիր, ուօգսա ֆի'ի՞լէն մի տիր։ Ս.յաթ 20, 21։

Զաք. Եսայ. 11։ Մէսիհին բուհանի 'ալէմտէ (այ. 1-5) թապի'ի 'ալէմտէ (այ. 6-9) վէ թարիխ ի պէչէրտէ (այ. 10-16) կէօրէէյի իչ թա'րիֆ էտիլիր։ Բապպ գօրգուսընը մէսէրրէթէ (այ. 3.) թանվիլ էթմէք իչիւն Բապպըն բուհունա մալիք օլմադ կէրէյիզ։ Ս.յ. 9ը էզպէր էյլէ։

Փէհ. Եսայ. 12։ Պու պապտէքի տու'այը պիր խրիսթիյան հիսսի իլէ 'արզ էտէպիլի՞ր մի սին։

Ճէ-մ. Եսայ. 13։ Բաբէլոն քէնտի գուվվէթինէ կիւվէնմիչ իտի, լաքին Ալլահ անը կիւնահլարը իչիւն միւճազաթ էտէճէք իտի։ Ալլահ, պիզի քէնտի զազապընդն իճրասընա տէյիլ, անճագ Ինճիլինին վա'ղընա թախսիս էթմէք իսթէր։ Պիզ անդն ճէլալը իլէ չատման օլո՞ւր մը իլ։ (այ. 3)։

Ճէ-մ. էր. Եսայ 14։ Կէօյա Բաբէլոն քէնտի ղուրուրը վէ Ալլահա գարչը թէ'ազիւմիւ իչիւն հավիյէյէ աթըլմըշ վէ օրատա միւճազաթ էտիլիօր։ Պու իքի կիւնահատան Ալլահ պիզի հըֆզ էյլէսին տէյիւ տու'ա էյլէմէլի իլ։ Ս.յ. 3իւ միւթալա'ա էյլէ։ Պիզի կիւնահ միւճահատէսինտէն բահաթ իհսան էտէն օ սրը։

ՇՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տէրնա՛ապէն. Խաքիմայ ը հաղրէթ ի Շէհրիյարիյէ 'արզ ը թա'լիմաթ ը 'ուպուտիյէթքեարի զրմնընտա Խըտիվ հաղրէթլէրի Սալը կիւնիւ Տէրիսա'ատէթէ պիլմիւվասէլէ տօղրուճա մապէյն ի հիւմայուն ը ճէնապը միւլուքեանէյէ 'ազիմէթլէ մա՞իտէ ի սէնիյէ վէ հուզուր ը հաղրէթ ի Շէհրիյարիտէ պուլունարագ մաղհար ը իլթիֆաթը Թաճարի պույուրըմըշ տըր։ —Ռուսիա Զարը հաղրէթլէրինին սէնէ ի տէվրիյէ ի թէթէվվիւճիւնէ թէսատիւֆ էթմէք հասէպիյէ կէչէն Զարչէնպիհ կիւնիւ Պէյօղլունտա Ռուսիա սէֆարէթիանէսի քիլիսէսինտէ պիր այնի ի բուհանի իճրա զըլընմըշ, վէ պա'տէհու սէֆիր հաղրէթլէրինէ պէյան ը թէպրիքաթ զըլընմըշ տըր։ — Հայաար վաչատա քա՞ին մէքթէպ ի թըպպիյէ ի Շահանէ իչիւն պիր նէպաթաթ պաղչէսի վիճուտէ կէթիրիմէսի իգթիզա էթմիշ, վէ մէքթէպ ի մէզքիւր դարչըսընտաքի տրաղի նէպաթաթ պաղչէսի իթթիխազ էտիմիշ օլմաղլէ, մահալ ը մէզքիւր քիրիզմա էթտիրիլէրէք թէավիյէ ի թիւրաղիյէսի թանզիմի վէ 'ամէլիյաթ ը միւթէֆէրրի'ասը իչիւն քէչֆի մուճէպինճէ իգթիզա էտէն մէպլաղըն թէավիյէսինէ իրատէ ի սէնիյէ սաատը օլմուշ տըր։

Վէլայէթ ը Շահանէ. Սիսամտա էշզըյա թարաֆընտան 'ասքիր ի չահանէ իւղէրինէ վուգու'ա կէլէն թէճավուզաթ վէ մուխիլլ ի ասայիշ վուգու'աթ իւղէրինէ, մէն' ի չէգավէթ վէ թէ՞մին ի սիւքիւն ու բահաթ ը մէմլէքէթ իչիւն 3 թաղուր 'ասքիր ի չահանէ թէրթիպ զըլընմըշ, վէ տօնանմա ի հիւմայուն՝ 'ասքիր ի չահանէյի զարայա չըզարարագ, մուհասէրէ էտիմիշ հիւքիւմէթ զօնտաղընը թախլիս էյլէմիշլէր, վէ Իսմա'իլ Մահիր փաշանըն մէճբուհիյէթի իւղէրինէ, Համիտիյէ զրուաղէօրինէ սիլահ աթըլան խանէ պօմպարտման էտիլէրէք իհրաղ վէ թախրիպ էտիմիշ տիր։ Վաթի դասաղասընը թէրք իլէ ճիվար գարիյէլէրէ կէթմիշ օլան էհալի՝ նէչը օլունան պէյանամէ իւղէրինէ, ֆէվճ ֆէվճ տա՞իրէ ի հիւքիւմէթ փիշկեահընտաքի հավըյա կէլէրէք, իպրաղ օլունան իճրա՞աթ վէ իգտամաթտան տօլայը թէվաֆիւրիւ 'էօմր ու 'ա-ֆիյէթ ի հաղրէթ ի Շէհրիյարի տու'ասընը կաա ու թէբրար էյլէմիշլէր տիր։ Քէզալիք եէվմի մէզքիւրաէ պիլճիւմլէ զօնսօլօղար հէյ'էթ ի իսլահիյէ ըէ՞իսի Ըէ՞ուֆ փաշանըն կանընա կէլիպ վուգու'ա կէլէն իճրա՞աթ իլէ պէրա ի թէվզի՝ իհսան պույուրըլան էրզադատան տօլայը թէչէքքիւրաթլարընըն 'արզ ը 'աթէպէ ի 'իւլեա զըլընմասընը բէճա վէ թէմէննի էյլէմիշլէր տիր։ —1323 սէնէսինտէ Հալէպ վէ Ատանա վիլայէթլէրինտէքի հարիր միւսապագալարընտա միւքեաֆաթա միւսթահագ օլանլարընն մէտալեալարլէ թալթիֆի ֆէրման պույուրըլմըշ տըր։ — Մէնտէրէս նէհրի մէճրասընընն թաթհիրինէ վէ ճիվար արազինին իրվա վէ իսգասընտա միւթէ'ալլըգ օլարագ Նաֆի'ա նազարէթինէ պիր լա՞ֆա թագիմ էտիլմիշ տիր։ — Գօնեա օվասընընն իրվա վէ իսգասը 'ամէլիյաթընընն պիր ան էվվէլ իճրասը իչիւն իգթիզա էտէն իշլերէ միւպաշէրէթ օլունտըզը մահալընտան պիլտիրիլմիշ տիր։ — Գարա Հիսար ը չարգի սանճաղընտա քեա՞ին Համիտիյէ զաղասընընն Թօգատ սանճաղընտա բուպթը խուսուսընտա իրատէ ի սէնիյէ չէրէֆսուտուր պույուրըլմըշ տըր։ — Իսքէնտէրուն պաթաղլըգլարընընն ինչա՞աթ վէ վարիտաթընտա տա՞իր թանզիմատ իրսալ օլունան բաֆիր Նաֆի'ա նազարէթինճէ պիթթէտարիգ բուսուսմաթ էմանէթինէ իշ'ար ը քէյֆիյէթ օլունմըշ տըր։ — Կէչէն սէնէ զարֆընտա Սէլանիք չէհրինտէն վուգու՝ պուլան իիրաճաթընն մէճմու՝ զըյմէթի 1,200,000 լիրայա պալիգ օլմուշ տըր։ — 322 սէնէսինտէ Այտըն վիլայէթինտէ զուհուր էտէն սէյլաղտան միւսաղ օլանլարընն թէրֆիհ ու ի'աչէսի վէ միւնհէտիմ խանէլէրինին թա'միր ու ինչասը զրմնընտա ճէմ' օլունան մէպալիգ 1,722,532 զըշ. 26 փարայա պալիգ օլմուշ, վէ պունլարատան պիր մրդտար իճաղ էտէն մահալլէրէ թէվզի՝ վէ սարֆ էտիլմիշ, վէ արթան 76,845 զըշ. 'Օսմանլը պանդասընտա հրֆզ օլունմըշ տըր։ — Հալէպ վիլայէթինին մուխթէլիֆ ճիհէթլէրինէ եումուրթա վէ ճէվիզ դատար տօլու տիւշմիւշ վէ մահսուլաթ վէ հայվանաթճա պա'զը մէրթէպէ խասարը պատի օլմուշ տըր։ —Գօնեա չէհրի ճիվարընտա մէվճուտիյէթինի էվվէլճէ եազարզըմըզ քէօմիւր մա'տէնինատէն չիմաիլիք եարըմ արշըն դատար գալընլըգտա մա՞իլ պիր թապաղա քէօմիւր մէյտանա չըզմըշ տըր։

Մէ-ընէվվէ'է. Մէմալիք ի Շահանէտէ իգլիմին միւսա'իտ օլտըզը եէրլէրտէ դահվէ մահսուլը եէթիշտիրմէք իւղրէ, իճաղ էտէն թէտարիգաթըն իճրասը զրմնընտա դահվէ զըրա՞աթընտա միւսա'իտ չէրա՞իթ իլէ պունա տա՞իր մա'լիմաթ ը ֆէննիյէնին ի'թասը մագամ ը 'ա՞իտինէ իշ'ար օլունմըշ տըր։ — Հիւքիւմէթ ի Սէնիյէ հիսապընտա Ֆրանսա տէսթիկեահլարընտա ինչա օլունուպ, Տէր ի սա'ատէթէ միւթէվճէճիտէն հարէքէթ էտէն Եաբ հէաբ վէ Սամսուն թօրփէտաքէչըր հիւմայունլարը Փիրէ լիմանընտան հարէքէթ էյլէմիշլէր տիր։

Ինճ. ճԷ. Իզմիր Գաւ. Ժողովը Մայիս 22-24տէ Իզմիրտէ իճթիմա էթմիշ օլորզը կիպի, 25տէ տախի Պաղչէճիք Մէքթէպ ի Ալիսի միւթէվէլլիէր մէճլիսինին սէնէվի իճթիմա'ը 'այնի մէքթէպտէ 'ադա էտիլմիշ պիր։ —Թէքֆուրտաղը Ինճ. ճԷմ. մէքթէպէնին իմթիհանլարը Մայիս 22տէ իսթամ պուլմուշ որ։ Էրմէնիճէտէ վէ 'իլմ ի հիսապտա էն զիյատէ էհլիյէթ վէ իգթիտար կէօսթէրմիշ օլան թալէպլէյէ Սարգիս էֆ. Գուզուքէպատեան թարաֆընտան 2 լիրատան 'իսպարէթ օլան միւքեռաֆաթ վէրիլմիշ պիր։ —Տէրիսա'ատէթ Ինճիլի քիլիսէսինէ մէնսուպ խանում զըզլար չիրքէթի Զարչէնալին կիւնիւ մէգքիւր քիլիսէնին ա'զասընտան ճիլաճեանլարը խանէսի պաղչէսինատ պիր պաղչէ վարթիսի վէրէրէք, Պաղչէճիք էյթամխանէսինէ եաբը իւճրէթլէ դապուլ էթարիմիշ օլորզլարը եէթիմ իչիւն թէ'տիյէսինի տէր'իւհտէ էթմիշ օլորզլարը մէպլաղըն սայքի թէմամընը տէրճէ մուվաֆֆագ օլմուշլար որ։ — Մայիս 6տա Սիվաս միսիոնէրի Վեր. Հ. Թ. Փէրինին եէվմի վէլատէթինին 70նճի բէ'ս ի սէնէ ի տէվրիյէսի չէնլիյի միւմալիէյինին խանէսինատ էրքէք վէ գատընլարատան միւրեքքէպ պիր ճէմա'աթըն հուզուրընտա իճրա օլունմըշ որ։ Օ միւնասէպէթլէ Տօգ. Դարեգին միւնասիպ պիր նութգ իրատ էտէրէք, միւմաթլէյէ ասոսթլար թարաֆընտան կիւմիւշ պիր գատէ իհատա էյլէմիշ որ։ — Մար'աշ 'իլմ ի իլահիյաթ մէքթէպինին պու սէնէքի մէ'զունը Յակոբ էֆ. Զէյթունեան վա'ըզ սրֆէթիյլէ Ա.ինթապըն Յիւնճիւ քիլիսէսինէ տա'վէթ օլունմըշ որ։ — Մար'աշ միսիոնէրլէրինատէն Մր. Մէգալըմ Զէյթուն վէ Ֆընտըճադ քիլիսէլէրինի զիյարէթ էթմիշ վէ օրալարատա պիրէր Կիրակի գողարագ վա'զլար իրատ էթմիշ որ։ —Վեր. Գարա Գրիգոր Յարութիւնեանըն տէֆն օլունարզը կիւնիւն երթէսի Կիրակի կիւնիւ (Մայիս 24) Մար'աշ Տիվանը քիլիսէսինատ պիր զիքր խըտմէթի իճրա օլունմըշ որ։ — Խարփուրթատան պէր վէճճի 'աթի իշ'ար օլունույոր. Գույուլու չօպանը Վեր. Սեդրաք Էքմէքճեան զէվճէսինին զա'ափը սէպէպիյլէ մա' 'ա'իլէ քէնտինին մահալը վէլատէթի օլան Ա.ինթասլա 'ադիմէթ էյլէմիշ որ։ Բէզալիք Պ. Միքայէլ Տէյիրմէնճեան 'իլմ ի իլահիյաթ մէքթէպի չէհատէթնամէսինի ալմըշ օլարագ մէ'զունէն մահալը վէլատէթի օլան Ուրֆայա կիթմիշ որ։ Պունլարըն հէր իքիսինին տախի 'ավատէթլէ քէնտի իշլէրինէ տէվամ էտէճէքլէրի իսմիա օլունույոր։ Հիւսէյնիկ Ինճիլի քիլիսէսի մինպէրի՝ չօպանը Վեր. Ա. Անդրէասեանը վէֆաթը սէպէպիյլէ պոչ գալմագտա որ։ Բիլիսէ քէնտիսինէ մէրհում չօպանընըն եէրինէ լիյագաթլը պիր խալէֆ թավսիյէ էտիլիրսէ մէճմունուն օլուր։ Եաղընլարատա իքինճի պիր 'իլմ ի իլահիյաթ սընֆը թալէպէսի չահատէթնամէլէրինի ալարագ, քիլիսէլէրատէ իշլէմէյէ կիտճէքլէր որ։ —Կիւրիւն չօպանը Վեր. Գ. Տէմիրճեան մինպէրինի թէրթիպ Խարփուրթը Ղարպ մահալլէսի Ինճ. քիլիսէսինին վա'ըզլըզընը տէր'իւհտէ էթմէքլիյէ մուվաֆֆագաթ էթմիշ որ։ Մէզքիւր մահալլէ Ինճ. քիլիսէ պինասընը ինչասընա պաչլանմըշ օլուպ, զաթէն խայլըճա՝ իլէրի կէօթիւրիւլմիշ որ։ Գույուլու քիլիսէսինին եէնիտէն ինչասընա տահա էրքէն պաչլանմըշ, վէ տիվարլարը սայքի եաթրլմըշ որ։ Լաքին մա'էթթէ'սիւֆ խապէր ալընտըզընա կէօրէ, տիվարլարատան պիրիսի եարըլմըշ որ։ —Պ. Յ. Պուճիգանեան քէնտինին ինթիխապ էյլէմիշ օլորզը ֆէլսէֆի չիւ'պէսինի էտինպուրկ տարիւլֆիւնունընտա 1½ սէնէտէ իքմալ էթմիշ օլարագ, պու տէֆ'ա պուրայա եէթիշմիշ, վէ գօլեճ հէյ'էթ ի իտարէսի թարաֆընտան բէսմէն փրօֆէսօր թա'ինին օլունմըշ որ։

Էրմ. ճԷ. Զաթ ը Շահանէ 10,000 տէօնիւմ վիսա'ատընտա օլան Թըլան չիֆթլիյինի միւհթաճ բուհանիլէրին ի'աչէսի իչիւն 'ինայէթ ու իհսան էյլէմիշ որ։ —Պուլկարիսթան Փրէնսի՝ Փաթրիգ հաղրէթլէրինին մաթլուպընա թէվֆիգէն, Փաթրիգխանէսին չէհատէթնամէլի մու'ալլիմէրին իֆա ի մէ'մուրիյէթ էթմէլէրինէ, պիր միւսթէսնա օլարագ, միւսա'ատէ էյլէմիշ իսէ տէ, անլէր եալընըզ Էրմէնի մէքթէպլէրինատ իֆա ի վազիֆէ էտէպիլէճէքլէր որ։ Իչպու միւսա'ատէ անճագ պիր սէնէ իչիւն օլուպ, գիմնազիօնլարատա միւնասիպ մու'ալլիմլէր թէհիյէ էտիլինճէյէ գատար միւսա'ատ ի մէզքիւրէ թէճսիտ էտիլէպիլիր։ —Փաթրիգ հաղրէթլէրի Էրմէնի խասթախանէսինին իքի եէնի տա"իրէլէրինին բէսմի քիւշատը միւնասէպէթիյլէ միւ"էսսիսլէրի օլան Մաթթոս էֆ. Ուճճեան իլէ Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեանա եալտըզ հուրուֆաթը պիրէր խայր տու'ա Կոնդակը կէօնտէրմիշ որ։

Մայիս 24/4 Յունիս

ՍԱՐԱՖԻՅԷ· Էսհամ ը միւպէտաէլէ	Լ· Օ·	105	2
Շարդ Տէմիր Եօլու Թանվիլաթը	Ֆրգ·	180	25
Ա. Գրէսի Ֆոնսիյէ Էժիպսիէն	»	283	
Բ. » » »	»	249	
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէս	»	414	50

Մէճիտիյէ ղրչ·	107	35	Դրըմից ղրչ·	50	
Մէթալիք »	101	30	Լիրա Ինկլիզ »	109	32
Կիւմիւշ ուֆգ·»	105	10	Կմշ. Ռնթ. 6սը »	67	59
Նափոլէօն	87	17	Գա'իմէ »	8	71

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Ամերիգա. Թայմը մուխապիրի չէքտիյի թէլէկրաֆնամէտէ պէրվէճհ ի ամի իտարէ ի լիսան էտիյոր. Պու տէվրէ ի իճթիմա' ա'ման մէճլիսինճէ 'ադտ էտիլէն մու'ահէտէնամէլէր սէպէպիյէ փէք մէշղուլիյէթլի պիր տէվրէ օլմուշ տըր։ Եալընըզ Լահէյ գոնֆէրանսընդն 11 դարարնամէլերի տէյիլ, անճադ 12 հաքէմ մու'ահէտէնամէլերի տախի պու տէվրէ ի իճթիմա'տա թաստիգ էտիլմիշ տիր։ Ալմանիա վէ Ռուսիա եէկեանէ մուհիմմ տէվլէթլեր տիր քի, անլէր իլէ Ամերիգա արասընտա հաքէմ մու'ահէտէնամէլերի հէնուզ 'ադտ էտիլմէմիշ տիր, վէ Ալմանիա իլէ պիր հաքէմ մու'ահէտէնամէսինին 'ադտը իչիւն իճրա ի միւզաքերաթ էտիլմէքտէ տիր։ Շիմտիքի հալտէ մու'ահէտէնին տա'իրէ ի նուֆուզ վէ չէրա'իթի սէպէպիյէ պու պապտէքի միւզաքերաթ միւնգաթի' օլմուշ իսէ տէ, Ալմանիա սէֆիրինին քէնտիսինին Էվրօփայա վուրու' պուլաճադ զիյարէթի էնտասընտա պու միւշքիլաթը պէրթարաֆ էտէճէյի իւմիտ էտիլմէքտէ տիր։ —Թէլէկրաֆ խապերլերինէ կէօրէ, Ռէյմպրիճ տարիւլֆիւնունը մու'ալիմլերինտէն Փրօֆ. Սքիթ՝ Պէրլին տարիւլֆիւնունը Ինկիլիզ էտէպիյաթը մու'ալիմի Տր. Ա. Պրանտըլը «Ամերիգալըլար Ինկիլիզերտէն տահա էյի Ինկիլիզճէ թէքէլլիւմ էտէր հօլու սէօզիւնիւն սըհհէթինի թաստիգ էթմիշ տիր։ Միւթէֆգադ ը 'ալէյհ տիր քի, միւթէ'ալիմ Ամերիգալըլար՝ լիսանը սէրահէթինէ վէ թէլէֆֆիւզիւն տօղրուլըզընա զայէթլէ տիդդաթ էտէրլեր։ Ամերիգալը մու'ալիմլեր մուհաճիրլերին 20 եախօտ տահա զիյատէ զարիպ լիսանլարը իլէ օղրաշմաղա մէճպուր տըրլար քի, Ինկիլիզ մու'ալիմլեր օ կիպի միւչքիլաթտան պիխապէր տիրլեր, վէ Ամերիգալը մու'ալիմլերին էճնէպի չակիրտէրինին թէքէլլիւմ էթտիքլերի վաղտ Ինկիլիզճէ անլերին նէ տէրէճէ մաղհար ը մուվաֆֆաղէյէթ օլմուշ իտիքլերինի կէօսթէրիրլեր։ —Նիւ Եօրգ էյալէթինին պունտան 96 սէնէ էվվել վէֆաթ էթմիշ օլան իլք վալիսինին պաղէյէ ի 'իղամը՝ Ուաշինկթընտաքի մաղպէրէտէն չըգարըլարաղ, միւթէվէֆֆանընդն տալի մէմլէքէթի օլան Ռինկսթընտա նաղլ էտիլմէղտէն էվվել մահալ ը մէղքիւրտէ էնղար ը թէմաշայա վա' էտիլմիշ տիր։ Ճօրճ Ուաշինկթընդն վաղթըյէ մէ'մուրիյէթ չէրիքի օլմուշ, վէ մէմլէքէթին ըէ'իս ի սանիսի պուլունմըշ օլան ինչպու զաթըն իսմինի փէք իհթիմալ քի տալա իչթիմէմիշ, եախօտ իչիտիպ տէ ունութմըշ օլան պինլէրճէ քիմսէյէր՝ անդն քէմիքլերինէ իհթիրամաթ վէ թա'զիմաթ էսէրլերի 'արզ էյլէմիշլեր տիր։ — Ուաշինկթընդն էյալէթի տախիլինտէ քեա'ին Սիաթըլտան Թայմա պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, Ամերիգա տօնանմասը մահալ ը մէղքիւրէ եէթիշմիշ տիր։ 'Ասաքիր ի պահրիյէ վէ պէրրիյէ իլէ 'ասաքիր ի միլիյէնին իչթիրաք էթմիշ. օլաղը բէսմ ի կէչիտի 300 պինի միւթէճավիզ քիմսէլեր սէյր ու թէմաշա էյլէմիշլեր տիր։ Ճիվար մահալլերտէն կէլմիշ օլան 150 պինի միւթէճավիզ սէյրճիլերէ չէհրին օթէլլէրի ասլա քիֆայէթ էյլէմէմիշ տիր։

Ֆրանսա. Մ. Ֆրանսուա Գօֆիէնին Սէն Ֆրանսուա Գասիիէ քիլիսէսինտէ իճրա օլունան ճէնազէ մէրասիմի միւնասէպէթիյլէ, Փարիս էհալիսի՝ էն ա'լա թանըմըշ օլաղը չա'իրէ ֆէվգէ'ատէ ասար ը թա'զիմ ու իհթիրամ կէօսթէրմիշ տիր։ Ճէնազէ մէրասիմինտէ Ինսթիթիւթ տը Ֆրանսը հէյ'էթ ի մէպ'ուսէսի մադամընտա էնճիւմէն ի տանիշ ա'զասընտան 8 զաթ էլպիսէ ի ըէսմիյէլերինի լապիս օլաղլարը հալտէ, էնճիւմէնէ վէքեալէթէն, վէ միւթէվէֆֆա չա'իրին ըէֆիպլերինտէն սա'իր պիր խայլասը, քէզալիք էտէպիյաթ, սէնայի ի նէֆիսէ, սիյասիյաթ վէ մաթպու'աթ 'ալէմլերինէ մէնսուպ 200 եախօտ 300 դատար զէվաթ տախի հազըր պուլունմըշլար տըր։ — Ռուսիանդն Փարիս սէֆիրի Մ. Նէլիտօֆ՝ սէֆիրլիք մէսլէքինէ տիւխուլընդն Զինճի ըէ'ս ի սէնէ ի տէվրիյէսի չէնլիյինի իճրա էյլէմիշ տիր։ Զար հազրէթլերի միւշարիլէյհէ իլթիֆաթքեարանէ պիր թադտիրնամէ կէօնտէրմիշ օլաղը կիպի, անա պիր դըթ'ա մուբասսա Սէնդ Անդրէ նիշանընը տախի իհսան էյլէմիշ տիր։ Պու միւնասէպէթլէ սէֆարէթխանէ միւշավիրի Մ. Նաղլինտօֆ պիր նութգը պէլիզ իրատըյլէ միւշարիլէյհն Թիւրքիատա, Իթալիատա վէ Ֆրանսատա սէֆիր սըֆէթիյլէ վէ սօն Լահէյ գոնֆէրանսընդն ըէ'իսի սըֆէթիյլէ իֆա էթմիշ օլաղը հիւսն ի խըսէմաթը քէմալ ը չիւքրան իլէ եատ ու թա'տատ էյլէմիշ տիր։ — Թան դրալ իլէ ըէ'իս ի հիւքիմէթ արասընտա միւտավէլէ ի ադտան միւնասէպէթիյլէ իրատ օլունան նութգլարատան զահս էտէր իքէն տէյօր քի, «Ի'թիլաֆ ը սամիմանէնդն թադվիյէսինտէն զահս էթմէքլիք 1904տէ 'ադտ էտիլէն իչպու Ի'թիլաֆ եէրինէ ըէսմի պիր իթթիֆաղնամէ 'ադտընա խահիշկէր օլմադ տէմէք տիր։ Հիչ չիւպհէ եօղ քի Ֆրանսա եա Ալմանիայը, եա տա Ինկիլթէրրայը ինթիխապա մէճպուր իսի, վէ Ինկիլթէրրայը ինթիխապ էթտիյինէ էյի էթմիշ տիր։ Ֆրանսա իլէ Ալմանիա արասընտա պիր ի'թիլաֆ ը սամիմանէ հուսուլընա զարշը իքի մանի'ա վար տըր։ Պունդարատան պիրիսի կէչէն խա-

թերելէր տիր, տիկէրի տակի Ալմանիանքն պու մէմլէքէթէն ուսմարդը եէկեանէ պիր չէյ վար իսէ, օ տա Ֆրանսանքն միւսա'սատէ էտէմէտիյի պիր չէյ, եա'նի Ալման ֆօնտօլարքնքն Փարիս պօրսասքնա դայա ու դապուլ էտիլմէսի տիր։ Լաքին պիր մուհարէպէ զուհուրինտէ Ինկիլթէրրանքն Ֆրանսայա իֆա էտէճէյի մու'ավէնէթին դըյմէթի Ֆրանսանքն Ինկիլթէրրայա իֆա էտէճէյի մու'ավէնէթինքինէ միւսաբի օլո՞ւրմը։ Իչթէ ասըլ մէսէլէ պու տրը։ Ահվալը հաղբրէտէ Ինկիլթէրրանքն տիրիլմասի մու'ավէնէթի Ֆրանսաճա էն պէօյիւք գըյմէթի հա՞իլ իսէ տէ, պիր տէֆ'ա մուհարէպէ զուհուր էտէճէք օլուր իսէ, օլ մու'ավէնէթին փէք աղ ֆա՞ֆտէսի օլուր։ Ինկիլիզէր Նափօլէօնքն Թրաֆալկարտա տէյիլ, անճաղ Վաթէրլօտա մաղլուպ օլտըղընը տէրիսթըր էտէրէք, դուվվէ ի 'ասքէրիյէլէրինի սուրէթ ի միւքէմմէլէտէ թէնսիդ էթմէքլիյէ դարար վէրտիքլէրի կիւնտէ, պիլճիւմէ պասիրէթլի Ֆրանսըզլար Ինկիլթէրրա իլէ 'ադա ը իթթիֆադ լէհինտէ պուլունաճաղլար տրը։ Եէ՞ տը Փարէյէ «Ճունիրս» նամը ալթընտա պէնտէր կա՞զան պիր մուհարրիր չիմտիքի Անգլօ-Ֆրանդօ նիւմայիշլէրինին սամիմիյէթինտէն տօլայը Ալման զաղէթալարընքն կէօսթէրտիքլէրի խօշնուսըզըզ էսէրլէրինէ նազարը տիդգաթ ճէլպ էտէրէք տէյօր քի, Ի՞թիլաֆ ը սամիմի չիմտիյէ դատար թամմ էվվէլքի հալինտէ, եա՞նի «Ալման մուխաթարասընա դարչը թէ՞մինաթ ը միւթէդալիլէյէ մախսուս պիր իթթիֆադ հալինտէ դալմըշ տրը։ Մէզքիւր մուխաթարա Ալմանիանքն սիյասի, իդթիսատի վէ 'ասքէրի գուվվէթինին հատտէն աշըրը թէվէսսիւ'լի տիր։ Վէ լաքին եազընլարտա Ինկիլթէրրա դրալը իլէ Զոր հաղրէթլէրի արասընտա վուգուհ' պուլաճաղ միւլադաթ Լօնտրատաքի Անգլօ-Ֆրանդօ նիւմայիշլէրինտէն տահա դամի պիր Իթթիֆադ ը միւսէլլէսէն 'ադա էտիլմիշ օլտըղընը կէօսթէրէճէք տիր։»

Բուխարա. Բուս 'ասքէրի խասասը զապթանընտան վէ Նափօլի դրալընքն թօրնու Փրէնս Նափօլէօն Մուրատ՝ Փլէն նամբյլէ մա'բուֆ վէ Բուս պահրիյէ միրալայլարընտան օլան իբի պիրատէր իլէ Փէթէրսպուրկ ճիվարընտաքի օրմանտա իբի տիւէլլօ օյնամըշ տրը։ Տիւվէլլօ չէրա՞իթինճէ 20 տատմ ուզագտան 3 գուրշուն թէ'ատի էտիլմիշ տիր։ Իլք տիւէլլօտա հէր իբի տիւէլլօճը տակի եարալանմամըշ տրը։ Իբինճիսինտէ Փրէնս Մուրատքն ատատրը իլք գուրշուն խասմինին էփօլէթի (օմուզըզ) իչինտէն կէչմիշ վէ իւչինճիսիւ կէօքսիւնիւ տէլմիշ տիր։ Տիւվէլլօնքն սէպէպի նամա'լիւմ տիր։

Ինկիլթէրրա. Ֆրանսա բէ՞իս ի հիւքիւմէթի Մայիս 25տէ Լօնտրայա եէթիշմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ սապահլայքն երքէն հարէքէթ էտէրէք Պօլօնտա սէֆինէյէ բաքիպ օլմուշ տրը։ Մ. Ֆալիէր Լէն Կամպէրնա նամընտաքի դրուազէօրէ բաքիպէն միւֆարագաթ էթմիշ տիր։ Տօվրընքն պիր գաչ միլ աչըգլարընտա դրուազէօրիւ պիր գաչ Ինկիլիզ թօրպէտօքէչրլար իսթիգպալ էտէրէք, անը Տօվրը լիմանընա կէօթիւրմիւշէր, վէ օրատա Լօրա Պրէսֆըրտըն գօմանտասը ալթընտա պուլունան զըրիլը վէ գրուազէօրլէրտէն միւրէքքէպ տօնանմա՝ անլէրի գարշըլամըշ տրը։ Սահիլտէքի սէֆա՞ին վէ գա'ալարտան էնտախթ օլունան թօփլարընքն սէտալարը արասընտա Լէօն Կամպէրնա դրուազէօրիւ լիմանա տախիլ օլմուշ, վէ Ինկ. տօնանմասը ամիրալը իլէ զապիթանը մէզքիւր գրուազէօրէ կիտէրէք, բէ՞իս ի հիւքիւմէթէ բասմէ ի խօշամէտիյի իֆա էյլէմիշլէր տիր։ Բէ՞իս ի միւշարիլէյհ իլէ մա'իյէթինի համիլ օլան խուսուսի պիր թրէն սա'աթ 4իւ չարեէք կէչէ միւքէմմէլ սուրէթտէ տօնատըլմըշ օլան Վիլիթօրիա Սթասիօնա եէթիշմիշ տիր։ Օրատա բէ՞իս ի հիւքիւմէթ վէ մա'իյէթի՝ Գրալ, Փրէնս տը Կալ, Փրէնս Բրիսչէն, Արկայլ Տուգասը, Ֆայֆ Տուգասը վէ հէյ'էթ ի վիւքէյա թարաֆընտան խսթիգպալ էտիլմիշլէր տիր։ Գրալ հաղրէթլէրի իլէ Մ. Ֆալիէր զայէթ սամիմի սուրէթտէ եէքտիկէրլէրինի սէլամլամըշլար տրը։

Ալմանիա. Ալմանիանքն հէր նէմ՝ վէրէմ'իլէթինէ դարչը օղրայան Մէրքէլի դօմիսիօնը Մայիս 27տէ 12նճի սէնէվի գոնֆէրանսընը Պէրլինտէ 'ադա էյլէմիշ տիր։ Սէնէվի բափօրթը թագտիմ էտէն Փրօֆ. Նիթնըրքն պէյանընճա, կէչէն սէնէ գօմիսիօն՝ պու ուզուրա 13,900 լիրա սարֆ էթմիշ տիր։

Հինդիստան. Մայիս 28 թարիխիյլէ Սիմլատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէյէ նազարէն, Պայալար Մօհամմէտլարընը չիմտիյէ դատար մուհարէպէտէ 'ինատ էթմիշ օլան եէկեանէ գրամը տրը։ Սուֆիլէր քէնտիլէրտէն թալէպ օլունան ճէղա ի նազանինին թէմամընը վէ Մուսախէլլէր նըսֆընը վէրմիշլէր տիր։ Ճէն. Անտրրսընը լիվասը Փանտիալի թարիգիյլէ Հինտիսթանա 'ավաէթ էթմէքտէ օլտըղընտան, մուհարէպէ 'ամէլի սուրէթտէ խիթամ պուլմուշ տրը։

Զին. Միւսթէմլէքատաթ նազարը Ճափոնիա գոնսօլօսընա իվլիք պալատար ըիչինտէ Զինէ փիյանդօ պիլէթլէրի խախալը 'ահնամէ ահքատմընա մուխալիֆ օլտըղընտան, պու կիսլի պալատարընքն միւսատէրէ էտիլէճէյինի պիլտիրմիշ տիր։

ԻՍԹԱՆԳՈԼՏԱ.

Ա. ՑԱԿՈԲ ՊՕՑԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸՆՏԱ ԹԱՊ' ՕԼՈՒՆՄԸՆ

Ֆինճանճըլար եօգուշը Ամերիգան խան

ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Վեր. Թ. Ա. Պողտուլինի ձեռքով և շնորհիւ հեռաւոր դրամներն ընդունուած են, որոց համար խորին շնորհակալութիւններ կը մատուցուին։

Պայպլ Հաւուսի ժողովուրդէն 311 ոսկեդրամ. Գընճըլարէ «Աֆ մը գօզագ»է դոյացած, շնորհիւ Վեր. Հ. Գէորգեանի 500. Տիկ. Տօգ. Նագգաշեան 50. Ն. և Ս. Տամպուրաճեան Թէհրան 50. Պանաբրմայէ 244. Արալանպէկէ 19. Ս. Գ. Եոզդատ 17. Մր. Բիթի շնորհիւ ոմն 50. Յ. և Վ. Թէհլէրեան Սերվիա 31. Վեր. Տօգ. Կրին 50. Վեր. Տօգ. Պարնբմի շնորհիւ Պէյրութէ 19. Սարգիս էֆ. Թէլֆէեան 200. Տօգ. Ե. Ս. Գըլըճեան Ֆրէզնօ 23. Ոմն 18. Յարութիւն էֆ. Անդրէասեան 200. Նիկողոս էֆ. Մօմճեան 39. Գարա Աղաճէ 47. Տօգ. Սարգիս էֆ. Թալաս 19. Վեր. Բրոֆ. Յ. Գ. Գրիգորեանի շնորհիւ 245. Ատանայէ 148. Միրիճան էֆ. Գալփաղճեան 100. Անդրէաս էֆ. Իգնատիոսեան Քզլի Գասապա 216 և Աւետ. Եկեղեցի Էրզինկեան 100։ Համագումար Օգոս. 1907ի աւելցածով 32 Օսմ. Լիրա 44 դահ.։

Մայիսի մէջ մեր ձեռք հասած դրամներուն գումարն է 5,528 դահ.։ Իւրաքանչիւր նուիրատուի և նուէրներն հաւաքելով մեզի յանձնողի խորին շնորհակալութիւն մատուցանելով, մանրամասնութիւնը ստորև կը ծանուցանենք։ Եթէ այս ցուցակին մէջ չհրատարակուած գումարներ ունենուին, զայնս խրկողներն պարտին հասկնալ թէ դեռ մեր ձեռք չեն հասած, ուստի թող բարեհաճին բացատրութիւն խնդրել անկէ, որոյ միջոցով խրկած են։ Ամենէն դիւրին և ապահով անծախս միջոցը Մանտա փոսթի միջոցով դրամ խրկելն է։

Դեր. Տ. Յովհաննէս Եպ. Արշարունի 1 գասնուկ. Մ. և Տ. Յովհաննէսեան 10. Ա. Մ. Ժամկոչեան Մանչէսթր 15. օրց. վաճառեալ անդ 18. Ս. Տիւրկէրեան 20. Վեր. Բ. Կայծակեան Տարսոն օրց. 183. Վեր. Յ. Գումրուեան Քիլիս օրց. 80. Վեր. Ա. Նիկողոսեան Բէրլի 243, որոյ 150 եկեղեցւոյ նուէրը. Վեր. Կ. Յ. Սինանեան Էրզրում օրց. 230, որոյ 172 Դր. էֆ. Գարիկեանի շնորհիւ. Վեր. Յ. Յակոբեան Սրարթա 13. Տէր և Տիկ. Տ. Սարեան 45 սիմիտ. Եւվան Գօրնէա Ռումանիա 20. Էֆթիմիոս Գոնսթանթինի անդ 20. Ա. Թէվրիզեան Խարբերդ 108. Պատ. Դր. Սիմասլեան Շարգըշլա 72. Խ. Էլմաեան Միխալըճ 123, որոյ 40 իր նուէր, 15 Վեր. Յ. Օտեան, $29\frac{3}{4}$ օրց. և $38\frac{1}{4}$ եկեղեցիին Զատկի նուէրն։ Դ. Ս. Գաբրիէլեան Կ. պոլիս 189, որոյ 60 Տէր և Տիկ. Ճօն Թոմասեան, 27 Օր. Վ. Մ. Տիլսիզեան, 20 Ռ. Պատմաճեան, 20 Մ. Պ. Յովհաննէսեան, 20 Մ. Գալէմքեարեան, 10 Ճօն ա'Արթին, 10 Յ. Յ. Երեւումեան, 10 Պ. Պօղոսճեան և 12 մանկիկն Սրբուհի Գաբրիէլեան։ Որբի մը համար 216. Վեր. Պ. Ն. Խաչատուրեան Քզիլ-Գասապա 60, որոյ 20 Պ. Նէնէճանեան, 10 Յ. Վարդապետեան, ոմն 20, ոմն 10։ Մր. Բիթի միջոցով 609, որոյ 37 ոսկեդ. Յ. Քիւրքճեան, 103 ոսկեդ. Վեր. Պ. Գալայճեան Իզմէ, 93 Խուլպիւլի եկեղեցին, 83 Հապուսիի եկեղեցին, 193 Խարբերդի Սրբեվեղեան եկեղեցին, 55 Տօգ. Զէյմպըրս հայր 55. գումար 564 ոսկեդրամ։ Յ. Քիւրքճեան Պարտիզակ 40 փոխան ծաղկեպսակի Պատ. Յ. Արապեանի թաղման առթիւ. «Բիթրսըն» 25. Վեր. Ա. Եղոյեան Խարբերդ 280 օրց. Վեր. «Յ. Յ. Ե.» 831. Ա. Մ. 108. «Բօմմէրշըլ Եունիքն» Ապահովագրական ընկերութիւն Որբանոցի խոհանոցին բռնկելուն առթիւ դոյացած վնասներուն փոխարէն 540. Մ. Մեսրոպ Քէրէմէթ 10. վճարումէ 40. Ս. Թաթարեան Ճէրրահ օրց. 78. Յ. Գոնտաեան Զէնկիլէր 217, որոյ մանրամասնութիւն այլ առթիւ. Միս Ալէն 26. Պ. Խ. Երուանդեան Գահիրէ 216. Վեր. Վ. Ամիրխանեան Տիարպէքիր 216 օրց. Յ. Ապաճեան Տօպրիճ 94, որոյ 60 Յ. Տէր Ահարոնեան. Վեր. Ս. Յ. Էքմէքճեան Գուլուլու 112, որոյ 68 իր եկեղեցիի նուէր Ծննդեան. 44 Վեր. Մ. Տէյրմէնճեան Զերմուկ. Տիկ. Մ. Սալաթեան Տրապիզոն 16. Միս Օլիվ Մ. Վակհամ Հաճինի եկեղեցին 54. Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան 340, որոյ 232 Պայպըլ Հաւուսի եկեղեցիի Զատկական նուէրն և 108 «Ժաղ»ի հասոյթ Այնթապ։ Համագումար 5,528 դահ.։

Պարարի համար ընդունուած նուէրներուն ցուցակը ուրիշ առթիւ պիտի հրատարակուի։

Գ. Պողոսարեան

ԱՄԷՐԻԳԱ ՍԷՐԻՐԻՅԱՔԸ (Clinic)

Իսթանպոլտա Մահմուտ փաշատա ճամբէր խանտա հէր Սալը վէ Փէնճէնպահ կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա ֆաղիր խասթալար մէճճանէն մու՛այէնէ վէ թէտաւի օլունուրլար։

Ամէլիյաթը իճապ էտէն խասթալըղլար իւէ կէօզ խասթալըղլարընա Սալը կիւնէրի պագելը։

Գաբնպարը խասթալըղլարը իւէ կէօզ խասթալըղլարընա Փէնճէնպահ կիւնէրի պագելը։ 7—10

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

—

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԻՐ ԲԺԻՇԿԸ

Յօրինեց

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԷՄՊՐՈԶ

B. A., L. L. D., M. D., Bch. L. M., D. P. H.

Silver Medalist in Medicine, etc., etc.

Անգլէրէնէ թարգմանեց

ՍԱՄՈՒԷԼ, Գ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

Ահա գիրք մը — թերեւս Հայ լեզուով միակը իր տեսակին մէջ — որ փոքր ի շատէ բժիշկի գիր կը կատարէ անոր լացակայութեան միջոցին, և մասնաւորապէս օգնութեան կը ժամանէ յանկարծապէս արկածներու և տկարութիւններու առեն։ Բժիշկ առանց այցելելու։ Բառարանի ձեւով, այբուբէնի կարգաւ, կը պարունակէ իր անձուկ ծոցին մէջ գրեթէ բոլոր ախտերուն և հիւանդութիւններուն ցանկը, անոնց ախտանիշներով և տեսակ տեսակ դարմանումներով։ Ունի 260 էջ։ Կը պարունակէ դեղօրէից և բժշկականութեան պատկանող դորձիքներու և այլեւայլ պիտանի նիւթերու վրայ ծանօթութիւններ։ Ուստի ամէն անհատի կամ ամէն տան համար ընտիր առաջնորդ է և հաւատարիմ խրատատու։ Իր արժանիքէն շատ վար գնով կը վաճառուի $8\frac{1}{2}$ դահ.ի միայն, որպէս զի շատեր օգուտ քաղեն։

Ասոր հետ յարմարագոյն ընկեր մը կրնայ ըլլալ «ԳԱՂՏՆԻՔ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵԱՆ, ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐԿԱՅՆԱԿԵՑՈՒԹԵԱՆ» անուն լաւ ընդունելութիւն գտած, այժմէութիւնը չկորսնցնող, սիրուն և յոյժ օգտակար գրքոյկը։ Երես 248։ Գին՝ 8 դահ.։

Կեդրոնատեղի՝ Թարգմանչին սենեակը, թիւ 16, Ամերիկեան Խան, Ֆինճանճըլար եօդուշու, Կ. պոլիս։

Կը գտնուին նաև դրամագլուխներու քով։

Դուրսէն խնդրողներ հատին համար մէկ դահ. աւելի կը վճարեն իբրև փոստայի ծախք։ (Փոխան դրամի Օսմ. նոր նամակպրոշմ ալ կ'ընդունուի։)

Մեծաքանակ գնողներու կարեւոր զեղչ։ 10—7

Եարքն կէնճէլերին առա՛ն մէճլիսի ալաթ. սա՛աթ $7\frac{1}{2}$տա Գումգափուտա Ըէսթէ ֆն՝ իգատ էտէճէք տիր։ Իւսկիւտար, 7։ Ա. Յովհ. Բ. 14։

Ի՛ԼԱՆ

*Մէսէրրէթլէ Ի՛լան էտէրիզ քի Էրմէնիճէ «Նոր Երգարան» Յուլիս այը սօնլարընա տօղրու սաթըմաղա հազըր օլաճադ տըր։ Պու քիթապ 400տէն զիյատէ իլահիլէրտէն մա՛սա Կ՚ուրէղ եախօտ Ադրիանէ տէնիլէն իլահիլէր իւէ չարականլարը հավի տիր։ Իշպու իլահիլէր իւէ չարականլարտան հէր պիրիսինին քէնտիսինէ մախսուս մագամը վար տըր։ Պու իլահի քիթապընտա 120 դասար եէնի իլահիլէր վէ 150տէն զիյատէ եէնի մագամլար վար տըր։ Թաղ՝ ու նէյը մէսարիֆի չօգ օլմուշ իսէ տէ, քիթապըն ֆիյ՚աթը անճագ 15 դուրուշ (իւչ չարեէք մէճիտիյէ) օլաճագ տըր։ Քիթապը էլէ կէչիրմէք իչուն միսիոնէրլէրին պուլունտըղը հէր հանկի պիր մէրքէզէ միւբաճա՛աթ օլունապիլիր։ Միսիոնէր պուլունան մէրքէզլէրտէն ուզաղըղապրը սէպէպիյլէ պու քիթապը էլէ կէչիրմէքիյէ սուհուլէթլէրի օլմայանլար՝ պէտէլինի փէչին կէոնտէրէրէք տօղրուտան Իսթանպոլտա Ամէրիգան խանընտա Մր. Ու. Ու. Փիթէ (W. W. Peet, Bible House, Stamboul) միւբաճա՛աթ էտէրլէրսէ։ Քիթապլար փօսթա իւէ կէօնտէրիլիր։ Պու. Ի՛լանը չիմտիտէն էտիյօրըզ քի, պու քիթապը ալմագ խսթէյէնէլեր անը երքէն սրվարը էյլէսինլեր։

ՓՕՍԹԱ ՄՈՒԽԱՊԷՐԷ ՎԱՐԱԳԱԼԱՐԸ

Զարդի վէ սա՛իր եօրթու կիւնէրի վէ եէվմի վէլատէթլեր իչուն միւնասիպ օլարագ պու մէհիէքթին չիչէքլէրինի բէհիէրինի վէ մէնզարէլէրինի միւսավիր մուխտարէր վարագալարը։ Մուխթէլիֆ նէվմտէն 50 'ատէտի 7 եախօտ 500 'ատէտի 60 'ատէտ 1էր ղրշ.լըգ փօսթա փուլընա պէտէլ կէօնտէրիլիր։

Ադրէս՝ Etablissement Horticole de Therapia Cons/ple

23—26

ԹԻՒՃԱՐԻՑԷ		ԼԻՐԱ 100 ղրշ.տան	
Մայիս 30		Շեէեր դանթար	ղրշ. 96
		Թրրիէսթէ	81
Պուղդայ-օղդա	փրյ.	Բուս	
Անատ. պիրինճի	57-58	Գահվէ 100 օղ.	$5\frac{1}{5}$–$6\frac{1}{5}$ ղր
Ռա չուվալ	ղրշ.	Փէրինճ չուվալը	ղրշ.
Գրբմա պիրինճի	98-101		80-88
Էնգա. Գօն.	դրր. –	Մըսրը	126
Օտէսա	120-123	Բանկօն	46
Սրբէ օղդա	փրյ.	Բրազոն	փր.
Անատոլու Ս.	35-36	Ճափոն	130-148
» Բ.	34-35	Կաշ չիֆթ թէնե.	ղ.
Ֆասուլիա 100	օղդա	Բուս. փիասամբզ իչին	29
Սէլանիք	170-190	Թէֆթիկ օղդա	ղրշ.
Թրապզոն	120-125	Էնգարէ, Եօզղատ	17-19
Նէֆուզ օղդա	փր.	Նէռ օղդա	ղրշ. 5
		Անատոլ. զբրմա	
Պալբէկէսիր	65	Փամբ. Հալէպ օղ.	5-$5\frac{1}{4}$
Անատոլու	52-54	Սամսուն	6-$6\frac{1}{8}$
Սուսամ օղդա	փր.	Աֆիոն օղդա	ղրշ.
Եաֆա	110-111	Զիրէ	